

566. Jozef Brudec st. 1559 }
Kost. daren Nofe " 1563 }
1708. 233 32, 22 } 14. 101 23, 581

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA
B. 68-70

AKADÉMIA
KÖNYV-
TÁRA

שמח לבי ויגל כבודי ביום
מלאלי מ"ג שנה לימי חיי כי ראיתי
נדפסים וכ"ג מסמונים מסמונים
שונים יוצאים מן התיבה הה שתי
קופות מלאות ספרים אשר הניתי
מעזבון הרב מ"מ ממונטבא ז"ל
אני דוד בר יהודה קיפמאן

Budapest. 7. Juni 1895.

עין קושבים בקרא צאור קיטא כח אונס חלה פמר דמפס
 קטל סנאון בחוזה גזס פמוצ נאמא יטרו וט
 אשין בקהטאון אן צ' קל ^{אשכנא} = פמר סנאון אש'ס
 פמוצ נאמא וט

כ"ל ג' ז' זה השער לז'

אלה הרברים

בהיו בין הבחור כמר שמואל
 בכמה'רר משה מפירושא ז'ל
 וארוסתו מוינ'ציאה הוצעו לפני שני
 הגאונים כמוה'רר משה פרוינצ'א יצ'ו
 וכמה'רר פנחס איא ממילי יצ'ו ממנטובה
 עם מה שנמשך בין החלקי' הנו' מנתנית
 הניט וגלגול הרברי' לנתניתו ושאריו
 מהמכתב' והראיות עם הצעת המעשה
 והשלמתו על אמתתו ואשר על פי
 הרברי' האלה סדרו הגאונים הנוכרים
 בין החלקים הנו' מה שסדרו
 עם קול מלחמה' כמחנה המורים
 כבלל הסדור ההוא אם מהמכבד'
 אליו ואם מהכאים לעורתו
 מראש ועד סוף
 למען דעת כל עמי הארץ אמתת
 הדברים וידעו וישיכלו מונא דבר

לפי כדפם לז'

פה מנטובה

על אסיה

המשכות המעשה כפי מה שהציע הבחור כמר שמואל מפירושה יצו
 לפני הגאונים כמוהרר משה פרוביכטל וכמהרר פנחס לייזל ממייל ישרו תוסבי
 מנטובה בעסק הקדושין והגרומין כהיוזה ימים כינו וכן הכמורה מרת תמר
 בת הרופא חמיני כער יוסף כן התמיני ינו בעיר ויניכאס ל'ס'

בשנת

חמשת אלפים וש"כ ליצירה אני שמואל הקטן כמזהרר משה
 מפירושא וצל' תושב טוסקאנה נתגוררתי בוניציאה ונשתדכתי
 שם לבחורה אחת ושמה תמר בת הרופא והכהן כמר יוסף תמרי יצו ונעשו בין
 חותני ובני שני שטרות בקניין סודר ושבועה על הנדוניא מסך שש מאות דוקאטי
 ומאתים במלבושים ותכשיטים והוצאותי לשלש השנים קודם הנשואין ושנה אחת
 לאחריהם ושאר תנאים על סגנון אחד כנהוג ונתן ביד כל חלק ממנו אחד מהם
 ואני הפקדתי את שטרי ביד חמותי כי שם היה ביתי ומשכני בתוכם כפי תנאינו וכך
 עלה זונגוני יפה כי חזקוהו במסמרות הקדושין לבקשת אביה ואמה ומדעתה ורצונה
 שגדולה היתה בל ימוט גם נחתי סכלונות לארוסת ביותר מקן סקו אך בעד קן הוציא
 חמי את דמיהן מכיסו בכמ' פעמי' ונתחייבתי לו עליהן בכתב ידי להחזיר לי כל בקשתו
 ותנאי היה בינינו על פה לשים אותן בחשבון הנדוניא לעת הנשואין עם ריוח עליהם
 לחשבון יב' למאה והמתר מהסכלונות הנז' משלי היו ומדי' נתתי לה' ויהי כמשלש
 חדשים חזר בו האב חמי יצו ולקח מיד אשתו חמותי מב' את שטרי המופקד אצלה
 וגם כי ררש ררשתיו מאתו כחש בי ודחה אותי בשנאה וכפנים של זעם ואו בהרתי
 לצאת מאתם עם קצת מלבושי ולהניח השאר בביתו ולהחזיר לי לארצי ומקומי שאין
 אדם דר עם נחש בכפיפה והנה חמי סבב עכוב על ממוני ברניהם בחוב שלא היה לו
 עלי עד שהחזיק כם שלא מרצוני ויהי כי נמלטתי לנפשי בבית עירון אחת מוניציאה
 כי הייתי מתירא מפניו וגם הייתי רוצה למצא דרך שיתחזר לי את כל אשר עכב משלי
 שלא כדון הלשינני למלכות שלנתי בלילות הוץ לג'ט מקום דירת היהודים על כן
 יצאתי מאתם עשוק ורצוף ממנו ועזבתי אצלו גם בגדי ושתי תיבות ספרי ומטלטלי
 ואלך לי ביד רקניו באשר התהולכתי לגור בעיר פיסה ממתוז טוסקאנה ארץ מולדתי
 ויהי אך יצא יצאתי מאתם והנה חמי הנז' סכר סכלונותי עד שכמעט גבה כל חובו מהם
 כאשר נודע לבסוף מתוך זכרונות על מכירתן הביא הוא בעצמו לפני הברורין בינוני
 ומאשר נשאר שם קשר הקדושין בקש תחבולה להחזירו בפרשו לרגלי רשת אונסים
 מאונסים שונים בממון ובגוף להביאני בהם לירי גרושי בתו ארוסתי הנזכרת וזה כי
 על ידי מורשים גוים זה אחר זה בשמנה או עשרה מקומות טען עלי בערכאות שלהן
 פרעון כתב ידי מקן סקו שכבר נפרע על הדרך האמור נוסף על מה שהחזיק גם בספרי
 ובגדי אשר אחרו בבית כנו ועל ידי המורשים הנז' גם כן הוראו לי אגרות חמי מידו ממש
 שהם כמוסין אצלי שבהם היה מסדר ומגיד להם חשקו ותאותו להביאני לירי גרושי בתו
 וכן היו מעצים אותי לגרש את ארוסתי כי בזה היו מניחין אותי מלהץ הפרעון הנזכר
 כן רדפני במסירותו כמו ד' שנים עד שהפסדיני ונגל' עלי הוצאות ונקי' בכמה מקומות

וקוד מתק סקו כנראה בחשבון העליתי על ספר תביעות לפני המבורר כינינו ולמה
שחמי הנזכר לא השיג מבוקשו בלחץ הערכאות הנו' פנה לו דרך אחרת וגירר בי את
הדברים מיניציאה וחד דעמוון מפירארה וכקמים על שאלת הכת מהם עלי לכנסה
או לפטור אותה בגט באמרם שחמי פשט לי את הרגל ממה שפסק לי פסקו וגזרו עלי
בגורת נה'ש מבלי שום הודעה והומנה קודמת שתוך חדש ימים אבא לכנסה מיניציאת
או אפטרנה בגט ככל הכתוב בגורתם בה'ר עיבל נכתבה בחדשי אדר וניסן שכה' בא לי
ברדלי פאסיליאו בהרש תמוז שכה' כשליז מאת חמי בגורות אלה כמו שהורה הוא
לבסוף בפני בר' בויניציא וה'רר קפמן בראשם ואני בקשתי ממנו לחכה לילת שובתי
אליהם וגם אלופי המקום חלו פניו ואמרו לו לעשות כן ולא אבא שמוע ויואל ללכת
לדרכו אלא שנתפס למלכות על האגרות שהביא נגד דתם שהיא לבלתי הביא שום
חרם בגבולה מבלי רשות האדונים ירה ואני השתדלתי בעבורו עד שהוצאתיו מבית
הסוחר אשר היה אסור שם והושבו אליי המכתבים הנו' מאתי להצלתו וגם יען לא
רצה לקבל ממני תשובה עליהן כאמור אחרי כן הודעת אני תשובתי לאומי עולם אשר
בסיניא וכן בפני קהל ועדה בפירינצה פרסמתי כי לכנוס אני חפץ כאשר קיימתי גם כן
למן היום שבאו אלי האגרות הנו' בפיסה ונטלתי עלי בשבועה חמורה שמה פירינצה
ליירר לרין עמה במקו' ממוצע כבולוניא ושם ארון עם חותמי על אודות הנו' וניא ושאר
הפרשותינו וגם על דבר השליח שהעלילו עלי שצערתי אותו תחת אשר עשיתי עמו
דק טוב אמרתי לרון שם ובין כה וכה חמי הנו' עשה הרשאה לר' שמואל הכהן הדר
בפיסה נכתבה כה' תמוז שכה' אשר העולה ממנה הוא זה שאם אני הארוס אתן או
אשלח גט כשר לבתי ארוסתי הנו' שאו ישתעבד בשמו להתור אלי ב' חיות ספרי
ומטלולי וכתבידי מקן סקו תמורת הסבלונות וחקושין כנראה בשטר ההרשאה
הכמוסה אצלי אמנם לא נעשתה מחשבתו של חמי גם כזה כי מאנתי לעשות בדבר
כמו שמאנתו גם כן מקורם לר' אברמינו פסיליאו שבא גם הוא בהרשאה אחרת ממנו
על כיצא כזה ואחר כך הלכתי לבולוניא בחדש לולי' שכה' וקיימתי בפני בר' את כל
אשר קבלתי עלי לעשות בפני קק' פירינצה אמנם את כל דברי אלה לא הועילו לי
בשכר הגורים הנו' פרסמו והרפסו חרם עלי על שלא באתי ליניציאה כפי גורתם
ועל שצערתי שלו' ודרבנן ועל שמסרתי גופו וממונו ביד גוים ככל הכתוב בה'ר עיבל
ובכן הלכתי בויניציאה בחדש או'ושו' שכה' במצות הא'ף ממונצ' ליצו יצו' שמה שכן
גזר עלי מראשי קק' ליזאנטיני משם עם בטחון על גופי מהשררה ירה ופרסמתי שם
מודעא אחר מודעא עד שלש מודעות והודעת' במ א'ך אני מוכן שם לכנוס ולהיות
ציית דינא ככל הנו' וכי אוכיח בראיות ברורות שלא הטאתי בשליח כאשר נתמרה
אחרי כן וככל הבא בה'ר המודע'ת וככל זאת עדין גורות הרבנים לא סרו הדיוקים
אותי מזה וחמי היה לו'חץ אותי שם בע'שג מזה על פרעון הקן סקו הנו' מצורף למה
שהיה מחזיק בנכסי הנו' בעבור רבית הקן סקו הנו' שהיה עולה לפי דבריו לסך שלש
מאות ל'ש' ויחר אעפ' שבאו דמיו לידו בשכר מכר כל סבלונותי מעת הפרדי ממנו
כתחלה כמו שהורה לפני ברורי' כנו' באופן שהשיג ממשפט הסופר כנסולי סווינצ'אני

היינו רשות להביאנו במאמר. או התחכם החכם שלי שהיה מעץ אותי בדיניהם לפי
 דרכו להצלת פורתא להלשינו & משפט הפיונו על שהיה שואל לי רבית מהקן סקן
 הנו ובפרט כי יצאו מפיו דברי מורים כי אם חפצתי לתת גט לבתו היה מחזיר לי שטר
 הקן סקן וכל נכסי. ובכן עם איוזה פקודות מגדריבי עמים שהליצו בעדי נושעתי מתפיסת
 גופי לשעה. ובין כך כשהיינו שנינו אני והוא ברוחק הערכאות על הדרך האמור
 אנשי הבינים פתחני ואיפת להטיל כל הפרשותינו בחיק שלשה אנשים ונעשה מוח
 קונפרוסימו היינו שטר בירורין אך לא עלה יפה כי אנכי לא נתרצתי אלא בדין או
 קרוב לו. והשטר נכתב באופן אחר ולכן נתבטל ממני. אחרי כן נתמצעו שלש אנשים
 אחרים הלא המה הר"ר יהודה מפאדוה וכמ"ר יוסף יקר וכמ"ר יעקב לוצאטו והעתיר
 עלי דבריהם גם יכלו לי להטיל כל הדבריבותינו עליהם היינו שכל אחד מהם לעצמו
 היה משלל אותי בדברים להשים כל הפרשותי על שנים האחרים ולתת להם כח לפשר
 ולפסק בינינו גם על דבר הכניסה והפיטור כי אוינות לי מכל דוחקי לה. ובכן מסרתי
 מודעא מחמת אונסי על דבר הריחוק כי לא מלבי ולא אחרצה לקיימו. ואזכ השלתי
 על השלשה הנו' לרון ולפשר גם עליו אך שיפסקו בעצם היום ההוא ושימונו שלשתן
 לדעת אחת כי אמרתי אחר דברי לכנוס לא יכונו שלשתם על הפירוד נוד כל רת ודין
 זמזה נעשה שטר הקונפרוסימו מידי ממש אך לא נעשת מחשבתי כי שלשת בהסכמה
 אחת גזרוסדרו שאגרש תוך ה' ימים ואטול אחר כך מאת חמי את בני ואת ספרי וכתב
 יי הפרוע ועוד קן דוקאטי בעד הנקי שסבב לי. וסדרו שינתן הכל ביד שלישי נאמן
 לשני החלקים עד לאחר נתינת הגט ואז אקח הכל. ושלא יתוייב חמי הנו' לתת לי את
 כל מאומה עד אחרי נתינת הגט. גם נחתם הפסק מאתנו החלקים טרם ידעתי אני מזה
 שכתוב בתוכו בהעברתם קול הברה רומו ומורה כי בפסקם אמרו לדבק טוב. כל זה
 נהיה במשך חרמים מהרבנים עלי. בהגלות הפסק ובראותי כי נכונה תהלת מאנתי
 לקיימו ובין כך אחר שטר הברורין והפסק הנו' נתפרסם בבית הכנסת מפי החוק על פה
 מצד רבני וניציאח שיצאתי נקי מהרמס. אך מצד ה'און חזק מפרארה לא נתפרסם
 דבר ונשאר חרמו בהוייתו עד אחר נתינת הגט כמו י' יום. ואחר כך חמי שלת אלי
 מודעא בכד' יום לחדש אלול שכה' כתובה מיד הר"ר קלמן נוויירה שנעשה לבסוף אחד
 ממסררי הגט להזהירני בה לקיים הפסק הנזכר והתרה בי שאם לא כן אעשה יחזירני
 כחרמי מחמת החרם והשבועה שקבלתי עלי בשטר הברורין כנראה במודעתי הכמוסת
 מצלי ותשובתי בצדה כי אנכי מוכן לעשות ככל מה שדין תורתנו הקדושה יחייבני כל
 עור שהוא שלישי הכל ביד אחד מחמשה אנשים מגדריבי עמים אשר נקבתי לן בשמותם
 בתשובתי הנו' ולמה שתשובתי זאת לא ישרה בעיני חמי אחרי עבור זמן המוגבל לנתינת
 הגט. לחצני על קיום הפסק בערכאות שלהם ויצאתי חייב כדינם סכך שטר הברורין
 שהיה כתוב בו בלי שום אפילאציאני. וגם נעשה כאשר זמם כי האלופים שם פרסמו
 חרם עלי בבית הכנסת מהאשכנזים יצו בעבור זה. בכל זאת לא הגדתי שוב דבר
 ממודעותי נוד שטר הברורין הנו' לכל יודע סודי כדי להוציא את שלי ולהכלס מפח
 רובי האונסין החמה שגם ראיתי אני שהכל היה תלוי בנתינת הגט. וחזרתי ומסרתי

מודעא שנית על הגט עצמו בכל תוקף אחר שהראתי כל אונסי לעדים למראית העין
והתחכמתי בה יותר לעמוד בה נגד סדר בטולי הרמבם והרשב"א אלי וחמי הנו בקש
גסכן לפרסם החרם נגדי בבית הכנסת מהליואנטיני יצו ואו קמו נכבדים מהקהל ההוא
ונתמצעו בינינו לקיים הפסק ובראותי היותי מוכרת לקיימו בחרתי להראות את עצמי
בשומע לקול אומרים לרדוף ולקיים הפסק וכן הושלש הכל מאת חמי להנתן לי אחרי
גח'נת הגט לא זולת היינו מלבושו וספרי והכתבידי מהקן סקו פרוע וגם הסווינציאנו
הנו והקן דוקאטי מחמת נזקי גם הושלש שטר שעבור מחמי להכתיב עלי התרות
וברכות מחמשה עשר רבנים ולהדפיסם ולהיות הכל מונח ביד השליש עד אחר גח'נת
הגט וזה מפני שכבר נתפרסמו ברפוס החרמים מהנזורים הנו וההתרה שנעשית לא
היתה אלא בקול בעלמא מהחזן הנו וכאשר דרשתי מאתו שיעיד לי עליה לא אבה
שמוע כי כן צוהו ובוזה גרשתי את ארוסתי בכטול כל מודעות ובפסול עדים כאשר
בקשו ממני מסדרי הגט ככל הכתוב בכטול המודעות שנהתם מידי ממש ביום ב'ת' השרי
שכו ואחריו קודם שמשכתי את שלי ביום ג' שלאחריו שאלוני אם מסרתי מודעא
אמרת לא חזרו לשאול לי הכנים דבריך השיבותי להם נלך לבי הכנסת ושם אשבע
בנקיטת הפץ אורצו ממני שאקבל עלי חוב לארמ'ראה היינו לגמי היוונים מהשררה
ידה ממאתים דוקאטי כל עוד שתמצא לי מסירת שום מודעא על הגט הנו וכן עשיתי
כרצונם והכל היה ממני שלא מרצוני כי אם להציל את גופי ונפשי לקהלת את שלי
ולקבל התרות החרמים ובדפוס כמו שנשתעבר חמי כנוכר ואחריו שקבלתי את שלי
מכל וכל גם התרות הרבנים שבאו בדפוס בהר גר'תים ששם נתכאר מפי השליח ב'ד'
עצמו ומזולתו שלא פקדתי בו גלית מודעות לאנשים ובבא הדבר לאוני הרבני שם
חזרו להתרימיני על הוצאת לעזי וחמי הלשינני למלכות הלשנות גדולות ועצומות עד
שהכריזו וגרשני ממלכות השררה יד'ה עם טאליה ממאה דוקאטי להנתן אל המוסר
אותי ביד איזה מושל ושופט ממלכות השררה בין בים ובין ביבשה ואפילו מאוניות
מזוינות ובלתי מזוינות הכריזו כמו שעושיני שם ללסטים המזוינים ובכן רדפו אותי
וישללו קצת ספרים ומכתבים שלי וישרפום בפומבי וגם גופי חשבו להסגירו בידי לא
אוכל קום לולי כי אלדי אבי היה בעזרי ויצילני מהרבים עד כי ברחתי משם והלכתי
לפני שני גאונים חמימי דרך אשר במנט'ובה ושפכתי שיותות לפניהם והראתי להם
כל קורותי מראש ועד סוף ומודעותי כלם אשר עשיתי בסתר ובגלוי וכל גופי המכתב
אשר היו בידי לראייה על אמתת דברי ונוסף על אלה הכאתי להם כחל מאחד מרבני
ויניציאה אשר העיד וגלה למעלתם טפח מאונסי כי לא היה יודע תוקף כלם כהויתן
וטפח'ים ממודעותי נגד הקונפרומיסו ונגד הגט אשר גם ידו היתה עמי בעשייתן עד
שהשגתי מהאונסי הנו כתב סדור בינינו החלקי ללכת א מקום ממוצע לפני ב'ד' שוה והגון
יבורר מאתנו ולשמור ולעשו ככל אשר יושט עלינו מן המקור ההוא ועליה השילוח דברי
הפרשותינו בין מממן ובין על דבר הגט קיומו ובטולו ושאלו דבריה לאנסנה ושלחו ביד
כל א' ממנו סדורם וחודיעו א' הארוסה שלא הנשא עד יצא משפטה לאור ע' מבורר' כג'

חלה הם כללי המכתבים והראיות שהזכירו לפני שני הנאכזרים הנו ממכתובה
 אשר מהם נתברר אלכס אמתות עקר המעשה הנו סכך היה
 ראשונה לוח אחד בדפוס שבו תורף הגזרה שגזרו הרבנים מויניציאה וא' מפ'ררה
 בחדש אדר שכו' על הכחור כמ' שמואל מפ'רושא הנו שיבא לכנוס את
 ארוסתו הנו בויניציאה מטעם תשובת קצו מהר"ב ואפילו בלא נדונייא או יפטרנה
 בנט תוך ל' יום אחריה הניע דבריהם אליו מטעם אדמון באחרון מכתובו שהלכה כמותו
 עוד בו נדוי שנדוקצת מורים את הכחור הנו על שמעם שמאס בגזרתם ופקר בשליח
 הנו באמרם שמנוחו לשליח בד' אך לא בא בו מנוי והשליח העיד שמה בפני הגדול
 שבהם כי לא נתמנה לשליח בד' כלל. עוד לוח אחד בדפוס בפני עצמו שבו פרסום
 חרמים ושמתו לבחור הנו על שלשה פשעים האשימו אותו עליהן הא' שמאס בגזרתם
 הב' שציער השליח בד' הג' שגלגל על השליח עונש עש' וראוי לדעת כי שני לוחות
 הגזרים הם אשר בכמה מקומות בנדון זה נקראו בשם הר עיבל
 שנית לוח אחד בדפוס שבו עדות מכמה ר' יחיאל נסים יצו' חושב פ'סא נעשה
 בחדש אדר שכו' מעיד שהבחור הנו לא פקר בשליח כלל ועקר אבל הוא
 השליח דאפסיד אנפשיה וגרם לנפשו את כל הרעה אשר מצאתהו כי לא רצה לקבל
 תשובותיו ולא שמע לעצת חכמים שהיו מעצים אותו על הטוב והיושר. עוד בלות
 הנו בד' ועדיות בהאמתת הדבר הנו. עוד שם עדות בד' ממודעא רבא שפרסם הבחור
 בפירינצה תמוז שכו' שבה מתרעם מרבני ויניציא' שהפריזו עליו את המדה במה שגזרו
 עליו חוץ מממשלהם ופסקו עליו פסק דין בלי שמוע טענותיו שיבא לכנוס את ארוסתו
 בויניציאה בלי נדונייא עם שהמו אמוד הוא בנכסים. עוד הודיע להם שהוא מוכן
 לכנוסה במקומו אפילו בלא נדונייא רק שתבא היא אחריו כנתשובת הר"ם סימן כח
 דשיכי להלכות אישות להרמב"ם ועל מה שגזרו הם לבא בויניציאה הודיע וההרהר כי
 הוא מוכן ללכת בבולונייא מקום ממוצע ביניהם לכנוס ולהיות ציית דינא שם על דרך
 זבל'א וזבל'א כמשפט ולקבל עליו את הדין. וגם לדון שם עם חמיו בדרך חנוכר על מה
 שפסק לו ופשוט לו את הרגל. גם הכר' הנו מעדין איך קבל עליו בשבועה בנקיטת ס'ת
 בחיך בבית הכנסת לקבל עליו ולעשות ככל אשר יגזרו עליו בד' שבבולונייא הנוכר.
 עוד שם עדות מנד' בולונייא ממודעא שמסר שם הבחור הנו כה' לוליו שכה שהודיע
 בה לקהל ועדה איך בא שמה לקיים דבריו אשר קבל עליו בשבועה חמורה בפירינצה
 היינו להכין עצמו להיות ציית דינא שמה בולונייא על אודות האשה ואביה הנו ולקבל
 עליו לשמור ולעשות ככל אשר יגזרו עליו הנאונים שם. ובמודעא ההיא הודיע אל חמיו
 כי כאשר יודיע כונתו א' הנאון כמוה'ר יצחק ממונצ'ליצו יצו' חושב בולונייא יום וחדש
 אשר יבחר בו לבא שמה לסדר טענותיו תוך ד' חדשים מתהילין כה' תמוז שכה שגם הוא
 או שלוחו כמותו מורשה זאנטלר שלו יהיה נכון ומוזמן שמה בעת ההיא לפני הנאון הנו
 באותו פרק ובאותה שעה. עוד שם מודעא רבא שמסר הבחור הנו בבית הכנסת ק"ק
 לזאטני בויניציאה במעמד הרופא חמיו יצו' ו' אנושטו שכה בהודיעו לפני קהל ועדה

אין בא שמה ויציא' לשהי סכות הא' להראות לכל העמים שהן הוא בלי פשע מאתן
הנ' פשעים שהעלילו עליו והחרימוהו בעבורן בקראו בקול גדול כי הוא מוכן להיות
ציית דינא עם כל מי שיש לו דין ודברי' או תרעומת עליו ולקבל עליו את הדין' והשנית
להודיע אין הוא מוכן ומוזמן לכנוס את ארוסתו בלי נדוניא שמה ויניציאה כאשר גורו
עליו המורים' ואם שכל זה לפי דעתו היה לפני משורת הדין הנה הוא מרוצה בכך כרי'
לצאת מכל מחלוקת בד' קרוב או רחוק תובע ותבע' וקבע לה זמן לצפות אליה כל
השבוע ההוא על דבר הכניסה הנו' ואם לא האבה האשה ללכת אחריו או מן הראוי
בעיניו שיהיה נקי מכל התלונות והעלילות שהעלילו עליו' עוד בשולי המודעה הנו'
עדות' עדים כשרים מעידים שבשעת פרסום המודעה הנו' וקריאתה הניער' יוסף' החזן
מב' האשכנזים ודחפו לסתום טענותיו מגורת קצת יאפים שבוניציאה' עוד בלוח
הנו' מודעה שנית שמסר הבחור הנו' ואגושטו שכה' לפני חוקן כמחרר משולם הסכונה
קפמן שמה ויניציאה בהודיעו אל מעלות הרבנים יצו' כי מעולם לא היתה כונתו לענן
את ארוסתו ומאו בא אליו דבר גורתם אמר לכונסה כאשר זה יוכיח בראיות אמיתיות'
וגם בידו להוכיח שמעולם לא ציער שלוחם' וכי הנה הוא מוכן לחת ערבות למעלותם
לרצות ולפייס השליח ההוא אם יצטרך' ובה התחנן לפני מעלותם שיסירו מעליו כל
הנדוים והחרמ' שהטילו עליו לא חסם בכפיו' עוד שם מודעה שלישיה שמסר
הבחור הנו' בב' קק' ליואנטיני במעמד הרופא חמי' י' אגוש' שכה' מתרעם בה על חמי'
שלא שת לבו אל דברי מודעותיו הנו' ולא עוד אלא שהוא משתדל בכל כחו ללחצו
בעש' ולהביאו במאסר' ובה הודיע והתרה בו ובמרת תמר ארוסתו כחדש כי יתעכב
שמה עוד כל השבוע ההוא כדי לכונסה ואם יעבור הזמן ההוא בלי תשובה ישוב לדרכו
א מקומו הראשון' וראוי לדעת שמכל המכתבים הנו' שבאו בלוח הנו' בדפוס ראו שני
הגאונים הנו' הנופים החוסין מיד חותמיהן ממש' וראוי לדעת ג' שלוח הלוח הכולל

כל המכתבים הנו' הוא הנקרא בכמה מקומ' בגדון זה הר המודיעית

עוד הראה הבחור כמ' שמואל הנו' אל שני הגאונים יצו' הנו' מכניסובה ההרשאה שעשה
הרופא כמר' יוסף התמרי יצו' לר' שמואל הכהן הדר בפ' ססה נכתבה כה' תמוז שכה' אשר
העולה ממנה הוא שאם הארוס הנו' יתן או ישלח גט כשר לכתו שישתעבר הוא לשמו
להחזיר ליו שני תיבות ספריו ומטלטליו וכתב ידו מקן' סק' תמורת הסבלנו' והקדושין
לא וולת' עוד הראה להם השטר ברורין שנעשה בין החלקים הנו' ביים ו' י' אגושט'
שכה' אשר בו הטילו על ג' מבוררים מאתם היינו האלוף כמחרר' יחודה קצנאילונכו'
והנעלה כמה' יוסף יקר' והמפואר כמה' יעקב לוצאטו יצו' לפשר ולפסוק ביניהן על כל
דברי הפרשות הן בררראדמומא והן בענין הכניסה או הדיורוד ובלבר שיסכימו
ש'לשתם לדעת אחד ויפסקו בעצם היום ההוא בהשאתם כה' להם ג' לפרש כל לשון
שיצטרך פירוש בפסקם' עוד הציע לפניהם הבחור הנו' לוח מיכרון ההוצאו' והניקים
שסבב גרם לו הרופא הנו' בתבעו ממנו בערכאות פרעון הקן' סק' הנו' עי' שלוחים גויס
במקומות שונים אשר ההוצאות וניקים הנו' תבעם ממנו לפני המבוררים הנו' שעלו לסף

יחד מתקן סקו' עוד הראה להם הפסק שיצא מתחת יד ריעים הנו כיום הקונפורמיס
 הנו שכתוב בו איך שלשת המבוררים הנו גזורים ומסדרים לבחור הנו שיחוייב לפטור
 את ארוסתו בנט כשר הוך זמן חמשה ימים מהיום ההוא הנו' וכי הם פוסקים ומפשרים
 שהרופא חמיו יתן לו קן' ודוקאטי קורינטי במתושבים בעבור ההזקות אשר סבב וגרם לו
 געור יחוייב לקרוע ולהחזיר אליו השטר חוב אשר היה לו עליו מסך קן' סקו' ולהחזיר
 גכ אליו המטלטלים והספרים שלו אשר נשארו בידו בעת הפרדו' אכן שלא יחוייב
 הרופא לתת הקן' דוקא' הנו' ולא להחזיר השטר חוב והמטלטלי' והספרים הנו' להחזיר
 חתנו הנו' עד אחרי גנינת הגט' אך יחוייב להשליש כל הנו' ביד איש נאמן לשניהם
 עד שיהיה בטוח לקבל כל הנו' אחר שיפטור את ארוסתו בנט כשר כנו' עוד מחייבין
 הרופא ו' סקו' על דבר כים של מעות שהיה בתוך תיבתו אחת ונאבד עם המעות שהיו
 בתוכו' ומכל שאר התביעות שהיו לוה על זה פטרו שני החלקי' מכל וכל' ושיירו להם
 המבוררים הנו' הכת לבאר וללכך את כל הספקות אשר באולי' יולדו להם בבאור הפסק
 הנזכר' עוד הראה להם מודעא אחת מהרופא והיא כתיבת יד מהרר קלמן נויירא
 אחד ממסדרי הגט שהרופא היה מתרה בה אל חתנו הנו' שיקיים הפסק הנו' לכל ילכר
 ברשת חרמים ומצודים מחמת החרם שקבל עליו בקונפורמיסו'

עוד הראה להם לוח אחד בדפוס המכונה הר גריזים שבחם התרות החרמים
 והנדרים מעל הבחור הנו' מכמה גאונים וחכמים מוגיציאה ובקצתם ביאור נקיין כפי
 מהבחור הנו' מפשע ואשמה על אודות השליח הנו' מכל וכל' עוד בלוח הנו' גביית
 עדות מהשליח הנו' בפני בד' שהורה איך הוא לא קבל שום נוק ושום זלול מהארוס
 כמ' שמואל הנו' והודה גכ' כילא בא' ליו כשליח בד' רק כשלוה מאת הרופא ושחבחר
 הנו' לא עשה עמו רק טוב ושאיין לו דין ודברים עליו' והראה גכ' גופי המכתבים הנו'
 ממש לשני הגאונים הנו' וראוי לדעת כי מכתבי ההתרות הנו' רובן בלי יום עשייתן
 ואשר כתוב בו כלן נעשו אחר שטר הכרורין והפסק הנו' והתרת חרם הגאון חזק הנו'
 ושאר רבני פירארה נהיה מאתם בששה עשר יום אחר גנינת הגט הנו' וגם מלשון
 ההתרות הן בלי יום יובן שכלם אורובן היו לאתר גנינת הגט הנו' עוד הראה
 הארוס הנו' לשני הגאונים הנו' שתי מודעות עשויות בכל חוקף אחת נגד הקונפורמיסו
 הנו' ואחת נגד הגט עצמו בחודיעו שהוא היה אנוס ומוכרח להרכין ראשו ולעשות
 ככל אשר נטל עליו מחמת האונסין הרבים ההמה העומדין עליו ושדעתו האמתי הוא
 לכנס את ארוסתו ולא לפוטרה לעולם' אבל כל מה שעשה בהטלת דבר הפטור
 בתוך המבוררי' הנו' וכל מה שיעשה בנתינת הגט היה ויהיה שלא מרצונו' רק להוציא
 גפשו ממסגר הנדרים והחרמים שמשילין עליו הרבנים על לא חמס בכפיו' ולהציל
 גופו מיד חמיו המכקש להביאו במאצר מפני הכתב יד מהקן' סקו' הנו' וכדי להוציא
 מידו ומר שותו תיבותיו וספריו ומטלטליו המחוייב כם שלא כדין זה עדין ועדין' וגלה
 שם במודעותיו הנו' שזה הוא רצונו האמיתי ודברו האחרון אחר כל דבריו האחרונים
 שיאמר בכטולי מודעותיו' ובטל שם גם כן כל בטולי מודעות שיעשה אחר ואפי' לאין

חכמית * גם פסל במ עדי הכתולים שיבטל בפניהם המודעות הנז' ודעמיד בחוקר
כשרותן עדי המודעות הנז' לעולם ולעולמי עולמים אעפ' שיזכרה לפוסלן לבקשת
מקשים באופן שהתחכם בהם בכל כמו נגד סדר בטולי הרמבם והרשב"א ז"ל * גם עדי
המודעות הנז' מעידין במ שראו וידעו באונסיו הנז' והכירו בהם ומאמתין אותן בכל תוקף *
גם הביא הארום הנז' אגרת רב אחד מויניציאה שמו מהרר מאירן הראשיצו אשר בה
האלוף הנז' מעיד און הגאון כמוהרר משה פרובינציאליצו ורומו לו קצת מהאונסין נעשו
לבהור הנז' ומפרש לו זכ' תוקף המודעות שמסר נגד הקונפרומיסו ונגד הגט הנז' מכוון
כמעט אל מהשהציע הבהור הנז' כנל ובפרט בדברים היותר עקריים *

גם מדי בא הבהור הנז' במנטובה לפני הגאונים הנז' בכל יום ויום היה בא שם הרר קלמן
גוזיירה אחד ממסדרי הגט הנז' לשקוד על דלתותם יום יום ולהלותם שלא יכתבו בזכות
הבהור הזה דבר * והגם כי יחנן קולו לא יאמינובו כי שבע תועבות בלבו * והגאונים הנז'
תמיד היו חוקרין ודורשין האלוף הנז' על העסק הזה ומתווכחים עמו * ולמה שלא מצאו
ממשות בדבריו * וארבה מתוכם נתאמת להם כי הארום הנזכר לא יחיש בדבריו ורק
אמת נמצא בשפתיו * ובהצטרף אל כלזה הראיות האמתיות הנז' שהביא לפניהם *
לא יכלו הגאונים יצו הנזכרים להתאפק עוד ולאפרושי מאיסורא כתבו אגרת אחת
אל הרופא חמיו התמרי הנז' להזהירו כי לפידעתם בתו הנז' אינה מגורשת כודאי *
ולכן יזהרו הוא והיא לבל תנשא לאיש אחד עד יצא משפטה לאור * אשר עלזה
סדרו בין החלקים הנז' להגיש עצמותיהם במקום ממוצע לפני בית דין שוה והגון אשר
יבררו להם החלקים וישלחו עליהם כל דברי הפרשותם ויעשו ככל אשר יצא מכית דינם
הצדק הן בדררא דממונא והן בעסק הגט ושלא להפיל מכל דבריהם צרו ארצה *
ובכלל ככל הכתוב בכתב סדורם אשר יבא לפנינו כדויתיותו בע"ה אחר האגרת מהאלוף
מהרר מאירן הראשיצו הנז' * ומן שמיא איסתייעא מלתא שאחרי שהגאונים יצו הנז'
סדרו אל שני החלקים האלה מה שסדרו כנז' נתקיימו שתי המודעות הנז' לפני בית דין
חשוב בבולוניא כי לפניהם באו העדים עצמן והעידו על חתימת ידם ממש * והבית דין
יצו הנז' מעיד איך שאלו ודרשו העדים הנז' בשבע דרישות וחקירות כמשפט ומצאו
שהם נזכרים ומניינים מה שדרתמו * והגידו וספרו זכ' לפני מעלותם על פה האונסין כלן
שבאו בכתב במודעות ויותר מהם אשר לא כתוב * ומעידים גם כן הבד יצו הנז' על
יושר העדים הנזכרים וכשרותם * גם עדות יש מארבעה אלופים חכמי בולוניא יצו
על חוקת עד אחד מהם בשכבר הועלל עליו כי משנים קרמוניות בבחרותו עשה דבר
בלתי הגון ומעלת כת' מעידים על כשרותו ומעשיו הנרצים בעיני אלדים ואדם *
עד כאן הצעת המעשה וכלל הראיות והכתבים שהציע הארום הנז' לפני שני הגאונים
יצו הנזכרים מלבד מה שנתבאר להם זכ' מתוך מכתבי וראיות ששלח אליהם הרופא
תמרי הנזכר על יד נכחו מויניציאה כדי לעכב על ידם שלא יכתבו נגדו ומחלה פניו של
הגאון פרובינציאליצו הנז' להסכים גם הוא עם מעשיהם בלתי רצויים שעשו בוויניציאה *
כנראה מתוך כתבו שיבא זכרנו לפנינו בעזרת ה' ב"ה :

אגרת

אברת שלח כמורר מאירן הראש מוניניאה ל כמורר מסה פרוכנילוי
עציר אובי מכל אשר נעשה מניי עסק הנו שנתן הכבוד כל טעמא עטרנס ינ
לכרונטו ערת עמר ענת בת הרופא כמל יוסף עמרי הכקן ינ

קופת

הרוכלים גל אגוזים מפענת רוים הארו בארוים הלא הוא איש חי
רב פעלים הגאון כמורר משה יזיא ושלום למר ולתורתו מה
קידות משכנותיך לישב ללחום את מושל לחם המורו כסאו כשחר נכון מוצאו אזהביו
כצאת השמש בנבורחו ואיביו עפר ילחמו אסן עתה באתי על עסקי נשין דנפישין
דינו וכל מאד אהדר למיקם עליה אשכחנא ביה סחרי סתרים ומליו עמוקים מני י
הא דאסרינן בסיום מעשה גטין דעו לכס שגור רת שלא להוציא לעז על הוסיין לכן מי
שגראה לו ספק אומגום בענין הגט הזה יאמר דבריו עתה בפנינו ואם נכונים דבריו
נקבלם אבל אם ידבר שום רמז פסול על הגט הזה מאחורינו הרי הוא עובר על חרם
רת וכמה גדולים שהסכימו עמו על ככה עכ וזהו משמע מדברי השור שכתב הל
צריך לשום חרם על כל העומדים שם שלא להוציא לעז על הגט וכו דאין סברא לומר
שמטילין החרם אפילו על מי שאינו שם דאיכא למיסר אילו היה שם וידעו הפסול לא
היו שותקין שלא להרבות ממורם בישראל ואנחנו מצינו בדברי אחרונים וכראשונים
שחיו מפקפקין בגטין שיצאו בלתי מתוקנים כהלכתן והוצרכו לכתוב גט אחר ולא הורה
משום מוציא לעז על הגטין מאחר דלא היו במעמד ולפי זה אני רואה רעה חולה בתקון
רת בומנינו זה דיש לונשים בטלית של תח ואין לחם ושמלה בביתם קצרו יד שכלם
בשיב גטין וקידושין ועל סמך גזירת רת עוסקין בהן כי ברוב פעמים אין שם במעמד
בקיאין בגטין ויטיל חרם עליהם שלא לדבר נגד הגט אחר הנתיב אף אם יעמוד אחר
מזן על איזה פיסול מה שלא ידע בעת המעמד ישוב אחר ליראת הגורה נראה
שתקנת רת היא חומרא דאתא ליד קולא הוא בומננו זה כי תקון רת נאה לדורו לכן
אי אישיר חילי אתקן תקנה לתקנתו שבמקום שאין שם יחיד מוסחה לרבים וגברא
שפירא כוותיהו דמר יתקבצו כל חכמי העיר ומעיני לשקול ולטרי בעיני גטין וקדושי
והנה אציע דברי לפניכת היה עובדא בארץ מרחקים ונשאלתי והשבתי ואנכי
על בנתי לא אשען ואמרת אלך לי ל הר המורה ואשר ישים בני אותו אדבר
ראובן השיא בתו לשמעון כי מצא חן בעיני ואידם אותה בקדושין גמורין כדת משה
וישראל ויהי כי ארכו להם הימים נתפרדה אהבתם ונכנס תכונת השנא ביניהם ופשט
ראובן את הרגל לשמעון ויצא שמעון למדינה אחרת ועמד שם ימים ושנים על תוחלת
לשוב אהבת ראובן עליו כי לא פשע ולא מעל ולא מרד נדוד והנה פתאום הובא
פתיקא לשמעון מארוסתו לכנוס בלתי נדוניא או לפטור והתמת ידי חכמים על
הפתיקא ההיא דהלכה כאדמון והשיב שמעון אם הלכה כאדמון במקום שאין שם
נכסים או שהלך ראובן למדינת הים אין הלכה כמותו במקום שיש נכסים או שראובן
בביתו אמוד ועשיר ופשט לי את הרגל חנם ואיני סן הכופין להוציא ועוד ראובן

אמי הוא החובע והלכה רווחת בישראל והחובע הולך אחר הנחבע יוליד בנה הנה
למקום ואכנסנה בחופה כרת משה וישראל ונתגלגל הדבר עיראובן שנאהו שמעון
ברשרי הפיתוחא שכתבו עליו חכמים לומר שציער שלוחא דרבנן ולא בא למקום
ארוסתו לכנוס או לפטור ליום המוגבל מן החכמים ההם וכשראה שמעון נפשו
בוער בתוך הסנה אף שאיננה אוכל השתדל בזכותו על ידי חכמים גדולים ולא ציער
מעולם שלוחא דרבנן ולא חטא אל השערה ובא למקום ראובן לכנוס וביני בני
נתעורר ראובן בשנאתו לשמעון והערים עליו בהחבולות עד שנתרצה לפטור ונתן
לו קן וקאטי משום הסען שמעון עבור דורונות וסכלונות ומטלטלין שהניח בבית
ראובן כשיצא משם יוחר מש' וקאטי והפשיגים העמידו טענותיו על קן ושמעון
נחפש על צערו ומסר מודעא רבה על הגט וראובן דיע מתוך מעשה עצמו וירא
לנפשו ממסירת מודעא והחכים עליו עד שכתב שמעון שטר בטול מודעא ולפסול
עדי מודעא ואח"כ ניתן הגט ואחר ימים מועטים נהודע ענין המודעא ויצא כרוח מן
החכמים הנו שאין ממשות במודעא והגט גט ואוחם אנשים שירננו עוד אתר הגט
יהיו בנחש נראה שהחכמים ההם הפריזו על מדתם לוותר על חרם ר"ת ממה נפשך
אם הלעז לעז הרי מותרם הוא ממילא המוציא לעז ואין להם אם כן לוותר עליו ואם
איננו לעז הרי המודעא מודעא והגט אינו גט ותו נראה דלעז דמיירי בו ר"ת הוא בנוף
הגט כגון שלא נכתב כהלכתו או בענייני חיבות חסרות או יתרות או בענייני תקון הסדר
וכיוצא בזה אבל לעז מתוך כנדרן דידן להודיע ענין המודעא אינו נקרא לעז ותבא על
המודיע ברכה ובפרט שלא היה במעמד נתינת הגט והנה בהא נתינתא ובהא סליקא
לדון על המודעא שהיא מאושרת בעיני ואין כת בשום ביטול בעולם ובשוב אופן
לבטלה והיא דבור אחרון על כל הרבורים שבאו אחריה לבטלה כיהיא כוללת אף
ששטר הביטול נמי כולל אין בכלל ההוא כדי לבטל כלל המודעא ואם ישעון הטוען
הא ניתן למגרש קן וקא' ליהיב גיטא אם כן גמר בלבו ויהיב גיטא מעליא אומר אני
דלאו מילת' היא ואדברא היא הנותנת דלאו גיטא מעליא הוא דהוה נחא ליה להודונו
עם ארוסתו אלא שפשט' לו את הרגל והדע דמעיקרא שלחה לו לכנוס או לפטור
ואח"כ בביאתו אמרה אינני חפץ בך מטעם אביה שפשט' לו את הרגל וזה כלו ראי'ה
שאנוס הוה ויהיב גיטא ולא ברעות נפשיה אף שנתנו לו קן וקא' וכל היכא דאיכא
אמתלא כל דהוא אצל אונס תיישין לה דהא אפילו גלוי מילתא בעלמא סגי גבי גטין
ומתנת דריניחם שוה לעינין זה ספ' חזקת הבתים גבי ההוא גברא דאזיל לקדושי אמתא
נכו' ולא קנחא מכה טמירתא דבני יעוין שם ועוד נראה דדומה לאונס שנאסר
שמעון בשטר ביטול באיסור עונש ר' וקא' לשר העיר אם יתודע איהו מודעא והאריך
ראובן בשטר ביטול המודעא מה שאין דרך בעלמא למעבד הכי בשאר גטין דברוב
פעמים לית לן אלא שאלת פ' המגרש אימסר מודעא שיבטלנה בפה ומה שהאריכו
בשטר ביטול מודעא יש ליה בדברים ואין להעלות על ספר סוף סוף שמעון

המגרש

חמדיש כאשר נתפס על צערו וארץ במורעא ביותר לסלק מעלי כל הכיטולים
 שאפשר לפרוש בשפת' כדי שתהיה מודעתו דבור אחרון. ואם גבי מנר אין למסירת
 המורעא כח לבטל הביטול גבינ' יש לתוש הרבה ולהחמיר כדכתב הרבי יונה פרק
 חוקת. ואעפ'י דגבי גטא ומתנתא בגלוי מילתא בעלמא סגי הכא בנדרן דידן הוצרך
 לחודיע אונסו כדי לסתום פי האומר מאחר שנתן לו מעות גטר ויהי גטא מעליא.
 ומה שכתב הראש פרק השולח ואסמך מורעא ואמר אף אם אבטלנה לא תבטל וכו'
 עד כשם שמועיל בטליו על מורעא אחת כך מועיל על כמה מודעות וכו'. ויעלה על
 דעת המעקש לסייע לו בנדרן דידן שמורעא זו תבטל זה אינו דמורעא זו כוללת מה
 שאין הפה יכול לדבר ואי אפשר לבטלה לא אכ' יש שם ראיה ומופת שנתפייס המגדש
 וכת' אכ' לפי זה לא שבק' חיי לכל בריה זה אינו גב' דלאו כע' ידעי דינא לכתוב מורעא
 רבא וכוללת כזו ורובא רובא דגטין לאו באונס ניגדו עד שיצטרך לדחוק ולפרש
 מורעא כזו. ומה שתיקן הרשבא בפיסול עדי המורע' בשעת נתינת הגט והכא בביטול
 המורעא פסלו העדים נל' שלא הועילו לעצמם דבר בזה. חרא דהא הון מפקפק
 בראיות הרשבא וגם סיעת רבנן אחרונים פקפקו. ותו דהא במורעא רבא זו מכשיר
 העדים קודם שפוסלם ופסל עידי בטול המורעא וכשם שמועיל לפסול עדי המורעא
 איבא דרשבא כך מועיל לפסול עדי בטול המורעא. ובפרש שמורעא זו רבו כללותיה
 ודקרוקיה יתר מביטול המורעא. וכתב הר' בש ס' תפב וזה לשונו אם המורעא היתה
 בלשון כולל שמוסר מורעא על כל ביטול והביטול אינו כמאמר כולל שיכנס בכללו
 ביטול כל מה שאמר קודם או המורעא קיימת והביטול אינו מועיל. הרי קמן שצריך
 שיכנס כל מה שיאמר קודם ואי' לאו לאו. ואס' דאונן הריש בנפשו מן המורעא לא
 השיג יד שכלו ולא באי' כחו לעשות ביטול כולל לבטל כללות מורעא רבא כזו.
 ועוד הר' בש הטיל תנאי במי שלא ידענו בו אונס אבל אם ידענו בו אונס אין דרך ולא
 אופן בעולם לבטל. כלל העולה נראה פשוט דמורעא זו קיימת ואין במציאות
 דבר לבטלה שהיא דבור אחרון על כל דבורים וביטולים שאחריה. והרב המגיד כתב
 אף בפיסול עדי המורע' איכא תיקון שהכל הולך אחר התתום. הנ' מורעא זו היא חתימת
 כל הדברי' והיא עקר. ואדוני משה כלאם ומקנא ליי' צבאו שלא תצא חורבא זו לעולם
 להביא חתימת אדוני עם כל תלמידיו ותכריז בנדרן זה ויכון כסאך לעולם העומד תחת
 זעיר אפ'ן מאיר בן הראש ולה' נכתב יום ה' פר' ראה נתתיך איהם כ' שבת שכו'.

ראוי לציטת כזו אחרי שהנאון מרוביכסלו וכו' שלח האגדת המדורה לפיכך ליד החלקים הניע לידו כתב
 שני מהשולף הכו' כמתחרטע משה שכתב בראשונה כי קשה שהנמר כע' שמושל הכו' ויזק מכתבי ראיותיו
 אשר עליהם ועל עכתבו כע' הנאונים ממכטובה מה שכתבו. אונס כתבר אחריכך סוף
 ב'ס קשה ויזק. ואז שכ' מהלך מאיר הכו' לאיתבו הראשון. וכאשר היו הספרים הל'
 ל' מועילין ולא מורדין השמטנו אותם של' להעמיט על הקוראים.

אגרת כתבו הנאונים כמוהרר משה פרובינצילו יצו וכמהרר איני ממילי יצו
אל הרופא כמה יוסף התמרינו ואמר סדרו בין המלקים אחרי קבלתם אגרת
ן הלאם הנכבד ואמרי לאנתם כל המכתבים אשר ניד הכתוב כמל' טעמאל ינו' הכו'

מאשר

יקרת בעיני ירחמי אליך הנעלה כמהרר יוסף תמרי הרופא
יצו' כתבי זה הבא על עסקינפשות לאפרושי מאיסורא
וחט ולהסיר מכשול מזרע קדש ישראל לה' כנגע נראה לי בבית כבוד לאנן נפ' וצוד
מכשול חשבתי לטהרו ולהסירו אך אהיה למטהר אם בקולי תשמע והיה העקוב למישו
כי תשבוק איסורא ותאכל ותאכיל היתרא אשר חוקה זו אפילו באוכל נבלות להתאנן כל
שכן בהולך תמים ופועל צדק ולכל הפחות כפי כחי מלפני עבדים אסיר מכשול ולא
תהיה חוטא ומחטיא חלילה לך וכי תאמר בלבבך נקיים אנחנו אני וביתי על פי
המעשים אשר נעשו ויש לי על מה לכמוך אם באולי מקל או מקלים לך יגידו לך
והיה זר בעיני לא כן ררכך עם אל ועם קדושים למראה עיני וגם לו יהי כדברך
מה שאינו לדעתי מהיות טוב אל תקרא רעי ובפרט במה שיש בו דררא מאיסור
חמור ופיסול ממורות לדורי דורות עד עולם כזאת הרע כי מפי ספרי ומפי סופרי
ראיתי שערויה בעסק נהיה בין הבחור התנך כמר שמואל מפי'ר'ושה יצו' ובתך הכבודה
מרת חמר ארוסתותמא' ואולי עלה על דעתך כי נתרקה קרבתם ולא כן הדבר
שאין האיש מגרש אלא לרצונו ועדיין לא נתפרדה התבילה קורא אני אליהם
יעמדו יחדיו עד כשלהו כלדי גרש גרש באמרת ואמנדה ויהיו פיו ולבו שוין ומעשיו
מוכתיין ולא מכושיין אשר עדין לא היו ועוד אינם לפי מה שראיתי ושמעתי עד כה
שמעני ואתה רע לך כי חכמי הגורא אשר בס משכת להתנך יצו' הנל והבאת אותו לאשר
הבאת אשר חשבתם בעורין הן המה היו בעוכרין ועל פיהם היה כל ריב וכל נגע והיה
מה שהיה מתוך אונסם אשר לא כדת ויצא העגל הזה כנהלה מבוהלת בראשונה כו'
אעקרא דינא פרכא ופרכי ולא טוב אחרית דבר מראשיתו דכבר שדו ביה כמה נרגי'
ואין בזה שום הוצעת לעו על גט קיים אלא גלוייתעלומות ובאור ברור על גט בטל
לבל יחשב קיים ואל יהיה לפוקה ויפוק מיניה תורבא ואפילו בקומצ'ר מ'סו לפי מה
שראיתי אין לסמוך עליו שכבר קדם לו מה שבו כדי לבטלו והפשר הנא
מכחו בטל עמו ואם כן הוא שכבר בטלו שעבודיו ותנאיו שקבל בו עליו אין כאן
חרם ולא שבועה מחמרות ויולא קנס מקנסותיו גם אין להשען לפי הנודע על קיום
הפשר מאת החלק עצמו כי לא ידע מה שקיים ובא עליו כסומא בארובה ובמרת
הברת קול רחים בכורני משתה שם משתה שם כדי להאמינו בו ההפך במה שיש בו
הבדבור וכתב אשר כזה יחייב איש שכל שומעיו יבואו לו וכדי בוין לדבר בו אין
מקום לטעות אפילו בקנין כל שכן בכתב מוטעה בנכל ומרמה גם הפשרה עצמה
לפי הנראה לא הייתה קרובה לדין כראוילה כי רחקה ממנו לצד שכנורו כזולת מה

שנשתחמכל וכל מקולי קולות בקריאות הראשונות קראו לו בגזרות לכנוס או לפטור
 וסוף המעשה שם מוכיח על תחלתו בפשיעה כיון שאמר לכנוס ולא שוה לו ואיך
 לא גזרו הגזרים עליה לקיים בדבר הכניסה דבריהם ודבריה לאמר לרבק טוב הוא
 ועוד איך לא הכריחו אותך בגזרה או בירידה לנכסין אם כשופטים על הדבר כמו עמרו
 (אשר לא להם בו דבר המשפט) לקיים לו מה שפסקת לו אי לאו דבתר ידידה
 אולי ואין לתלות השנוי והחזרה מהדברים הראשונים בבוקי סריקי מדברים בטלים
 או בלתי נודעי על שצער שלוחא דרבנן בשליחות שלא כדין ולא נודע אם כשלוחיהו
 במראה אליו התודע או אם כשליח מאת האב דבר בו וכפי מה שהורה השליח
 בסופו וכל שכן שאפילו באמתתו לא בו חיל ולא בו כח להפריד בין הדבקים אחרי
 אלה והוא העקר כי הגט עצמו וכל בטולי המודעות נגדו בטל ובטלין מעקרון ממה
 שראיתי שיש בו כדי לבטלן ואפילו לא היה שם אונס כלל כל שכן שכלן לא
 היו עמו אלא באונס העומדים על ימינו לשטנו ולא חפץ לו גם ולא במעשיהם ואולי
 הם גרמו להם והדברים מראים כן כי מעשיו של אדם יקרבוהוהם ירחיקוהו פקחנא
 עיניך וראה הלזה וכיצא בו יקרא גט כרצונו אבל מה שהדברים מורים עליו הוא כי
 האיש הזה כאשר ראה את נפשו בתוך לבאים אצלו והיותו מן הצועקים בדין ואינם
 נענים רק עשוק ורצוף כל הימים חשב גם הוא מחשבה להפר מחשבתם הרעה בעיניו
 ותפס לו שיטה אחת משיטות רבות שהיו שם לרעהי טובות הימנה כאדם בהול על
 צרת נפשו שענינו כהורת מראות כל צדדי האיפשר בענינו אף כי לבחור בטוב מכלן
 שזו היא דרך כל האדם תנע עדין ויבהל אין חנוש מתיר עצמו כאשר הרופא שחלה
 לא ירפא את עצמו זכרת מיס מקדם בהתאכף ראשי עם יחד עליך נגד הדין לפי
 דבריך ההיטב הרה לך ואם אתה מחמת בעתוהא ובהלת מכעיסך עשית מעשים
 שאילו היית בדעת צלולה ומישבת היית עושה טובים סהם כמקרך גם הוא יקרהו
 שמוך בבהלתו ובפחזותו להציל את עצמו מיד עושקיו כח בענינו באופן מהסתחבולה
 לשלם מדה כגוד מדה ולקיים מה שנאמר עם עקש חתפתל כמעשה יעקב אבינו
 במקלותיו וכונתו זאת נכרת ומבוארת מתוך מעשיו שיש בהן כדי לבאר ולברר כי
 לא מלבו ושלא מרצונו היו הרושין ואף כי באנו לחשוב במעשיו פגם ולומר כי היתה
 מוגמת פניו לקבל את שלו מהממון או קצתו או יותר מהראוי לו כפי מדה שיוכל איך
 שיהיה ותשאר הארוסה באיסורה אם בהוראת היתר לעצמו על ככה או כירעה נגד
 פניו מכל מקום לא יצאנו מידי כונתו שלא היתה להתיר קשרה לא שתעמוד על עמדה
 באגדתה ועוד אני אומר ופשוט הוא שאפילו היו הקומפדומיסו והפשר קיימים (נ
 מה שכבר הורע כחם ותוקתם כאמור) הרי ברור שלא רצה לקיים הגט ההוא ונמצא בטל
 אין בו ממש לכה היה הדבר רומה למי שנתייב בדין מנה ונתן מנה של נשתמויף
 מתוכו שאין זה פרעו והייב במנה אחר כן היה על זה המונה גט זה הניתן בטל מעקרו
 לא שהיה הייב מצד אחר כפי מה שיש כח בשעבורו לחייבו ויעיין פה ממי שהדבר

מוטל או יוטל עליך במי שנתייב בקנין ושבועה ואלה לגרש את אשתו וחזור בו מה
דינו אסתייב לקיים דברו על כל פנים אם לא ונדרון את כל מעשהו מראש ועד סוף
ולא נט זה בלבד אלא אפילו נתנו שם מאה גטין לפי הנראה לעין היו כלם בטלים
וגם אחר בלבד שיתן חוץ לשם בשופי היה קיים וגם זה פשוט מעצמו כלל העולה
מהכרבים שאין בתך הניכרת מגורשת בודאי לכן אתה והיא השמרו לכם ושמרו
מאד לנפשותיכם לבל תהיה לאיש אחר כל עוד שלא תהיה מגורשת מארוסה כמך
שמואל יצו הנזכר בגט אחר על אופן נאות כדת וכשורה וכדי לחוש לעונן שלדה
הנה אנכי נוהג לפניכם החלקים אתה ובתך מרת חמר הניכרת לחלק אחר וכמך שמואל
יצו הנזכר לחלק שני שני מקומות נאותים לכם בעיני דברי הפרשותיכם מנוטובה
ובולונניא והיה כל איש ואשה מכם אשר יחפוץ משכנגדו כלום יגלה את אינו בכתב
אמת או על יד ציר נאמן ובאחד משני מקומות או אשר תבחרו בו אתה ובתך הנל תבאו
שניכם החלקים לדין בדיני ישראל בדרך זבלא וחבלא עם ברית שליש כדת וכמנהג ועל
פיהם יהיה כל ריב שביניכם בין מדררא דמונא בין מעסק גטין וקרושין וכל אשר יגורו
מן המקום ההוא כנל יהיה קיים הן על כל אשר נעשה ביניכם עד היום הן על כל דבר
אחר אשר יבקש איזה מכם מחברו גם הם יורנו אם יפול ביניכם הפרש בעשיית שליח
או לבא בעצמו המקום כל אשר יושת עליכם מהמבוררים כאמור עפ כלם או עפ שנים
מהם יקום בכל מכל כל אלה ראיתי לסדר ביניכם לבד שזה וממוצע כי ידעתי ככל
אחד מהם הל נכבדי ארץ ישפטו צדק ודין אמת לאמתו בלי משוא פנים משום צד
ומפני כן ודאי היה ליהניגוס פרארה אלא שמשכתי ידי מינה לסבה ידועה אצלי
שיש בה מהשוואת המדה אך ברשות כל חלק להביא איש כלבנו משם או מאיזה מקום
שירצה למבורר שלו אל המקום הנבחר כאמור ואתם אב ובת הנל תדעו כי גם ליד
כמך שמואל הנל מסרתי מכתב כזה ותחום כמו כן מיד למען ידע גם הוא את אשר עליך
לעשות כי כלכם כמוהו כמוכם אתם נסקרים לפני בסקירה אחת עד כה סופא
דמילתא שראיתי לסדר לפניכם מצד הדין להשוותו ביניכם כי י הטובה עלי ממקומו
זה הקרוב למקומכם אב ובת אהר' פירארא כאמור ויונן בכלל זה גם כן הכשר הגט
זנתן וקיומו אם יראה לבר השוה במקום הנבחר כאמור להכשירו ולקיימו (מה שאני
מאמינו ויהיה פלא בעיני) מכל מקום אחר דבריהם אין להשיב וכן בכחם ותחת יד
רשותם יהיה להייב את החלקים בהנחתה מזה לזה כאשר יראה בעיניהם מה צורך
לכן וגם זה נאות וראוי ומבואר מעצמו כי אחר דבריהם לא ישנו החלקים ולא
יטו מהם דברי ומעתה עד יגורו אומר בין החלקים כאמור יהיו בטלים ומבוטלים מעל
כל חלק מהם מכל וכל כל חרמות ושטות ונדוים וקללות בכל צד ואופן שהושמו
ושיושמו חו על שום חלק מכם אלא אם כן יסכימום הבית דין הנבחר השוה ביניכם
כאמור והיו כלא היו יען ראתה עיני ועין וולתי מה שלא ראו עיני העושים והגורים
מבוטלי מעשיהם כי כאשר מעולם לא ראתה חמה פגמתה של לבנוד שכן טבע

מצבם נותן כן חייב אונסן של דברי אודותו שם שלא ידעו העושים בנפולים ההם
 וגם זה ברור מצד עצמו עוד מטיל אני על החלקים כברירתם לברר אנשי אמת לא
 מסרמטין ולא מסרמסין כי מן הטובים יצא טוב ולא יהיה שום חלק מכם סרבן לדברי
 אמת אלה כי אז לבקשת החלק שכנגדו הרוצה בקיומן אשלמה למסרב כדין סרבנותו
 כפי מסת ידי כרצון ועזר שוכני סנה את כל זה ראיתי מן הראוי לסדר בין החלקים
 מפאת הדין כאמור ואולם לאהבתי השלום וההשואה בין המגורים לא נתקררה דעתי
 בזה ונכנסתי לפני משורת הדין והרבתי דברים על לב הבחור כמר שמואל יצו הנל
 להטיל הדבר הזה עלי לעשות בו כטוב בעיני דרך ביצוע ומשפט שלום עד שנהרצה
 ליבזה ונדר לי גם כן להבטיחני בכך כי ככל אשר יצאמפי כי יעשה באמת ותמים בין
 על אודות ארוסתו בין לקרב ולכניס בין לרחק ולפטור ובין על כל דבר ממון שביניכם
 מאיזה צד ואופן שיהיה ועתה אחרי השיגו מאתו את כל זאת אמרתי אגלה אונן עלי
 ואם גם אתם אב ונת תרצו בכך להשליך ייבזה עלי מכל וכל באמת ואמנתי כמוכם
 כמוהו אני אעמוד ביניכם וביני בהסכמת אוהב משפט ושלום לנזור אומר ביניכם
 בדרך האמור עם הקדמת הודעה כלא אבחר בדבוק וזלתי בהסכים עלי אתה אוהבי
 או בתך חמא גם לא מחמת הריחוק אם נכא לידי כך אעמיס עליך בממון יותר מדי
 להוסיף על דברי הראשונים הרבה ובלבר שיקיימו דברי באמונה וביישר ראו
 נתתי לפניכם אב ונת שני דרכים בדבר המשפט ביניכם החלקי ככל האמור מעתה אתם
 תבחרו ואם תואילו פנות בי כנל ולא תאמנה האשה לבא בעצמה אך יהיו מעשיך
 בכחך ממנה בעד שניכם בעדך ובעדה או תמנה מורשה אחר ושמע קולך ושאלתך
 תמלא גם בדבר הזה לתשובתכם אכזבת אצפה על יד המוביל הלו כאשר קבלתי
 גם מהחלק השני כמר שמואל יצו הנל ולדעתי יבא גם הוא בזה מירו על החתום לקיים
 כל דבר בין לדין בין לפני משורתו ועשיתם גם אתם כהסכמתם ובמדת טובכם כטוב
 בעיניכם אם לדין ואם למשפט שלום וי' יהי עמכם ויסכים אתכם על הטוב וחיים
 ושלום יוסיף לכלכם
 כה מעתיר המוריך אתכם בדרך ישרה וארח חיים
 נוטה מאררות עקלקלות ראיתי ושמעתי עד הנה בעסק זה אני הצעיר משה בכמר
 אברהם פרובניצ'ילוף חותם היום יום א' בששה עשר יום לחודש שבט שנת ה'שכו
 ליצירה פה מנטובה:

עיני כבודך תחזינה מישרים מה שכתב מופת הדור הגאון הנל וכל רבני מלכת דברים
 שנתנו מסיני ומוריך ומורה אתכם אכזבת את הדרך תלכו בה הישרה והנאותה באחת
 משתיים אשר תבחרו ותקדו כנל והכל לאפרושי מאיסורא כי גלוי ומפורסם כמה גדול
 עון אשר כזה והאריכות בזה אך למותר אחרי שנעשה כל מה שנעשה כאשר ראיתי
 מפי ספרים ומכתבים שונים ומפי סופרים וזרחה השמש עלי כי הכל היה שלא מרצוני
 מכמר שמואל הארוס הנל וככל הכתוב לעיל ועל זה אומר שתיקתכם יפה מדבורכם
 כראטר ר' יהודה ונכח י' דרככם כאשר כתב הגאון יצו הנל והנני מסכים לכל דבריו הנל

חן ככלל זהו בפרס . לכן אתה אהובי כחכם בין חבין את אשר לפניך ולא תאמר ולא
 תשיא את בתך מרת חמר מכת הנל לאיש אחר עד יתן אליה גט אחר כשר או עד
 שיחברר מפי אותם שיהמנו על דבר המשפט הנל וכנל שהגט הראשון דהוא גט כשר
 וקיים כנל אשר אם כן יהיה יראה בעיני כאוחס השמים לאור השד' וגם כן את מרת
 חמר מכת שימי לבך לכל הנל ואל תאמר ואל תנשאי לאיש אחר עד יבורר הדבר כנל
 פן יהיה לך ולורעך אחרוך לפוקה זו והכבדי ושבי בבית אביך ככבודה בת מלך פנימה
 ולא תהיי לאיש זר חוצה עד יצא לאור משפטך כנל ולתשובתך אב ובת נצפה שתשלחו
 לינו עי' זה אשר יביא את מכתבנו והליכם והלואי שהיה באתכם אלינו כיצאנתו ליכם
 והיה מעשה התשובה שלום נאם הדורש שלום ודובר שלו' על דבר אמת ועונה צדק
 הצעיר אוהב פנחס איי' בן לגאון א"ה הצדיק והחסיד כמה"ר צמח איי' אבי ממיל' זצ"ל
 הכותב וחונתם ביום וחדש ושנה הנל פה מנטובה:

אם מאנשי אמת וצדק אשר כל דבריהם אמת ומשפט נאמנים כל פקודם סדרונם והורונם
 סמוכים לעד לעולם דאין מסרבין לגדול כש וקו' שאין מסרבין לשני מאורות גדולים
 כאלה המאירין ומוהירין אפילו לאותן שלא ראו מאורות מימיהם . לכן לא אקפיד
 להמנות ראשון לכל דבר שבקדושה ובטרם כל דבר אשר ישח אענה חלקי אנכי הצעיר
 ח"מ ואעלה ואגידה לכל העם מקצה איך הריני מקבל עלי מעתה לשמור ולעשות ככל
 אשר מעלת כבוד תורת החכם השלם פאר הרור והדרו הגאון כמה"ר משה פרוביצ'אן
 איש אלד'ים אמת בתורתו תורת אמת וככל אשר הסכים וקיים דבריו וגם מ"כ תורת האוף
 נורא ואינם מקנא קנאת י' צנאות הגאון כמה"ר פנחס איי' ממיל' הנל . ובכל א' מהשני
 דרכים המסודרים לעילא הן לדין והן לפשרה כנל אעשה ואשמע ולא אכזר מסדרי
 טהרות אלה המראין שבעים פנים לתורה ולתעודה לטהר טהרות שקע' ארורות ר"ק
 רקות אד"ס דמות ומראיהן שפל מן הקיר לא אטה ימין ושמאל אפילו כמלא נמא .
 פי המדבר הנני נכון ומוזמן לכל חפצי הגאונים הנז' שמואל הקטן יצו' בן לגאון חסיד
 וקדוש כמה"ר משה איש האד"ים זל"ה מפירושא ור"א:

אגדת שלח הרושא כפי' יוסף תעזוב' אל הגאון כמה"ר משה פרוביצ'אן יחי'

טרם הניע לידו הסדור עשני גאוני ונכונם יצו' הכוכר

אלוף נורא שלום

קטנתי מכל החסידים אשר הגיעו לי עבדך מביית מדרשו של מר ואנכי עפר ואפר לכן
 אמרתי אין זה כי אם בית אלהים וזה שער האמת . ואתחנן אל אדו' גדל נא כה מעלת
 לראות בעין שכלך הטהור מעשה המגורש הוה אשר אנכי שולח ליד מעלת נעתק בד'
 דפין מזה ומוההם כתובין ומקוי"מין ומתוכם יראה מעלת כי אין בפייה נכונה רק לשון
 סדברה גדולות ראשיתו הנל ואחריתו יהיה נבל כי השב מתשובת להתל ברכנים יצו'

ובממנו לעשוק בני ובנותי והיא לא תצלה בידו בעהו ובעוד מעכת יחיד בדורו אני
 אמרתי ככר אכבדנו בהדפיסיהר גרזים לברכו מאת האונוים ולהכריו למבורך בכל
 בתיכנסיות כב אלול שכה כנראה מתוך הדפוס ההוא בטרם גרש הנערה כמו טו ימים
 כי גרשה ת חשרי שכו עבור צרור הכסף והזהב שנתתי לומכסי קנדוקא נוסף על ב'
 תבותיו עם מלבושיו ספריו ותכשיטיו ונוסף על שטר חוב שהיה לי עליו של קנ שקורי
 וכל זה לא היה שוה לי כי העני פניו אהרי כן להדפיס עוד הר גרזי אחר והר המודיעה
 אשר בו הוצאת שטרע על הרבני החיים עם המתים גם בי דבר לי שנא כי שא והוציא
 לעו על הגט בתחתית הדיר הוא בשוא ודבר כוב וקשרהמו שמסר מודעא לפני ב'
 עדים אשר לא ידעו בין ימינם לשמאלם ומחויקה בעורפו הקשה אסכי בטל אותה
 בשעת כתיבת ונתינת הגט בטול כללי מספיק כפי חקון חול כאשר עיני מעכת תחזינה
 משרים אמריפי ולא יצא זכאי מבית דינך הצדק אחרי שבא לפני מעכת ברבר אשר
 לא כן כי אותך ראיתי צדיק בארץ אשר לא ישא פנים ורל לא תהדר בריבו ידעתי
 ארו ידעתי כי משפטיך משפטי אמת להיותו מתון בדין לכן שמהתי כעל כל הון בהגיע
 לאוני ביאתו שמד ובעוד ימים אחרים אשלח ליד מעכת פסקא דלשותא על ההוא
 גברא שהחרימוהו רבני וניצאה וראשי אפי קק ליוואנטיני יצו ורבני פירארה ואם הדין
 דין אמת ידעתי כי מעכת יקנא קנאת יצבאות ויקרא שמו עליה וכל ישראל ישמעו
 ויראו ולא יזידון עוד אריה ישאמי לא ירא בין כך ובין כך הנני עבד נמכר למעכת
 ואשתחזה אפים ארצה ואמר יחי אדוני המלך לעולם ושלום וניצאה יום ה'
 כ' שבט שכו : צעיר הרופאים הצעיר מאוהבי שם מעכת כי טוב
 יוסף התמרי בכר' משה הכהן צל כותב ורובד שלום

תאזכר הנאון פרובניכלא 61 הנוסח סוכר

ידי הנעלה שלום

נכרך לפידבריו כי לא ידעתי בא אלי עם אגרת כבודך וכתב תנא דמסייע לך הנאון
 כמוהרר יהודה יין בן יין אהובי יצו וכיום או יומים עמד ויבא לי טופסי עדיות לראיה
 לזכותך על ארת הבת נגר ארוסה: וכל זה היה אחרי שלחתי לכבודך סדר נאות בעיני
 כיניכם החלקים יצו וכאשר נתתי גם כן לחלק שכנגד לרדיפת הצדק כיניכם בשוה
 ואשר עתה חובא לפני רובו ככלו שמעתיו או דמתיו לפני כתבי וגם עתה על דסדר
 ההוא אני עומד כי אותה ראיתי ורואה אני צדיק וישר לפניכם לבא בעסק עד תכליתו
 בעה ומצפה אני לחשובתך דרשתי בו לבא עד תכלית כונתך וגם לדעך אם עשרה
 השלית בהבאתו שליחותי וגם פה נתתי לצירך הנל טופס ממנה להעמידו כמותו כמון
 על האמת ושלום רב לכבודך ולכל אשר אתך מאתי אוהב שמך כי טוב הצעיר משה
 בכמ' אברהם פרובניצילול ביום ו' כ"ח שבט שנת ה'שכו ליצירה פה מנטובה:

דבר הדור שלום

חיתה עלי יד אהובי הרופא המומחה כמהר יוסף כץ יצו להריץ שורותי ו אדו' ולבקשו
 ואל נא להיות בתומכי ידו בדבר אמת וענות צדק על אודות הגט אשר קבלה ברנו
 מכת מארוסה שמואל ספירוסה כי האיש הזה ענן את ארוסתו קרוב לששה שנים
 ואחרי נתיאזה ברצי כסף לגרש את ארוסתו למען ספות הרוה את הצמאה מסר מודעה
 על הגט אם שביו נתינת הגט טרם שנכתב ואחרי כן סמוך לנתינתו בטל כל המודעות
 באופן נאות כפי המצטרך ואחרי נתינת הגט מלאו לבנו להוציא לעז על הגט והראיה
 מודעתו לאנשים הולכים בתומס לגנוב את לבנם כי לא ידעו הרברים כאשר המה עוד
 הוסיף לחקוק בעט ברזל לאמר כי אנוס היה לגרש את ארוסתו עד כי האלוף מקהל
 האשכנזי ומהמורתיי כולם כאחד הסכימו לנדותו ולחזריו ולמען הודיע לרבי' תוכן
 אמתת הדברי' העלו על ספר כל הנתחווה בעסק זה עד היום והנה בחר הרופא הנז'
 ליהד לאדוני השליח הזה הנצב לקראתו ובידו העתק מקויים מכל הנעשה שאלתו
 ובקשתו מאדוני רס לאשר ולקיים כל הנעשה פה עפ"ב ככל אשר עשו אנאוי פיררה
 אם כשר הדבר בעיני ואלך השר הוא נושא את נפשו כי אם תצא מכת לעזרתו יסבר
 פי דוברי שקר המוציאים לעז על הגט ואני ידעתי אדו' ידעתי כי צדק לבשת וילבשך
 ובלעדי אמת מחיק מלת הצמח ודבר שפתי אך למחסור האמנם להפקת רצון השוא'
 לא אוכל למלט משא ואמלט להניד אל אדו' ולבקש מלפניו לאהבתי ולאהבה האמת
 תושיע לו מיני הנאדרי וורועו תסמכנו ושלום לאדו' ממני נרצע לעבודתו עבודת
 הקדש הקטן מאהבי שמו כי טוב שמואל יודא קנאילנכנון כ' שבט שכ"ו ;

תזכנת הגאון פלויכנלן אל הלוך הכוזב

חכם עדיף מנביא

שא נא עיני שכלך הטהור מכל שיש ונטייה מאשר נחיה על החפץ שם שנעשה בו
 מה שנעשה מראש ועד סוף וראה מה לעשות לאיש אשר תפצתי בקרו' ולתשוקתי
 לנצור פקודיך רע עלי המעשה כי ראיתי צרת נפשו וצרת בתו ומה אעשה לאה אם
 כרוב בטוליו למבטלי הגט קדמו רובי ביטולים לבטולים ההם סמוכים לעד לעולם
 ולא עדיפי אחרונים בתוקף כי הראשונים טובים מהם בכתנם ובלשונם ובמה שנכלל
 בהם מהדברים לאין מרפא ובפרט בנרון שאפילו בספקו צריכה גט אחר כדיון
 להתירה ולא על חנם כתבתי מזה שכתבתי בסדורי בין החלקים יודע מר כי
 לאפרושי מאיסורא להתירא חיתה תכלית כונתי ונראית מסדורי הנזכר שלחתי גם
 לאבי הנערה ואלדים הוא יודע ומר גם הוא ידע כי לכונה טובה נתכונתי נגד השם
 ב"ה ונגדו' ואתם תרינוני לכף זכות גם הוא ידן אתכם לכף זכות וכמ"ת ישא מאד
 בהכמה ורעת ויראת ה' היא אוצרו: כה מעתיד אוהב מכת נצח ולזכרך תאורת נפשי
 אני הצעיר משה בכמ' אברהם פרוכניצילו אל כליל מש' ורת אדר ראשון שנת ה'שכ"ו
 ליצור פה מנטוב: עדין לא ראיתי דברי חכמי רבני פיראר' יצו' ועלי' יבטח אבי הנערת
 כי הגט נתן בהשתדלותי יכשר מכל צד בלי שום חשש בע"ה:

טופס הגזרה נורקה מפי ששת הרבנים האשכנזים צו תושבי מנטובה
 הקטנים בשלום אל הנאונים כמנהג משה פרוניצלן וכמנהג פכס אלוי
 מעלי וזויל מוכיחם אותם על עשה סדרם וגורם עליהם לחורבן
 בתוך שלשה ימים או למרות להם טעיהם ומקויהם. ואם אין
 יערמנו אותם לעזרי חרם לית על מי שיקרא ערער על גט נתן

צעת ריבה אחת היא הננועה מרתמר מכת בת הרופא הנעלה כמר יוסף
 התמרי יצו תושבי ויכיויה באה אלינו עד המכשלה יצאת משני תושבי
 מכטווה ה' האלוף כמנהג משה פרוניצלן והאלוף כמנהג אליה ין לעגן הכתולה הנו
 בהלכתא בלא טעמא בחידות וסתיות ידברו באמנם עין לא ראתה בדבר הזה מה
 שראו המה. ותעל שועתה אלינו מן העברה כשפכה לפנינו שיחה עי' שלומה כמותה
 לאמור מדוע עד כה היינו כמחרישים בראותינו סוד וחמם בעיר. ומדאיתנו פן
 שתיתקינו וזו תורה שגם אנחנו מסכימים לזה חו' ומצאנו עון. על כן קמנו וכתעודר
 להראות לכל מידנו לא היתה זאת וכסוד המעשה הזה לא כתיחד כבודינו כי אילו
 היה בא לידינו ספק מה בדבר הגט לא היינו נותנים בכתוב אל הארום יען חשכנו
 פתיכה זו כמנצא לעו על גט התנן אך היינו ממתיקים סוד ושלמים דכרינו אל הכד
 שכונינו ויהי שסדרו הגט וניתן בפניהם כי נדיקים וישרים הם מופלגים בחכמה וגם
 זקנה ושבה שם הוא ויראת הש' אורותם והיינו נושאים ונותנים עמהם עד שיתחורר
 הדבר כשמלה מבלי יראה או ישמע דכרינו לזולתם. ולא היינו מסדרים שיתברר דבר
 זה על פי דיינים בדרך זה בורר לו אחד כאשר סדרו אילו האופים ראה זה חדש הוא
 לא שמענו מרביתנו ולא מצאנו אותו בשום פוסק חדשים גם ישיבה שדבר איסורא
 יתברר על פי דיינים שיכרוו החלקים. גם מה שסדרו שידונרוק במנטווה ובלונבייא
 זר הוא כי ויכיויה שמה מורים חכמים וידועים ונדיקים כמו במנטווה וכמו בבלונבייא
 גם לא היינו מבטלים החרם שהטילו על הארום כי איך ידעו אילו האופים על מה ועל
 מה נדוהו הלא שמענו אומר כמה אפקרותא יבא מפיו שראוי עליהם נדוי ואם הם
 ידמו ככפסם להתיר נידוי של אחרי כמה כחם יפה הלא דבר מוסכם הוא מפיוספרי'
 וספרים מי שרונה להתיר חרם של חבירו צריך שיהיה שוה לו שאם הוא שקול בחכמה
 שאל אינו דומה לו ביראת שמים ובגדולה ובשני' כדאיתא בטור יד' סי' של' והרי הכרוי
 מאמתיה דרבי לא הקילו בו חכמי' כמה שנים ולא רצו להתירו כי לא רצו לשקול עצמם
 כנגדה עד שהוצרכו גדולי הדור להודקק לו ולהתירו כך פירשו הראש בשם הראבד
 כל שכן הכא המנדי' הם גדולי' בחכמה ובמכין וביראת חטא. עד כי מעשה זה של שני
 האלופים זר הוא בעינינו מכמה טעמי' עב' כלכל לא נוכל עוד הן בעגונה של הכתולה
 הן בולולא דהבי רבנן שסדרו הגט. בכן אחרי ראינו העתק כתב ידי שני האלופי' מה
 שכתבו בדבר הזה אנחנו הח' נשארנו בהסכמה אחת ודכרי' אחד' וגורמים אנו על
 שני האלופים הכ' שתך שלשה ימים אחרי יתגלה להם דכרינו אלה ישימו ללא' כבוד
 ותהלה ויבטלו כל מה שכתבו כגד גט הכוכר ויתירו מה שאסרו וככתביד'ס יתתמוה

ויפרסמוהו לרבים או יומסרמו ליד הבחור כמ"ר שמואל מרש"ל ייו העומד פה היום כמ"ס
הנערה הנו' כאשר אין אנו רואים דבר מפורש אשר יאמר עליו כי הוא זה ראוי לסמוך
עליו לבטל גט הנו'. ואם עוד עמהם דברי סתמי' וכסתרי' כאשר רמזו בדברי הכ' אשר
ידמו כפסעם שלא ראיוהו ושיש בו כדי להטיל מום בגט זה יוצאוהו אלינו המ"ר תוך
זמן שלשה ימים הנו' וכדעה אותם ונשלחם תכף אל הכ"ד שסדרו הגט ובעין שכלם
הטהור וישרת לבם ידונו עליו אם יש בו כדי לבטל הגט אם לאו בטומים אנו בהם שלא
יוציאו מכשלה מתמתי' דם אפילו בספק איסור הקל קו' בדבר החמור כזה. ואם אחד
משני אלה לא יעשו תוך זמן הכל' מודיעים אנו מעכשיו כי לא נכבש פנינו בקרקע
ובמקום שי"ס חלול השי' אין חולקין כבוד לרב ונפרסם אותם עם הסכמת רבים מאשר
אתנו בעלי תריסין לעוברי חרם רבינו תה וסיעתו שגורו המרימו ונידו בלא ובשמתא
בכנפויא של שוק טריי"ם על מי שיקרא ערעור על גט היתן. ושלא יוכלו בני אדם
להתירו לאותו שעבר על גידויים כי יחול עליו ולא יוון ממנו כמובאר במדרכי שלהי
מס' גיטין. ואם לקולנו ישמענו לעשות אחד משני דרכים הנו' שהוא הטוב והישר ישאו
ברכה מאלדי ישעם: לו חרם של דעל הגרר. אומר דבני חטי.

כך עלתה הסכמה בינינו בני הישיבה להתרות בהאלופים הכל' בתנאי שלא יהיו
דברינו נגד ארד' הדוכוס ירה' ולא נגד שום שר או שופט או מושל מאומות העולם
כאם שלמה בכמ"ר מנחם כ"ן רפא ולה"ה המכונה זלמן.

ונאם יעקב כ"ר יוסף ריינר ז"ל מסכים לכל הכל' עם כל תנאי שהטיל הבאזן הכל' לעיל.
ונאם אפרים בכמ"ר מנחם ז"ל בתנאי הכל'.
ונאם ישעיה שמואל בן מה"ר אברהם אהרן ז"ל בתנאים הכל'.
ונאם תלעת יעקב קלונימוס בן הר"ר אהרן יוסף נווייר ז"ל בתנאי ככל'.
ונאם תעלא בלא עדניה יוסף בכמ' יעקב ז"ל מפרואה בתנאים ככל'.

תשובה מהבאזן פרוכוכלי הכ"ן אל הרכנס הנכונים עם מודעא רנה איך הוא
מוכן להיות ציית דיכא עם כל בן ובת שיהיה להם תרעומת עליו:

היום

יום ו' י"א ואדר שנת שכו' לפ"ק פה מנטובה בא"י משה בכמ"ר אברהם
פרובינצ'אל ז"ל כמ"ר שמואל המכונה ואוויל שמש בכה' סכמ"ר שמואל
פורטו וכמו שמש ושליח שלוח מאת כל החתומים למעלה הביא אלי מכתב דלעילא
ואני משה הג"ל השיבותי לו כי כל האנשים החתומים לעיל' הם לי לאויבים ואני חפץ
שישתדלו בעסקים שלי משום צד כל שכן שאיני רוצה שיגורו ושיצאו שום דבר עלי.
ולא שיטפלו בשום דינות או הוראה במעשי כל עיקר. אבל משיב אני כלפי מרת
המר הג"ל ושלוחה הג"ל יהיה מי שיהיה כי מעתה ולעולם הגני נכון ומוזמן להיות ציית
דינא עם כל בר ישראל ובת ישראל שיהיה לו או לה דין ודברים אחרעומת עלי מכל
צד שיהיה ולבוא לדין עמו או עמה יחיד יהיה אורבים ככל אשר יתן הדין אם ברדין

זה בדרך לו אחר ובלא כנהוג הנה או בפני טובי העיר זקניה ומנהיגיה זולת האויבים
 אלי הנל כי איני חפץ בהם ואין הדין נתן שיוכלו להטפל בעסקים שלי וגם בזולת זה
 לפי מה שאני מכיר מהם אינם ראויים לכך לסבות ידועו אצלי ולעת המצטרך אבארם
 ומעתה אנכי מתחייב לעמוד הנה לדין עם מי שיהרעם עלי ככל ולעשות ככל אשר יצא
 פני הדיינים המבוררים או טובי העיר זקניה ומנהיגיה ככל לא אפיל דבר מכל אשר
 ישלרו עלי לעשות ואל האויבים ששה האנשים דלעיל הנני מתרה ככל לשון ואופן
 והתראה שזה ומעילה בהם ובכל אחד מהם שלא יפעל ולא יכתוב ולא יעשה שום
 דבר נגדי ולא יטפל בדברי שלי ככל ואם יפעלו או יעשו דבר לחובתי או כנגדי משום
 צד מעתה יהיה בטל ומבוטל וישוב לעומתו כל מה שידבר לנגדי מכל וכל ואני אהיה
 נקי אחרי היותי נכון ומוזמן לעמוד לדין ככל באופני הנל ובכל אופן אחר שהדין יתן
 אך במשפט לא זולת ועל פי הראויים בזולת א'בה ושנאה כי אם באמת ויושר
 ולראיה על תשובתי זאת אני משה בכמ' אברהם פרובינצילן זל הנל חותם
 היום יום ו' יואר שנת שכו' לפק' הנל פה מנטובה וחליתי פני השמש ושני עדים יחדתי
 לערי גאמני עלי יבאו על החתול לראיה על כל הנל או רעב עלי קלמוס והכל שריר וקים

ביום הנל אני חת' מסרתי מודעה כזאת למרר משה ין הנל וזאת התשובה ממרר
 משה ינו' הנו' כאוס שמואל בר' כתיאל זל' מפיסן שמש ככה של ייהרר ינחק פג רע
 כן' הנל והמודעה הנו' מסרתי ביום ו' הנל לכך שעות

דוד פרנקיטה ככת'ר משה פרנקיטה איש פרונוונס הרלי זל
 ינחק ינו' ככת'ר נברואל יויא מכאניאקונא

ולמען לא יקום גם שום רב או מורה אחר נגדי ולא יפרסם שום מכתב לעומתי מעתה
 ביום הנל ולפני הנל גם כן הנני מוסר מודעה והתראה כנו' בתשובתי הנל וגם נגד כל
 רב או מורה מהעיר הנה או מחוצה לה ומעתה להיותי מוכן להיות ציית דינא ככל הנל
 בתשובתי הנל יהיה בטל ומבוטל כל מעשה ומכתב שנעשה ושיעשה נגדי והכל ישוב
 לעומת העושה ושיעשה והאפרסם או שיפרסם ואני אהיה נקי ככל נאם משה הנל
 ביום הנל פה מנטובה חזמתי בפני השמש והעדים הנל יבאו גם הם על החתום ותנאי
 הנני מתנה על כל דברי האמורים למעלה והאמרים כזה שלא יחיו נגד רצון שום שר
 ושופט ומושל ממקומנו זה ומוולתו לא זולת הכל שריר וקים:

כאוס שמואל בר' כתיאל זל שמש
 דוד פרנקיטה ככת'ר משה פרנקיטה איש פרונוונס הרלי זל
 ינחק ינו' ככת'ר נברואל יויא מכאניאקונא

פאקן מעולי לא הסיב דבר על גזרת ה' רכנסו הנו' כי לא סלמו ל' גזרתם
 כאשר עשו אל הפאקן פרונוונסלנו ינו'

בטול התמיד עשה הפרוכינצאלו נגד האשכנזים והנמשך מומנו

ביום הששי שבו הכינו את אשר הביאו משה האשכנזים אשכנזי הכקונים בשם וידועים לשכנאי בשם
הגאון כמוהרר משה פרוכינצאלו ישראלי. והיתה זאת הנאמרת ליו אחר שכתנו בללו
ערכ קרוב ללכ שעות וקבענו זמן למלאות דברי נזרתם לשלשת ימים. עליהם כתרעם הגאון ישראלי
הלל בכנסת הגדולה בקהל קדוש מכתובה יצו אחר תפלת המנחה והומינס לדיון עמו על מכתבם
הנזכר ולא אבו שמוע עד שנמשך גם לאחרי כן ביטול התמיד נגדם כשכועימים או ויתר. ולעולם
היו נשמטין מן הדיון בתשבות דחיות בלתי מספיקות. וגם כי בין כך נודע על מה אדני סדור השנו
באזכים הלועזים הנזכרים הוטבעו כי בתוך קהל ועדה נקראו המודעות שמסר הארום נגד הנט
אשר על אודותיו התעסקו עמו מקוימות בהלכתן מפייהם של עדים ולא עמו כתבם. עדיין
האשכנזים הם במקומן עמדו לבלתי רדת לדיון עמו. ועל כן הוסר התמיד. עד שלכנסוף הוכח
עמנה בכתב על שם הפסד רכנוס הכל מכלי היות טוב איש מתוס תמנו אשר מפיכין
הושב לעומת שאל: וכראות בני קהל קדוש יצו הלל כי מאנו לכא
לכלל ישבו בדיון עמו והתמיד בטל והולך. בחרו לתת בידו איך
הכירו דלקתו בדיונו. והנטיחוהו מנדס ביה שהנטיחוהו.
ככל הכתוב וקתוס מידם בכתב ונשר דברי אמת:

הכנסת אנשי כנסת הגדולה וטובי העיר ומנהיגיה מהלועזים ממנצובה יצו

כאשר

שמענו אנחנו הבאים על החותמת את נאקת הגאון כמוהרר
משה פרוכינצאלו יצו בכתי כנסיות פעמים רבות עם בטול התמיד
כנהוג ובבקר בבקר השכם ושלוח שמש קק יצו למכת האלופים
האשכנזי ששה בשמותם יצו. וגם בערב לא הניח ידו לבקש שמעלהם שיבררו דינים
עמו על אודות מכתב שלחורו ביום י' ואדר שנת שכו לפק. או יגישו תעצומותיהם
לפני טובי העיר זקניה ומנהיגיה וידעי ספר. כן ראינו בתשובה השיב הגאון הלל אל
הגאונים הלל ביום הלל כדברים האלה לאמר הגני נכון ומוזמן להיות ציית דינא עם כל
בר ישראל ובת ישראל שיהיה לו אולה דין ודברים או תרעומת עלי מכל צד שיהיה
ולבא לדיון עמו או עמה יחיד יהיה או רבי ככל אשר יתן הדיון אם בדרך זבל או בלא
בנהוג הנה או בפני טובי העיר זקניה ומנהיגיה וכו'. וכזאת עור ביום הלל הודיע והתרה
נגד כל רב או מורה באומרו זה לשונו. גכ הגני מוסר מודעה והתראה כנז בתשובתי
הלל גם נגד כל רב או מורה מהעיר הנה או חוצה לה וכו'. וארם אין ישמע לקול דבריו
אלה לרדת עם מעלהו לדיון בשום אחד מהאופנים הנז וכעת הוסר התמיד. וזם כי
יעק וישוע מאין מקשיב נסתמה תפלתנו מה שאין דעת הקהל קדוש יצו נוזה הימנו
על כן באנו במכתבנו זה להעיד נאמנת בכל שבטי ישראל על כל הרברים והאמת האלה
וען ובען הכרנו הגאון פרוכינצאלו יצו הלל וחד דעמיה הנה האלוף כמוהרר פנחס
אליא ממילוי יצו הותם דורשי משפט והיה צדק אור מתניהם וכל מעשיהם לשם

שמים אמרנו שבהוייתם יהו אצלינו על חזקתם הטובה והישרה כי שלמים הם
 אתנו עד שיודע לנו עפמורים יבוררו על דרך זבלא וחבלא ככל כמה הורעה חזקתם
 ובמה חשב כחם ומעתה מודיעים אתנו אל כל קהילות הקדש הקרובי והרחוקים
 שלא נשים לב אל מכתבים נכתבו או יכתבו נקראו או יקראו בשום מקום ובשום זמן
 נגד כבוד האוננים הלל עד שיתברר לפני דינים וכלל כי עד הנה מעשיהם הקרינוס
 ואלדים עד כי בתום לבנו ונקיון כפינו עשינו זאת ולא מאדבתם של אלו ולא
 משנאתם של אלו חלילה כי גם האהבה גם השנאה מקלקלה השוררה ומרבה
 מחלוקות בישראל לא אכן דרכנו עם אל אשר אליו נחנן ישכן באהלינו אהבה
 ואהוה ושלוס כנפש המעתירים ככל לב והעוסקים לשם שמים ובאמונה אכיר
 אלה הדברים הכתבונם והחמנו ופרסמנו להראות העמים והשרים כי באמת הפצנו
 במשפט לאוהבי הישר והטוב בעיני אלדים ואדם והכל עם שמידת הנאי שלא
 יהיו דברינו אלה וחתמותינו נגד רצון ארוננו מעלת החוכס ורה ורצון שופטיו כלל
 כי רצון מעלתו ורצון שופטיו נשמר מאד תמיד ולעשות זמה שנהיה ונעשה
 מאתנו חמ היה בעצם היום הזה יום כחמשה ימים לחדש ניסן שהוא כה ימי לחדש
 מרצו שנת חמשת אלפים ושלש מאות ועשרים וחמשה לבריאת עולם פה מנטובה
 תתא והכל שריר וקים:

יעקב בכמר שמעיה זל אשכנוי
 שמשון בכמר ברוך פינצי זל מנוול
 מנחם בכמר יוסף תנהום זל
 יצחק הלוי בכמר יוסף הלוי זל ממונה
 מקופת חולים
 עזיאל בכמר מרדכי מסוליינו זלה
 יהודה מנורצי יצו בכמר אברהם מנורצי זל
 מצליח בכמר שמואל מארלי זל
 אליעזר יצו בכמר שלמה מוסטאלה זל
 אפטרופו מעובון כמי יצחק מסיניאיה זל
 יוסף יצו בכמר שלמה פינצי זלה
 ישראל קלונימוס יצו בכמר איתמר רומילי זל
 מרדכי יצו בכמר יצחק טריבוט זל
 יוסף כהן בכמר אשר כהן צדק יצו
 משה יצו בכמר רפאל יעקב רפנצו מפונטיל
 זל ממונה מהצדקה סקמ מנטובה
 משה צורף יצו בכמר שמואל צורף זלה
 אדם חוק בכמר אדם חוק זל

באלו אמרו מקדימין ולא מאחרין נאם
 שלמה בכמר שמשון איש באוילה
 הצעיר עמינדב יצו בכמר שלמה זל מפאנו
 הצעיר הושע יצו בכמר אברהם זלה ברישא
 אני אברהם סלם חותם בשם אא כמהר
 יעקב סלם יצו
 הצעיר דוד בכמר רפאל יעקב רפנצי מ
 מפונטיליה זל ממונה קמנטובה יצו
 אליעזר יצו בכמר דוד מהירצו זל מ
 ממונה מקמנטובה ירה
 יהודה בכמר יוסף מוסקא זל מאוזמו
 אקטן שמואל קיים בן המנוח כמר משה
 קיים זל אפטרופוס מעובון כמר
 יצחק מסיניאיה זל וממונה מקופת
 תלמוד תורה
 הצעיר מאיר בר אפרים זל מפארוכה
 ממונה מקופת תלמוד תורה וממונה
 מקופת הצדקה

הצעיר ישעיהו ונתן ככמה ישראל יעקב
נאליקו זצל שצ קק מנטוכה יצו
הצעיר משה בכמ' שלמה חוק אא זצל
נאם שלמה בכמ' עמנו מפונטרסומו זצל
שמש קק מנטוכה יצו
אלישעמלי עשירילי יצו בכמ' דניאל זצל
לוי בכמ' יעקב מסראן זצל
אברהם צרפתי יצו בכמ' יוסף זצל
יצחק יצו בכמ' בנימין פינצי זצל
פשה בן לאא המנוח כמהר ידידיה שלמה
מנורצי זצל
שמואל בכמ' עמנואל עלמיא זלהה
יהודה גריאי יצו בכמ' חיים גריאי זצל
בצלאל מחאדומים יצו בכמ' חננל יוסף זצל
יצחק בכמ' משה מקסאל מאור זצל
יהוסף זארק' בכמ' יצחק זארק' זלהה
יוסף בכמ' נתנאל טריבוט זלהה
שלמה בכמ' אשר מפרשה יצו
עורא מפאנו בכמ' המנוח יצחק זצל מפאנו
יוסף יצו בכמ' סאיר סלם זל
רפל בכמ' המנוח הצציה איש קוריו זלהה
שמואל בכמ' יוסף גברי' מימלדולה זצל
אברהם בכמ' משה פראנקיטה הררי זלהה
שמשון בכמ' יחיאל מסראן זצל
מלאכי בכמ' לעזר פינצי זלהה
משה בכמ' שלמה מנוסטאלת זצל
דוד יצו בכמ' אפרים זל מפארווח
יוסף ניסים יצו בכמ' שמשון זצל מיפשה
שמואל בכמ' עווריאל מסוליאנו יצו
נפתלי דינה יצו בכמ' דוד דינה זצל
עזריאל יצו בכמ' דניאל פינצי זל
פשה בכמ' יעקב מהירצו יצו
דוד פינצי בכמ' בנימין פינצי זלהה
מלאכי טררכי בכמ' שלמה פינצי זיא

בצלאל בכמ' שמשון מסראן זל
עזרא בן המנוח כמ' עובדיה פנצי זצל
יצחק יצו בכמ' גבריאל יזיא מבניאקאווה
שלמה מיחזקאל בכמ' יעקב זלהה
ראובן בכמ' מנחם מפאנו זלהה
משה פאטורינו יצו בכמ' גבריאל זצל
שלמה שמואל מקוריו יצו בכמ' חננאל
מנחם עמנואל מקוריו זצל
שמשון בכמ' ישעיה מסראן זצל
רפאל פינצי מגוול יצו
יצחק בן לאא החסיד כמ' ידידיה שלמה
מנורצי זצל
שלמה בכמ' שמואל מקולורנו זל
שמואל בכמ' זכריה פנצי זצל
יצחק בכמ' אברהם מפאדובה יצו
יוסף בכמ' ברוך זרקא יצו
יהודת סומו יצו בכמ' יצחק סומו משער
אריה זלהה
ראובן בכמ' בנימין פילישו זצל
אשר בכמ' יוסף כהן זצל
יצחק יהודה בן לאא כמ' שלמה מארינסון
יצחק בכמ' אברהם מהשוב זלהה
יוסף בכמ' שלמה מרווינה זל
יהודה בכמ' יוסף זלהה מטונים
אהרן בכמ' שלמה מווסטאלה זצל
עמנואל צורף יצו בכמ' יקותיל צורף זלהה
יוסף בכמ' רפאל מנורצי זלהה
נסים יצחק ספורנו בכמ' יהודה ספורנו זיא
יוסף בכמ' דוד מהירצו זצל
מלכי' בכמ' ליאון סיני מקולוניא זצל
מיכאל הכהן בכמ' יוסף הכהן עה הלוניל
יצחק בכמ' יוסף סלם יצו
דוד בכמ' משה פרנקיטה איש פרווינצה
ברוך בכמ' יוסף סיניגו זצל

אנתנו זמם מבארים על פי האמת והצדק בעינינו / על אודות הדברים נגד
 הגט מהארום כמ"ר שמואל מפירושא יצ"ו לארוסתו כרת הכר מלכת
 נאמרו מחמת מודעות שהקדים הארום הנז' ומסר כדי לבטלו בהודעת אונסיו על
 מעשיו בו ובמתיחס לזיו' כמבואר בבירור מנסתי המודעות שתי' ובקיומיהן נקראו
 לפנינו ביום א' כ"ו וארר שהוא יז' מרצו שכו' בסוד ישרים ועדה' האחד מהנה נגד
 הכח בשטר בירורין לדון ולפשר גם לרחק' והשנית כנגד הגט עצמו' מבארים
 אנתנו כאמור שאין שם הוצאת לעז על גט שההרים עליו רת' וסיעתו' ואין
 להחרים בשבילן לא לארום ולא לזולתו:

דוד פרויניצילו בכמ"ר אברהם פרויניצילו זצ"ל.

שלמה בכמ"ר שמשון איש באזילה ז"לה.

משה בכמ"ר אברהם פרויניצילו ז"ל.

פנחס אי"א בן לגאון א"א הצדיק והחסיד כמוהר"ר צמח אי"א אב"י סמילי זצ"ל.

שמואל חזקיה בכמ"ר שלמה רומילי ז"ל.

יהודה בכמ"ר יוסף מוסקאטו זצ"ל.

שמואל קזים בן המנוח כמ"ר משה קזים זצ"ל.

משה בן לא"א כמ"ר ידידיה שלמה מנורצי זצ"ל.

עלות עדכני כמנהל ועקב רייניו ין אמרי לאותו המודעות ממסר האלו

בפנינו זמם היום יום ג' כ"ה אדר שני שכו' לפ"ק פה מנטובה הראו שתי המודעות
 מהארום מפירושה יצ"ו שנגד הקומפרומיסו ושנגד הגט אל הלוף כמוהר"ר
 יעקב ראינר יצ"ו בבית הנעלה כמ"ר אליעזר מנווסטלה יצ"ו' ואחר שראה אוחן
 וקראן הן וקיימיהן אמר כדברים האלה' רצונכם שאחזה דעתי אתכם ונאמר כן'
 אז פתח ואמר כזה' אילו היה בא אלי הארום במכתבים הלו' וגם אילו היה בא עתה
 אלי הייתי כותב לאבי הארוסה שלא ישיא ארתי בחו' לאיש אחר עד שלא יתברר
 הדבר' ואילו הגאון כמוהר"ר משה פרויניצילו קרא אליו ברבר הזה גם הוא היה
 כותב כאמור' אלא שלא היה נתון כתבו לארום' והיה שולח הדברים אל הגאונים
 בויניציאה' והכל שריר וקים:

אליעזר יצ"ו בכמ"ר שלמה מנווסטלה זצ"ל.

יוסף בכמ"ר אשר כהן צדק יצ"ו.

אלישע בכמ"ר דניאל מליעשירילי זצ"ל.

משה דפנצי יצ"ו בכמ"ר רפ"א יעקב דפנצי מפונטנילה ז"לה:

אזרת כלנו הננוס כעוללר עשה פלונכונלנו וכו' וכו' ליוס עעונו ינו' לכל קסלות הקדש
ראשי אלפי ישראל שלום

כבר שמעה אינכם ותבן המחלוקת הגדולה אשר נפלה בין החכמים על אודות
הגט הניתן בויניציאה זה כמו ח' הדרשים וזה כי לסבת אינסים מאונסים שונים
ומדועות תקיפות ומקומות (היינו סתקי ימו אמרי כן) עם עדות העדים בעצמן שהכירו
כאונסין ההמדה' הוכרחנו אנתנו הבאים על החותמת כדי לאפרושי מאיסורא לכתוב
לאבי הבחורה לכל ישיאנה עד יבורר לפני בד שוה להלקי אם הגשגט אם לאו ואשר
בגלל הרבר הוה קסואיזה רבנים נגדנו ובהניחם סן הצד העקר כשוואתפל אחונו
בסנסיני תהו ובסעיפי בהו להכותנו בשוט לשון על לא חסם בכפינו ומה פשענו כי
קראו אחרינו מלא כאילו שמונו למפגע להם וידיה ררפם אותנו כחרופה אל המעשה
שם ומה ענין זה אצל זה וזלתי התלות לבם שהיה בראשונה נחבא לנכליהם ולא
אותנו קראו לאמר מדוע ככה עשיתם כאשר חפאו עלינו דברי' והכל הפך תוכת תוכית
וריבך ריב את רעך' ולכן אליכם שרי עם קרש אשר בכל מדינה ומדינה ועיר ועיר
היושבי' על מלאת האמת והצדק למחות ביד החוקקים חקקי און ומכתבי עמל אשר
בהם מה שרש פורה מה שלא יעלם ואתם ידעתם דהאי תגרא דמי' לברקא דמיאוכו'
ואם אחד מן האלופים ההם אורבים אשר אתם או זולתם איש או אשה יחיד או רבים
יהיה להם דבר דין או תרעומת עלינו יבאו אלינו ויגידו צדקותם כי כאולי נצדיק דינו
עמכם באופן שישארו מרוצים ממנו ואם לא יתפייסו ברצי דברינו הנה הדין לפניכם
יקראונו ונענבם במקום ובית דין כפי הראוי עם שלא ידענו מה ירבו האלופים ההמה
עמנו אפילו על עסק הרושין בעצמן אחרי כילא עשינו מאומה ברבר זולתי כי סדרנו
אל החלקי' שעד האלדי' יבא דבר שיהם לפני בית דין שוה להם כאמור וכנראה בכתב
הסדר נעשה מאתנו בניניהם ועל החזרה מדעתנו אשר פעמים רבות שאלונו טרם
קראו נעננו להם שכתבנו בסדרנו ההוא כי כאשר יגורו הבד' ההוא כן יקום ועל דבריה
אין להשיב זאת ועוד יעמידונו הם על נכון טעמי דבריהם ואם יישרו בעינינו אמרנו
הננו הננו נכונים להודות על האמת כי אליה כל מגמת פנינו אילו היינו פוטריין
צעירתנו זאת בלא לוייה ואילו היה העסק הזה עסק חדש או נעלם ולא נודע בשערים
היינו מאריכים בספור להודיע ולהודיע אין נהיה הרבר ומהותו אמנם להיותו גלוי
ומפורסם לכל ולמה שהנושאים בלשונם ימתיקו מילין בביורר האמת אם היתח
מפוקפת אורפויה בידים לכן נספיק בזה זולתי על כל אותה הצדק נשליך יחבנו
לקנא קנאת' צנאות ולהשבית קטטות מקצה הארץ וישאו ברכה מאתו יתב וצדקת
מאלדי ישענו אשר אליו נתחנן ישכן באהליכם אהבה ואחזה ושלוס אכיר'
הנעלב ולא עולב על לא חסם בכפיו אני הצעיר משה בכטר אברהם פרוכניצילו

כותב ברמע על היותי מעמס לרבים:

נאם השומע חרפתו על מעשיו לשם שמים ומשיב על הדין ועל האמת לא זולת
הצעיר פנתם אלייא ממילי בן לאא החסיד כמדור צמח זצל:

פסק מהגאון במוהרר יצחק דלאטאש יצו

והנמשכים אחריו כמכת סדור שני הגאונים כרוכניצנא ומילי יצו

וכניאור טאן סס סס סס סס סס

פתח

דברי יאר עין הקורא שאין ברעתי לרון על עסק הגוט אם הוא קיים
 והמודעו מבוטלות או אם הוא בטל והמודעות קיימות משום דהאי
 שמעתא בעי צילותא מכמה טעמי דרא דלא שייך בדינא דאיסורא פשרה לא ברור
 הדין לגמרי ותו דבעי דאישתמעו טעמי דמאן דמקיים הגוט וטעמי דמאן דפליג ואמר
 דבטל הגוט ולרון מפי ספרי הפוסקי כאשר יודמן השמי ועוד דהאי מלתא הוה דררא
 דתרי חד הבעל דטעין אשתי היא או ארוסתי וחד דאשה דאמרה כי הוא לא אישי ולא
 בעלי ועל כן אין לרון שלא בפניהם על כן אמרתי להשמיע לכל קורא בדברי אלה
 שאין רצוני לרון בהאי דינא השתא כלל אבל יהיה דין זה מונח ותלוי בקולך האישי
 הקדוש אשר יבחרו בו מן השמים להכריע בדין ועל פיו יתבאר אם היא מנורשת או לא
 האמנם על האזהרה השלוחה מפי ששת הרבנים יצו האשכנזים ע"י שמש מנטובה אל
 הגאון כמוהרר משה יצו פרויניצ'א וכמוהרר אליא המסכים לדעתו וראייה תלויה
 ועומדת על שתי פנות וכונות נגד מוהרר משה הנ"ל ונגד המסכי עמו הא הוכחת מגולה
 על הכתב ששלחו אל הרופא כמהר"ר יוסף המרי יצו בני צ'אד ומה שכתבו ונתנו ליד
 הבעל שמואל ויש בתוכחת שלשה סעיפים האחד הוא גזום מן הצד שעברו על חרם
 ר"ת שלא להוציא לעז ולפי שאף הרבני ידעו שאין תקנת ר"ת הלה על הכס הרואה איסור
 בגט שלא יוכל לאמרו כמו שהבי מהר"ק שורש לזבלשון זה ואמנם לפי הנ"ל לא תקן
 ר"ת לא בדרך הוצאת לעז במילתא דלא פסיקא או שבא לקנטור ולפגום ואומר שהוט
 פסול אבל ת"ת שרואה בגט אחד פסול פשיטא ופשיטא דבזה לא דבר ר"ת דאדרבא
 מחויב הוא לשאול על זה מפי הגדולים כדי לאפרושי מאיסורא וזה דבר פשוט עד כי
 אין צריך להאריך בו כלל ע"כ ואין להרהר בזה כי היא הלכתא פסיקתא ודברים של
 טעם וכראות הרבנים האשכנזים שאין לנגוע במקורשי וראי' על מה שפרסמו פסול
 שראו בגט לדעתם גם כי אפשר שבטעות חשבוהו מצאודרך עקלתון ודבר שקר לעד
 ועשו חלוק בין חכם האומ' שרואה פסול בגט ובין הנותן בכתב הארום הפסול שרואה
 זמנא להו זה החלוק ואם היה אמת למה לא כתבו מהר"ק כשכתב שלא דבר ר"ת על ת"ת
 שרואה בגט אחד פסול ולא חלק כן בשיאמר אם לא שיכתוב ויהן לבעל עצמו ומה
 סברא היא זאת שהנתינה ליד הארום תגרום שתחשב הוצאת לעז אמת שהנתי' ליד
 הארום גורמת פרסום הפסול על כן משבח אני וארביא אומר אני שנכון לעשות כן
 לאפרושי מאיסורא מאן דלא ידע כדי שטוב לפני האלדים ימלט ממנה וחוטא ליכד
 תדע שכל ששת שני השבוע לא היו מסיימן הערלה משום הלעיטהו לרשע שאין
 לשום אדם לאכול לשאינו שלו אבל בשנת השמיטה היו מסיימן מפני שהיא הפקר
 וכדי לפרסם האיסור ואולי שגם זה ראו הרבנים האשכנזים ולפיכך כתבו כלשון זה יען

חשכנו נתינה זו כמוציא לעז ואולי אם אומר אני לי אם לא אומר שגם אני חשכתי
שרבי הרבנים האשכנזי בזה תחבולה גדולה ודרך דקה להראות פנים שדרך חסידות
שנו כאן לברוח מספק לעז ובענין זה מכים בסתר הרבנים הרואים הפסול הנל לומר
שלא חשו לקמחם ולא יראו לנפש להשמר מתרסת וכבר אמרנו שהרבני האשכנזי
בזה טעו שאדרכא הוא שיותר טוב לתת ליה הבעל כדי לפרסם האיסור ושיותר טוב
להתחזק מאיסור אשת איש שהוא מעוות לא יוכל להקין מההרזקה באיסור תרסת
רקלל חנם לא תבא והבה מחשב על כל צדיק ומטה כלפי חסד ופשיטא דטובה עברה
לשמה ממצוה שלא לשמה ורבד' או פשוטים זהו הנלד על הסעיף הזה:

הסעיף הב' גם הוא תוכחת על סדור הרבנים הרואים הפסול שחבר האיסור בדרך
זבל' באמרם שזה חדש הוא אצלם שבדבר איסור יתברר ע"פ דינים שיבררו החלקים
גם בזה שנו בראיה הרבנים האשכנזים ובאור זה שנדע שברירת החלקים הדינים הני
תקנת דהל' שמצאו דרך להסיר כל ריב ומדון כדי להעביר המחלוקת להרבות השלום
ולפיכך תקנו זבל' וכמו שפרש' שיחשוב בעל דין זה שבררתו לי הפך בזכותי ולא
מצא ולפי' ידום ויקבל הדין וליזיל ולומר בארהא ואסכן מאחר שהאיסור הני במלחא
שנוגע לשנים דסתיא אהדי וחולקים בו מה הפרשיש בין איסור למסון ואילו פקחו
עין הרבנים האשכנזים על זקן ממרא שצריך שיהיה המחלוקת בדבר איסור שתייבס
על זרונה כרת ושגתו תטאת לדעת אחד או בדבר' שעקרן איסור ובזמן הזה שאין לנו
בע"ה סנהדרין מי לא ידע בכל אה שכשיהיו שני חכמים או שני בתי דינין חולקי' שבוריני
המכריע ואם לא יסכימו החולקים באחד זבל' או זבל' והם יבררו המכריע כדי
להסיר המחלוקת מישראל הרי שאין חרוש ברירת הדינים בדבר איסור כל שכן
דמענותותיהו דמארי דשמעתא עכדי הכי כאילו רצו לומר לרופא שלא יחשדם שהם
מכווני להחמיר על בתו ולעונה לא כדי שיתלבנו ויצרפו הרבני' שלא על פי עצמן הרי
שאין להוכיח הרבנים המסדרי' באיסור זה הנגע לשני חלקים ברירת דינים:

הסעיף הג' מה שמוכיחים הרבנים הרואים הפסול שלפידעת המוכיחים מצאו בכתבם
שבטלו החרם שהטילו על הארום גם זה פליא דעת ממני היאך מצאו זה הבטול בכתב
הרואים הפסול כי אם דנו הרבנים המוכיחי' שלשון זה מהכתב ומעתה עד יגזרו אומר
בין החלקים כאמור יהיו בטלים ומבוטלים מעל כל חלק מהם מכל וכל כל דרמיוני
ושמתות ונדויים וקללות בכל צד ואופן שהושמו ושישמו הו' על שום חלק מהם אלא
אסכן יסכימו גם הבר' הנבחר השוה ביניהם כאמור והיו כלא היו יען ראתה עיניו וכו' עכ'
והרי היה לרבנים המוכיחים להסתכל במה שיקדם לזה הלשון ובלשון עצמו ובכוונת
הלשון וראשונה במה שיקדם לזה הלשון והוא מה שכתוב שם וגם זה נאות וראוי
ומבאר בעצמו כי אחר דבריהם לא ישנו החלקי' ולא יטו מהסדר ויחזק נמשך לשון
ומעתה עד יגזרו וכו' הרי שרצו הרואין הפסול לומר שזה נאות וראוי ומבאר כמו שמורה
אנו ומעתה המחברת עם מה שלפניו אבל לא שיבטלו שאם רצו לבטלו היו אומרים

בפירוש אני מבטל החרם ומתיר אותו וזהו מה שראוי לדרקק על הלשון עצמו ועל
 פונת הלשון שאין הרצון בו לבטל החרם לא להעמידו בתלייה וגם לא כוון לשון זה על
 האדום כמו שכתבו המוכיחים אלא על כל החלקי בשהו אי איתא שיהיה שום חרם על
 שניהם ועוד תמהני על המוכיחי' ששוו המשקלות בין האומר החרם בטל ובין המתירו
 דאפילו שאין להתיר חרם שהטיל חכם אחר משום ספיקא שמא אינו דומה לו ביראת
 שמים והנזהר בזה משום חסידות ישובת ממ' המ' בחרם שיראה החכם שהוא תל ורועה
 להתירו אחרי שחל אבל מי שיראה שהחרם בטל ושאינו חל מה צריך בזה דמין
 גדולות ויראת שמים כמותו אם ההכנסה כדין' תדע שהפוסקים על אדרכת האמור
 נגד חרם יעשו לפי דעת זה' לא פשיטא דפסק על חרם שהוא בטל לא הוי היתר ואפי'
 תלמיד יכול להעיר רבו כשהוא טועה ואינו רשאי לשתוק כל שכן רב ורבני' מוסמכים
 ובק'אים בתדרי' תורה' וזה הנראה אצלי לעד על שלשת סעיפי' התוכחה הנמצאים
 באזהרה השלושה מהרבנים האשכנזים הנל' שכלם כבוד הרבנים במקומו מונה לא
 יעשו פרי' ואין בהם ממש ואדרכת הרבנים הרואים הפסול במישור הלכו ועשו כהוגן
 וכזה עמר הדין לפי הנל' על הפנה הראשונה ועל הפנה השני' והכינה הב' שהיא
 מה שגזרו על הרבנים הרואים הפסול שיהיו תוורים בהם ממה שכתבו או שיראו ויודיעו
 להם מה שראו שיש בו כדי להטיל מום בוט' וזה באזהרה ודחירתה שאם לא יעשו כן
 חוך שלשה ימים אחרי התגלות להם האזהרה לפרסם אותם עוזרים על חרם רת' וכו'
 אשיב ואומר ראשונה שתמהני למה לא הוזירו הרבנים האשכנזי' על הרבנים הפוסלי'
 משום סרבנות וכמו שמצ' בדוכתי טובא בתלמוד הדור כך ואי לא כתיבנא עלך אגרת
 סרבנות וכחיהא דאיתא בר' רבי ישמעל' בעז' אתא לגבי רבי יוחנן אמר ליה אדמקטורך
 עלך הדור בדוכ' וכן במעשה דר' אליעזר ב' הזוהב שברכזהו מפני שלא חירבו ולא
 שיבואו מפני דין חרם רת' שאין לו מקום בענין זה כמו שבארנו שאם חשבו הרבנים
 האשכנזים שכל עוד שאינם מראים הפסול שנמצא למפרע שבאו לקנטר ולהוציא לעז
 מחשבה זו בלתי ראויה לפי שהם אינם הייבין משום חרם רת' לא להודיע מאיזה טעם
 נכנסו להביא פסול או ספק פסול בגט באותה שעה שאמרו כן כדי שימצאו נקיים מה'
 ומישראל שלא כווננו על לעז הגט באותה שעה ואפי' שיהיו אהכ' נדעת אחרת שראוהם
 בעצמם או שהוראה להם מפני אחרים שאין חשש פסול בגט כמלא עברו על חרם רת'
 מאחר שלא כווננו לעז על הגט ועוד שכבר בארו ובררו הטעם בכתב ששלחו לרופא
 אבי העזר' שהפסול שראו בגט הוא מפני שהיה האונסקיים ושאיין מספיק בטול המדע'
 הרי שדבר זה צריך עצה וספק שצריך לפני לפני לעיין בדבר והחושד בזה לאו מוציא
 לעז בגט הוא לא אומר הנראה לו ולפיכך מאחר שראו הרבנים האשכנזים הכתב לא
 היה להם פה לדבר על חרם רת' והדבור בו טעות ושנוש' אבל אם היו רוצים ללכת
 בדרך ישרה היו שולחים ונזיחים אם איתא שיכולים לגזור עליהם שיבואו להתוכח
 עמהם כדין זה כדי שיתלבן העסק והדין כראוי לענין ואם אחרי שיסכימו רוב חכמי

ישראל כמו שהיו בעובדא דר' אליעזר שמותו או עפ' ברורי נקראי מהסכמת שני החלקים
היינו החלק המקיים הגש והחלק המבטלו באופן שיצא מכוון שאין לפקפק על הגש
שהוא קיים והרבני המגומין עליו יעמרו בערפם הקשה ולא יתורו בהם בענין זה ראוי
הם לנחש ראובכמים והביעו על לב במעשה דר' אליעזר שמותו שמתוך השמועה שם
למדנו שנתעצמו בויכות הרבה לא שלא קבלו טענות רבי אליעזר קודם שברכוהו ולא
ברכוהו אלא מפני שלא רצה לחזור ולהיות ציית דינא האחרת הביס להסותו ודעו נא
שכתב בנמוקי יוסף פר' הוזהב בהיף וזל כתב הרמב"ן דל דכיון שלא רצה לחזור ואמ' הרוב
ואמת המים וכותלי בית המדרש זיכיון מחזיו ליה באפקירותא שהיה מחזיק במחלוקת
יותר מדאי לפיכך ברכוהו ואפשר שהם היו אומרים מפני השמועה ואפשר שהוא
אומר כך הוא בעיני ולפיכך לא קבלו ממנו כל ראיות שבעולם כלומר שקשה לוח
המפרש למה לא היו הרבים שומעין לאמת ולטענות הצודקן שהיה אומ' היתיד ולפיכך
פיר' שלפי שדבר זה היו יודעין מפני השמועה והאמת שמן הראוי שלא לסתור השמועה
מפני הטענות אעפ' שאין אנו יודעין להשיב עליהם כענין אותו התלמיד בן הרכינס שהיו
לו שלש מאות תשובות על צרת הבת שהיא מותרת ולא היו מקבלי דבריו והסבה שהיו
הושבי שאין שכלותנו מספיק לבטל מה שקבלנו מפני משה על הר סיני דאילו היה משה
הי היה משיבו או שמא טעם השמועה לא ידענו כי אם הבוראית וגם בזמננו זה אין
הולכי אחרי טענות לא על פי דעת הפוסקים וגם אין רבותא למחשב בגרי כי אסדעות
הפוסקים ואולם באיסורא טוב ללכת אחרי המחמיר סוף לשון נמוקי יוסף ואילו הורה
למעשה בומן הכיתה נעשה זקן ממרה ולפי' החמירו עליו וברכוהו וכן דעת הרשב"א
וכן העלה הרנ"ב ולבחדושו עכ"ל: הרי שאין לגזור נחש על חנם אורב או מופלא
אם לא כשאינו רוצה לחזור אבל כשצועק שרוצה להיו ציית דינא פשיטא שאין ראוי
לגזור עליו נחש וכלמי שיגזור עליו נחש ויאס' לו ארכא הארכא אל והנחש בטל
ואם כן בנדון דידן הרב כמוהר"ר משה פרויניצ' יצו השיב על המזהירים דבעי לעמוד
לדין בכל אופן שהדין יתן או המשפט פשיטא שאין לרבנים האשכנזים ולא לשום רב
אחר מאיזה מקום שיהיה ובאיו גדולה שתי' שיוכל לגזור עליו וכן ה"ח על הרב פנחס
אי"א כשיאמר כן דציית דינא שום נחש ושום גזרה כל שכן שהלילה וחם להוריד שום
אחד מגדולתו דמשום שראה הפסול כגט אחד לדעתו ואמר דבר הנון ימטט את עצמו
וידר מגדולתו פשיטא לי שכל גזרה וכל הוררה שתצא מפני עסקוה על שום אחד
מהם שהיא בטלה מעיקרה וכחרס הנשכר שאין בו ממש ומעתה מסכים אני במנטלים
הגזרה והחורדה ובמקיימים גדולת אלה הרבנים ואם תאמר למה לא רצה הרב
פרו' ניצ'אלי לומר טענותיו ולסדר דבריו לפני הרבנים האשכנזים תשובתו בצדו לפי
שחשבם לו לאויבים וחעבודה כי מתוך האוהרה היוצאת מתחת ידיהם מראים שיש
בלבם איבה טמונה עליו ומכוונים להכלימו ולהעציבו ולסבחו היטיבו הקהל קדוש
סמנט' ובה יצו מהאיט'אני וישר כחם בהסכמה שעשו כי על העדה לחציל עשוק

מיד עושקו ושפטו העדה והצילו העדה אמרה תורה סוף דבר מעצתי אם הרבנים
 האשכנזים או רבנים אחרים כאמור עשו שום גזרה יבטלה ואם לא יבטלה עתידין
 ליתן את הדין ומכל מקום הרי היא בטלה זהו הנראה לעד כאשר הורנו מן
 השמים פה ציטינא כו' לעומר כו' שבד שחיה בעוורי להוציא דין אמת לאמתו
 שנת שכו' לפק: הצעיר יצחק יהושע בכמ"ר עמנואל זלחה מלאטאש

המכתב כמ"ר עמנואל יהושע יצו' לדברי הגאון מלאטאש יצו' כו'

לאו לביש מרא אנא ומי הוא זה יבא אחרי הגאון הנל למלאת דבריו כי אינם
 צריכים חזק. מכל מקום לעניות דעתי ג"כ נראה שהגאון פרוניציאל וחברו
 לא הוציאו לעז על גט מכת ראיות הנל. והדבר מפורסם בלשון מהר"ק:
 שמואל הקטן שבתלמידים בכמ"ה יחיא נסים מפיסה יצו' וגם ע"ד החזקה הנל כדלעיל:

המכתב כמ"ר יצחק צרפתי יצו' לדברי הגאון כו'

דברי החכם הגאון כמ"ר יצחק מלאטאש יצו' הנזכר הובאו לפני היום י' מאין
 לו' לספירה שכו' לפק' ופסק דינו כדבונות וכמסמרות נטועים וידיים
 מוכיחות בדבר כי לחקור ולברר וללבן ולדעת אם הגט עשוי כהלכתו ודינו דאין
 איסור וחשש בדבר זה ואינו נקרא מוציא לעז בגטין והאמת יורדה רכזו והדין יקוב
 את ההר' לכן אני ההחום למטה מסכים לפסק הגאון הנזכר בכל מכל כל הצעיר
 והקטן יצחק צרפתי יצו' בכמ"ר אברהם משה מקוסטאנצה זלחה:

המכתב כמ"ר יצחק עמנואל יצו' לדברי הגאון כו'

לענין הגט אין אני חפץ לדבר מה אבל לענין כי הרב פרוניציאל יצו' צועק כי
 כרוכיה כי מוכן להיות צ"ח דינא ולקרא ברורים נראה לי לעניות דעתי
 כי אין לגזור עליו שום חרם ואדרבה נראה לי כי הגאונים אשר כתבו עליו גזירת
 גז"ש יהיו בטלים כולם כחרם הנשבר וכדבר אשר אין בו ממש ומסכים אל כל
 אשר כתב הגאון כמ"ר יצחק יצו' מלאטאש הנזכר בכל מכל לא יפול צרור ארצתי
 אני יצחק יצו' בכמ"ר יוסף זל מסונצי' יצו' פה בולוניא חיום יוס' ג' ד' מאינו שכו' לפק:

פסק מהחכם במוהרר יוסף אמיגו יצו

קול

שאון מעיר מנטובה המהוללה יע"א שמעתי והרנובטני לקול צללו
שפתי קול דרבנן דמנצו אהרדי ווללו יקרא דחכריהון או בעו לולולתי
כהו ולוהורי' לארץ נורם הו' מאנה הנחם נפשי על השמועה לא טובה
אשר שמעתי וראיתי חתימת ידי מגידי אמת הלא המה עדה קדושה המסולאים בפל
קהלות הקדש אשר במאנטובה יצו כנראה מכתבם יושר לבם וטוב כוונתם לשאת
על מצחם תמיד נור הקדש ולכבד את כל הרבנים יצו כלם ולהשקיש אש המחלוקת
פן הו' יכווה עשו סדר ואופן טוב והסכמה נאותה בעיני אדם שלא לקבל
עליהם שום דבר שיהיה נגד כבוד הרבנים הלא המה כמהרר משה פרוינצילו נרו
מופלג בהכמה ובשנים יושב על כסא ההוראות כאשר שמעתי מיום בווי לא' ט' א"ה
והחונים עליו הרב כמהרר פנחס אליא ממיליג'רו כי כשמו כן הוא כאשר יעידו עליו
מגידי אמת כי שניהם כאחד טובים וישרים ויראת הטאם קדמה להכמתם וכמה
יפה כח הקהלה הקדושה ההיא יצו במה שעשו להעמיד כבוד הרבנים הלא והודיעו
לכל קהלות הקדש אשר באיטליא לכל יגע שום אדם בכבודם הו' כי הרבנים האלה
שלמים הם אהם ובהזקתם הטובה הם אצלם עד יעמדו לרין עם הרבנים יצו שכנגדם
הו' יודע האמת מפי מורי התורה ולומדיה כי יש אלהים שופטים בארץ
והאמת כי היו לי סבות מספיקות לבלתי הטפל בדבר הזה ובפרט להיותי גר בארצות
האלה כי לא ידתי להשתקע בהן רק לגור כאורח נטה ללון עם כל זה לאהבת
האמת והשלום אמרתי לשים דברי אלה בכתב אולי יועילו לקרב האמת והשלום :
ולא אהיה נענש הו' בשתיקתי בשמעתי וילוהא דרבנן כי עונשו גדולי כהא דרבנא
מציעא פרק השוכר את הפועלים בעובד אדר לעזר בר שמעון ול שנענש על ששמע
בילותא דזוגא מרבנן כל שכן שיענש מי שישמע בילותא דזוגא דרבנן ולא כיונתי
להאריך בזה כי דברים פשוטים הם ולמפורסמות אין להביא ראיה גם לנחץ שלוח
מציה בחרתי הקצור גם כילית דין צריך בש"ש פן הו' יבער אש המחלוקת כי ידעתי
נאמנה כי הרבנים האשכנזים יצו גם הם יראו לנפשם לנגוע בכבוד הרבנים הגל' ומה גם
עתה כראות דברינו זה להם דברי שלום ואמת גם הם יבחרו האמת והשלום וה' אלהים
אמת ישפוט שלום להם ולנו ולכל ישראל אמן :

גם בראותי כתב האזהרה השלוחה מהרבנים האשכנזים נרו אל הרבנים כמהרר משה
פרוינצילו נרו ולכמהרר פנחס אלייא נרו וראיתי תוכחת מגוללה בלתי אהבה מסותרת
אמרתי להשיב עליה על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון ראשונה על אשר תמוז
הרבנים האשכנזים נרו על הרבנים נרו שכתבו לכהר יוסף הרופא יצו אבי הנערה תסא
שידון הרבר על דרך זבלא וזבלא ותמהו על זה כי איך אפשר כי בדררא דאיטורא יהיה
גדון על דרך זבלא כי הוא זר בעיניהם והרש האמת כי אני תמתי כדום כי אס

קראו ושנו ושלשו כתב הרבנים נרו אל הרופא יצו לא היה לחם קושי זה שנתקשה
בעיניהם כי מלכד שאיפשר בדררא דאיסורא לרון בדרך זבלא כאשר יקרה פעמים
רבות לחכמי הרור יצו כי לפעמים בנדון כזה יורו המורים יצו את אשר יראה בעיניהם
ובעלי הריב מהזיקים את הרבנים ההם המורים בדבר ההוא מנועים בדבר או מחמת
אחבה או שנאה וזאת הרבנים ההם מסלקים את עצמן מן הדבר וכתבי כוונתם וסבתם
לרבנים אחרים הן בעיר ההיא הן בעיר אחרת הם ידונו ויראו אם האמת אתם ולפעמים
מסכמי הבעלי הריב ביניהם שהיה נדון הדבר על פי ב' רבני שיבדלו להם הכתות בתיש
כי אותו התלמיד חכם אשר יברר כל אמתם יעין בדונו ויחפש כל הזכות שיוכל לחפש
וכזה דעת ב' הכתות נוחה בהם ובהצטרך דעת סכרעת בין הרבנים ההמה או הם בותרין
להרב אחר ובהכרעתו הדבר נדון בין הרבנים הכרוזים ההם הנה לך כי איפשר
לרון דררא דאיסורא בדרך זבלא וזאת היתה כוונת הרבנים הנז' בכותבם לרופא יצו
דרך עצה טובה מן יחשדם הרופא יצו בחשבו כי כוונת הרבנים הו' היתה באופן אחר
והם דקדקו בדבורם כאשר יראה הקורא כתבם השלוות אל הרופא יצו ואררבה יש
לחמוה על מעלת הרבני האשכנזי נרו יחשבו נעלם מהרבנים ההם נרו דין זבלא שנשנה
גבי דיני ממונות אבל יש הפרש גדול בין זבלא האמור גבי דיני ממונות ובין זבלא
האפשר להיות גבי דיני נפשות כי דררא דאיסורא דיני נפשות הן כי זבלא האמור גבי
דיני ממונות יכול לברור מי שירצה אפילו יהיה רועה בקר אבל גבי דררא דאיסורא
אם יסכימו הכתות שידון על דרך זבלא לאו כלמנייהו לברור אנשים בלתי ראויים
לדון על פי דין התורה כי בדררא דאיסורא ליכא בצוע רק הדין יקוב את ההר על פי
רבנים מוסמכים רא' חטא שונאי בצע וזאת היתה כוונת הרבנים בכתב שכתבו אל
הרופא יצו כי עצה ההגונה לו היתה להסיר פוקה ומכשול עון הו' וזאת היתה כוונת
הרבנים נרו להסיר אש מחלוקת ונוסף על זה כי בנדון הזה היה בדררא דאיסורא
ודררא דממונה והרבנים אשר יבררו להם השתי כתות ידונו הכל ואז יסר המחלוקת
הזו הנראה לפי עניות דעתי על פי האמת והיושר וזאת היתה כוונת הרבנים הנזכרים
וחלילה וחס לחשוד אנשים חכמים וכשרים באופן אחר:

גם על אשר נראה זר בעיני הרבנים האשכנזים נרו שכתבו הרבנים ההם כי היה נדון
הדבר במנטובה או בבולוניא ואיך רצו להוציא הדבר מעירו ומשער מקומו ויניציאה
יעא כי עיר של חכמים ושל סופרים היא מי לא ידע בכל אלה אבל הרבנים הנזכר
שכתבו יהיה נדון במנטובה או בבולוניא לא כוונתו להטיל מום בקדשים חכמי רבני
דיניציאה יעא רק להסיר המחלוקת כי דעו הרבנים ההם יצו כי בתור הארום לא ילך
לדיניציאה לרון שם כי ידע את אשר נעשה לו וחושב יכפוהו עוד בסלוא דלא מבע
דמאי אף כי אין ספק עשו בו ניציאה הדין והמשפט בנתינת הגט אבל לפעמים יפול
הטעות אף בגדולים וברברים כאלו אין לחשוד שום אדם כל שכן חכמים ורבנים
במותם אבל הרבנים הנזכר שכתבו כן צריך לדונם לכף זכות כי עין ידעו והכירו כונת

הכחוד כתבו בדרך עצה לרופא מה שכתבו ולא כוונו לדבר אחר לנוע בכבוד החכמים
דבני ויניציאה נרו ומעשים בכל יום כי כשיפול איזה ספק בעיר אחת של חכמים ושל
סופרים כותבים ושולחים למקומות אחרים כדי שיתבררו ויתלכנו הדברים וכי היכן
דלמטייה שיבא מכשורא ובפרט באיסור החמור וזהו הדרך הטוב והישר בעניינים
כאלה וכן דנתי'הת'הכונת הרבנים ההמה לטובה במה שכתבו לרופא יצו:

גם על אשר כתבו הרבנים האשכנזים נרו באזהרה הנז' לרבנים ההמה נרו איך התירו את
הבחור מנדויו כי לא היה להם כת להתיר נדויו שנדו אחרים ובמה היה כחם יפה להתיר
חרם של חברו כי המתיר חרם של חברו צרי' להיות שוה לו בחכמה ובמנין כאשר הביאו
ראיות גם לזה אשיב כי מהנפשך הוא הבחור פטור מהחרם שהטילו עליו כי לא
ימנע מהחלוקה אם הרבנים האשכנזים נרו חושבים שהרבנים ההמה חו' אינם כשרים
ומחמת קנאה או שנאה הם מוציאים לעז שאינו ראוי ושאי'ן בו ממש חלילה וחס הלא
עונשם גדול ואין לדקדק עמהם במה שהתירו את הבחור כי חו' גם הם עוברים על חרם
תקנת ר"ת זל בהוציאם לעז על הגט שאין בו ממש מה שאין ראוי חו' להאמין בדבר כזה
כי אף הרבנים האשכנזים נרו לא יוכלו לומר דבר כזה חו' כי חכמי וכשרים הרבני' ההמה
בעיניהם ובעיני כל ישראל והורה אלא על כרחין יש לנו לומר כי הרבנים ההמה נרו
בחכמתם וביראת הטאם ראו שיש חשש פסול בגט ושהיה אנוס בנתינתו אם כן בהיות
זאת סברתם הדין עמהם ואין זו הוצאת לעז לעבור על חרם ר"ת זל כי חרם ר"ת לא
נתקן רק על הוצאת לעז שאין בו ממש אבל תח' שיראה איזה פסול בגט כפי סברתו
אשריו ואשרי חלקו לפרסמו והבחור מותר ועומד הוא מהחרם שהטילו עליו שלא
להוציא לעז על הגט כי זה אינו לעז אחרי שסברת ב' רבנים נרו מסכמת שיש פיסול
בגט כאשר ראו או ידעו ותקרו ודרשו הדבר היות כן ולא פרושי' מאיסור אחרי שסברתן
כן היא כתבו אל הרופא יצו ודברים אלו של טעם הם וכן כתב מהר"ק זל שורש
לז כי תקנת ר"ת היא להוציא לעז שאין בו ממש חו' אבל כל תח' שיראה איזה פיסול בגט
מוטל עליו לאומרו לא פרושי' מאיסור ואינו עובר חו' על חרם של ר"ת והדברים
פשוטים הם וברורים כשמש כי אינו עובר שום תלמיד או רב שיאמר שכפי סברתו רואה
פיסול בגט אף שלא ימצא בדבריו שיתלקו עליו חבריו כולם או רובם אינו עובר חו' על
חרם ר"ת כי צריך לברר וללכת הדברים כאלו גם כן מעשים בכל יום שתלמיד או רב
שהגיע להוראה בראותו דבר אינו נכשר בעיניו ובפרט בענין גיטין וקדושין חולק על
גדול או גדולים ממנו וכותב דעתו וסברתו אל הרבנים שבכל מקום לקצו ארץ ורוב
הפעמים נמצא כי הדין עם אותו החולק כי אולי ראה או ידע מה שלא ראו המה אותם
הגדולים הנמצאים במעשה ההוא ולסיבה זו לא יקומו כנגדו הרבנים נרו כי בעניני כלה
החולק ואומ' שיש פיסול בגט לא יחקים הדבר בסברת הכרם רק צריך שיראה בראיות
ברורות כשמש היות הדבר כן והפיסול ההוא יש בו ממש והאמת יורה דרכו כל שכן
כנודן הזה כי הרבנים האשכנזים נרו יורו גם הם כי הרבנים ההמה האומרים כיש פיסול

בגט לאו קטלי קני באגמי גינהו . גם חכמתם גם יראת חטאם לא ניחם לעשות ולומר
דבר בלתי הגון . ובפרט בדבר שצריך שיראו חכמתם בקולמוסם לראות כל מורה צדק
אם הדין עמם ועל זה סמכו לכתוב אל הרופא יצו :

גם על מה שראיתי באזהרת הרבנים האשכנזי נרו שכותכים וגזורים על הרבנים נרו הנל
שבתוך ג' ימים אחרי הגלות להם דברינו זה יבטלו מה שכתבו נגד הגט ודברים רבים כזה
שאין להם שחר . וכי הם אינם רואים שום דבר כי יאמר עלי כי הוא זה ראוי לסמוך עליו
לבטל הגט ואם יש עמם דברים נסתרים כי בתוך זמן השלשה ימים יוציאוהו אליהם
התוצאה לדעת אותם . הן אמת פליאה דעת ממני איך הרבנים האשכנזים נרו מלאה לבם
לעשות ולגזור דבר שאין בידם כח לעשותו . כי מי יוכל להכריחם לרבנים הנל שיראו
להם חכמתם וסברתם כי אינם חפצים בזה כדי שלא להגדיל המחלוקת ואש המריבות .
ואם הם ראו פסול בגט הם יראו אותו לעין כל מורה צדק בלתי גזורה . כי ארבה מגזרתם
זאת מראים הרבנים האשכנזי נרו כונתם להחזיק במחלוקת מה שאין ראוי לרבנים לומר
החזרה לעשות כן וכבודם במקומם מונח כי לא טוב עשו ואין כח בידם לעשותו .

ועל אשר גזמו לקום כנגדם ידעתי לא יעשו כן כי יעשו חוץ משורת הדין ועבד איניש
דגוים ולא עבד וכל שכן רבנים חכמים ויראי חטא יראו לנפשותם ובפרט במקו דאיכא
זלוול התורה וזילותא דרבנן . כי גדול עונש המזלוול בכבודן של תלמידי חכמים כדריש
ר' עקיבא את י"א לדין תירא לרבות תלמידי חכמים . והושווה כבודן לכבוד המקום בה
ית' שמו וידעתי נאמנה הרבנים האשכנזים נרו לא יעשו דבר כזה . ואם חזו תעלה עשן
באפם ויעשו דבר בלתי הגון נגד הרבנים הנל מלכד שלא יועיל יזיק להם . כי ההתראה
והמודעה שעשו הרבנים הנל לרבנים האשכנזים נרו היא טובה וראויה לאנשי הרבנים
כמותם . ואם חזו עשו או יעשו הרבני האשכנזי או אחרים שום דבר נגד כבוד הרבנים
הנל אדרבה שיהיה חל עליהם מה שיעשו כי כל מה שעשו או יעשו נגד כבוד
הרבנים הנל כאפם ואין יחשב להם והם נקיים מכל עין וחטא . כי אז יהיו ראויין לעונש
חזו כשיכתבו על הפיסול שראו בגט ואם כל חכמי ורבני איטליאה אורובם יהיו חולקין
עליהם באומרם כי אינו פיסול בגט מה שכתבו או חשבו היותו כן . ואם חזו ירצו לסרב
נגד כל הרבנים אורובם ולהחזיק בסברתם . אז יהיו ראויים לעונש חזו על אשר רוצים
לענן בת ישראל כרת : וידעתי נאמנה כי הם יראו לעיני השרים והמלכים מאן מלכי
רבנן אז פסקם אשר יכתבו שראו בפיסול הגט ולהסיר אש המחלוקת לא רצו להראות
שום דבר לרבנים האשכנזי נרו כי מה נפלאיתי עליהם בגיומם לעשות נגד כבוד הרבנים
הנל . כי לא נעלם מהם ההיא דבסערבא הווי מימנו . אגידא דצורבא דרבנן ולא מימנו
אשכנזי . וזה כשהיה לו עין אשר תשא וזה לחלוק כבוד לתורה . כל שכן וקל וחומר
בן בנו של קל וחומר לגוס על זוגא דרבנן חכמים ושרים לגוס להם לנגוע בכבודם . כי
החושב דבר כזה חוטא לארץ ומכזה כבוד התורה ומה יאמרו עם בני ישראל בראותם
הרבנים קמים אלו על אלו להשפיל כבודם של תת . וכמה הזהירו חזל ואסתי זונרת

טפרכסות זו את זו חז' לאכל שכן כללן של דברים כי הנראה לעיניו דעתו
הוא כי הרבנים האשכנזי נרו אין להם דין כמה שעשו או יעשו וכבודם במקומם מונח
כי לא ראיתי להם דבר יהיה לו שורש ועקר ודברי הרבנים הנל' מוסדים על ארני פז
החכמה ויראת חטא ואין מי שיוכל לדבר כנגדם או כנגד דבריה' כלא ראיתי בתשובתם
לרבנים האשכנזי נרו דבר שיהיה נגד הדין כי הם צייתי דינא ניהו ומוכנים לעמוד בדין
וס בכתב שכתבו הרבנים הנל' נרו לרופא יצו היו דברי אלדים תיים ועצה נכונה ועליהם
תבוא ברכת טוב כי ראיתי כונתם אינה חו' לען בתולת ישראל רק לאפרושי מאיסורא
כפי סברתם אם הדין יתייב כן ולעשות שהנחזור יתן גט שני בלתי פקפוק וגמגום כלל
בלי מחיר כסף וזהב כי זה מורה על ישרם ותמימותם כי אין כונתם רק לשמים וי' אדים
אמת ישים שלום בין הרועים מנהיגי הדור ופרנסיו באופן שלא תהיה עם י' כצאן אשר
אין להם רועה וישיב את שכונתו אמן:

גם על דבר פיסול הגט הן אמת יהגה תיכי כי ראיתי המודעות שעשה הנחזור הארום
יצו נגד הקונפרומיסו ונגד הגט הניתן בוניציאה ואמת הוא כי דברים אלו צריכין עיון
ושעת הכושר ורעת צלולר. יען המודעות ההב נעשו בכל תוקף ההזקקים וטענתו
טענת אונס ובכל מקום שיש טענת אונס כגט ויתברר היות כן הכל כשל מעקרו ואף
שיכשל כל מיני מודעות שבעולם כאפס והכל נחשבו לו והגט בטל ואין בו ממש אם
יתברר טענת אונס ולכן צריך לברר וללבן הדברים באר היטב כי דברים פשוטים הם
כי במקום שיש בו טענת אונס אמיתית אין תקנה לגט הניתן וכמו שכתב הרביב זל
בתשובה בסימן תפכ בענין בטול המודעה אם מועיל ומסכנת דבריו זל וזה לשונו וכל
זה במי שלא ידענו שהוא אונס אבל אם ידענו שהוא אונס חליצתו פסולה ואף על פי
שבטל המודעה והמודעה כאילו אינה כיון שכטלה מכל מקום האונס במקומו עומד
ומוסל החליצה עכ' והרועה לעיין ולראות עוד יראה תשובת הרב זל ומעשים בכל
יום במקומותינו כשיוצא שום לעזא קול מודעה מטענת אונס אין מניחין אותה להנשא
עד יתברר האמת כי המחמיר בדברים כאלו תבא עלי' וברכה' ואף כי כחא דהיתירא
עדיף ואשר ויכל להתירה כראיות ברורות יפה כחו עם כל זה צריך מרון ברבנים אלו
וללבנם והרבנים אשר יפול עליהם הגורל לדין דבר זה הם יראו ויבררו הדברים ויחקרו
וידרשו לרעת האמת ואם יצו הרבנים ההם לראות סברת אחרים הם יכתבו לטוב
בעיניהם ואז יתברר האמת כי הקולר יהיה מוטל בצוארם ואנחנו נקים ואין להאריך
כזה וידעת' נאמנה כי כל אשר נע' בלבנו לא יתיר להנשא לנחודה ההיא עד
יזקנו דבריה על פי המורים תופשי התורה ולומדיה' ומגם עתה שכבר הורה זקן
חיות אונס בגט כאשר כתבו הרבנים הנל' לרופא יצו' ואם הייתי מכיר הייתי משיאו
עצה ההוגנת לו יבחר הדרך הטובה באופן שלא תתענן בתו כי מה הוא זה ואיזה הוא
אשר ימלאנו לבו לקרבה אל המלאכה ולישא אותה אחרי יודעו סברת הרבנים הנל' כי
ראוי לדוש לדבריהם יען הם חקרו ודרשו האמת והם יפרסמו אותה כאשר יצטרך

והמבקש דרך אחרת אינו ירא לנפשו • ואגב נראה אגיד לכם מעשה אחר אירע
 בשערי ראוו"נה שבחור אחד גירש את ארוסתו בנט כשר והחכם המסדר הוט עשה כל
 חאיפשר להעשות כביטול המודעות ובפיסול עדיקן כפידעת הרשב"א זל' ולא הניחו
 דבר קטן או גדול שלא עשו לקיים הוט ואחרי כמה ימי אחרי נתינת הוט הארוס הוציא
 שטר מודעה עם טענת אונס והבחורה היתה קצת קורבה לי עמה וצעקה הנערה ואין
 מושיע לה • וכתבו לי שהירוצים להשיאה מיד לאיש אחר ומיד כתבתי להם לא יעשו
 שום דבר עד אשר נראה משפט הנערה • והארוס המגרש השכני לנוע בדבר ושלח
 המודעה לרבנים יצו ובפרט לרב כמה"ר מאיר די פארובה זצ"ל וחכף כתב בורת נח"ש
 לא תנשא הבחורה עד אשר יורו המורים דינה ומשפטה • ובני בני כתבתי בארוכה
 כאשר הורוני מן השמים להתירה וגם הרבנים יצו אשר פה גדולים ממני בחכמה ובמנין
 גם היו מסכימי הם להתירה ועם כל זה בחורנו דרך אחר כי בהיות טוב א תקרי רע ועשינו
 ככה גזרתנו יבא פה הבחור ובדברי רצו עשינו עמו יתן גט שני וכן נעשה לצאת ידי
 ספק איסור החמור כזה אף כי הסכמנו להתירה אם הבחור יבקש דרך אחרת עשינו כל
 זה על צד היותר טוב וכנהנה וכנהנה ראיתי בימי חרפי לרבנותי נע' ולרבני גדולים רשומים
 בדור כשיפול איזה ספק כזה היו מתקני אותו בנט שני אף אם נראה בעינייה היותה מותרת
 עם כל זה נראות איזה פקפוק או נמנום שעשה איזה רב או חכם היו מבקש להסיר לזוח
 שפתים פן הו' באיזה זמן ויצאו איזה לעז או פגם במשפחה היא וכל בעל נפש יחוש
 לדברי כאלו ובפרט האיש אשר בו הנגע ילך לו א הכהנים והשוש"ט אשר יהיו בימי ההם
 ויטהרו אותו ויגידו לו את דבר המשפט • כל זה נראה לעד על פי האמת והשלו' ומקום
 הנחת לרבני יצו דקשישי וחכמי מנאי הם יכתבו את אשר יראה בעיניהם כדי י' הטובה
 עליהם וי' ברתמו יאיר עיני בתורתו ויצילני משגיאות ויקיים בנו קרא דכתי' ומלאה
 הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים אכ"ר : גם אחרי כתבתי חזרתי על צדדי
 האזהרה שעשו הרבנים האשכנזי גרו לרבנים הללו וראיתי היו מתרעמין מהרבנים הנל
 כי אף אם מצאו שום פיסול בגט היה ראוי להם יכתבו אותו לרבני ויניציאה יע"א ולא היה
 מן הראוי לתת שום דבר ביד הבחור הארוס יען נראה כמוציא לעז על הגט • גם על זה
 תסתהי מהם וממי שיאמ' דבר כזה כי אדרבה הוא יותר טוב לתת ביד הבחור כי מי יחוש
 חוץ ממנו • וגם כי כנראה מכתב הרבנים הנל שכתבו אל הרופא יצו כוונתם
 היתה טובה במה שגלו לבחור היות פיסול בגט כי מיד השביעוהו לא
 יצא מכל מה שיגזרו עליו וכוונת היתה להשקיש דבר המהלוקת
 ולתקן העניין באופן היותר טוב שיוכל להיות • ואין
 לרבנים הנל חטא ואשמה בדבר כי כונתם
 לשמים היתה ובוה אשים קנצי למילין:
 גרצע על דלתות אהבת אוהבי ה' וחושבי שמו
 נאם הצעיר יוסף אמינו

פסק מהחכם כמוהרר יהודה אדרוטיל יצו

להיות

כי הרב הגל נרו האריך די הצריך אין כונתו להאריך וזלת לקיים דבריו
ובפרט בענין הגש כי בענין האחר אינו מכניס עצמו כלל כי ש' ליד דברים
בנו ולא לידון איניש לא למאן דרחים ליה ולא למאן דסאני ליה ולזה סלקתי עצמי
מכל וכל אבל בענין הגש איני רואה טעם להתירה בו כיון שנמסרה המודעא אף על פי
שבטלה וכו' כמו שכתב הוא לרו הכל באריות וגם הביא המעשה שאירע בעיר ראב"ג
וכא לפנינו מה אנקונה ולא מלאנו לבנו להתירה לומר וליכנס עצמנו לפוע זה בספק
איסור ערוה החמור והיינו מה כתב בעלי תורה וכלנו הסכמנו לשלוח בעדם שיביאו
לפנינו פדה המורש והמתגרשת וכן באו המגרש ושליח המתגרשת שעשאתו לקבל
גיטה וכן נתן להגש שני להסיר מכשול ופוקה וכפי דעתי שצדוק זה שלפנינו הוא יותר
חמור מאיתו של ראב"ג להיותו ספק ספיקא כל דהו וזה שלפנינו לפי דעתי הוא
ספק קרוב לודאי שהגש בטל ולכן רבותי גזרו לכס מפני חרב העוק פן זה תבואו
לידי מכשול ואף שאיני כמוהיר לא כמוכיר לפני מעלת והצרכוה גש שני כדי לעשות
הטוב והישר בעיני אלהים ואדם:

ואם המלחך עפר רגלי חכמי ישראל הצעיר מקוה רחמי א יהודה אדרוטיל

פסק החכם כמוהרר מיכאל קודוטו יצו

גרסינן

בפ' דקדושין אמר ר' חייא בר אבא אפילו האב ובנו הרב והלמ"ח
שיושבין ועוסקין בתורה נעשין שנאי זה את זה ואינם זוים משם עד
שנעשו אוהבין שנא על כן יאמר בספר מלחמות וכו' הרי דלאו דרא ולאו דרתא היא
לנו שהתח כשמנצח זה את זה בהלכה אין שלום בעירם ובדמעות וקולות קונורז דבר
תורה כאשר עושין עתה רבני וגאונים ויצ"א עם רבני וגאונים מנטוכה זה כמהרר' משה
פרוינצאלו יצו וכמהרר' פנחס אליא יצו ולכן לשים שלום בפמיליאה של משה קא
אזינא פן זה תבער כס אש הקטטה ותפוק מניה חורבא כנראה בפ' הזהב כשברכו לר'
אליעזר הגם שישין ורבי הלכה כרבי מ' אמרו שם שלקה העולם שלישי בותי' ושליש
בחטי' וכו' ויא' אף בצק שכירי אשה טפה וכל מקום שנתן עיניו ר' אליעזר נשרף ואף ר' דב
עמד עליו נחשול לטבעו וכו' והגם כי עתה אין עזרתה של תורה בי ובכתי' אין ספר
ספר וספור מפני פחד הנוגש' ותושיה נדחה ממני מפני טרדות הזמן ולא כל המרבה
בסוהרים מחכים ממ' בקנאי קנאתה צבאות ובזילותא דהיוני דרכן אשר באמת

שנים כנראה רבנים דמו בעיני עמור במלך לא אוכל וגם להפקת רצון הקק יצו ממנו טובה
לאזושי וכרי קא א תינא לתוות את דעי ולהודיע כי השלשה דברי אשר רבני ויניציאה
תלו ערעורם נגד כמהרר' משה וכמהרר' פנחס יצו' נרפים חס נרפים ואין להם על מזה
שימכו כאשר אבאר :

ראשונה אימרו' שעברו על חרם ר"ת שלא להוציא לעז על הגט וכו' ולברר הדבר
בחרתי להביא כאן מה שנמצא כתו' במדרכי שלה' גטין הל' חזרים ר"ת והסכים רבינו
משה תלמידו עמו וכל הגדולי' גרו בכנופיא של שוק טרוי'ש' באלה חמורה ובגזירת
חמורה שלא יקרא שום בר ישראל ערעור על שום גט אחר נתינתו ואסלא ניתן כפניו
אל יאמר אילו היה נתן בפני כן הייתי מערער על העד' או על הגט או על שאר דברים על
כל אלה גורנו והחרמנו באלה ובגדו וכו' עד כי על דבר זה רבתה מריבה בישראל כי
הפריצי' שומעי' לרחק ולא לקרב ובזוי' משפחה עושין כן להשפיל הגבוה ולטי' שפלי'
למרום והמערים ערום וכו' עכ"ל . הרי שחרם ר"ת היה מפני הפריצי' ובזוי' משפחה
הגדול' מלבם קנטורי' ושקרי' שכל עצמם אינם מכווני' רק להוציא לעז באמרם אילו היה
נתן כפני הייתי מערער על העד' או על הגט וכו' . ובאמת כי חרם כזה משום מגדר מלתא
אפילו לא החרמו ר"ת ממילא חילי' . והנה מהרריק בשרש לז' פירש דברי ר"ת וכוונתו
על החרם כאשר אמרתי והוא לך דבריו בשרש הגל' וזל' אמנם לפי הנראה לעד לא תקן
ר"ת אלא בדרך הוצאת לעז במלתא דלא פסיקא או שבא לקנטר ולפגום ואומר שהגט
פסול עכ"ל . ובטור אה סימן קנ"ד כתב וזל' וצריך לשום חרם על כל העומדי' שם שלא
יציאו לעז על הגט עכ"ל . ואיכא למידק מ"ט אמר על כל העומדי' שם הוה ליה למימר
צריך לשים חרם שלא יציאו לעז על הגט אבל אמר על כל העומדי' שם דאי ידעו פסול
בעד' או בגט או דבר אחר הוה להם לגלוי' אבל מאחר ששתקו שם' דלא ידעו אבל
אחרי' שידעו פסול כגון מודעא או אונס או דבר אחר פשיטא ודאי שמתר' לגלוי'
ולפרסומי' מלתא ועליהם חכא ברכת טוב שלא ירבו מסורי' בישראל ואיסור אשת איש .
ועוד דיקאנמי דקאמר שלא יציאו לעז על הגט ואב' איהא שאחרי נתינת הגט אסור
להרהר ולדבר בו הוה ליה למכתב וצריך לשי' חרם שלא ידברו נגד מעולם אבל אמר
שלא יציאו לעז שמלת יציאו ר"ל יציאו מלבם נגד האמת וכן לעז הוא שקר וכזב הא
ולדבר אמת מצוה לגלות ולפרסם האמת וי"שר כחם וחילם מהחכמי' הגל' כי עשו כמו
יראי' שמי' וחרדים על דברו של הקב"ה דכתי' והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני
וכל זה אמת ואין צריך עוד לפני' . הרי שככל זאת לא חטאו הרבני' הללו כלל ועקר' :
וגם לא נתנו תפלה לאלקי' במה שכתבו שיתברר האסור בדרך זה בודר לו' א' וזה בודר
לו' א' אשר על זה הרבני' האשכנזי' אמרו שוה חדש אצלם אודבא הנני אומר שבנדון
דין צריך לעשות ככה כדי לפסוק הדין לאמתו ואילו לא היו בודרי' להם הדיני' לא הית'
נגמר דין זה מעולם רק לפי רבני ויניציאה הגט כשר ומתירין להנשא ולפי דברי רבני'
פגטובה הגט פסול ובטל ולא תנשא ואין לדבר סוף והאשה תשאר עגונה ואב' תנשא

אליכא דרבני מנטובה תרבה ממורי' בישרא' א"כ טוב לבא לידי' גמר כזה בדרך לוא' וזה
בורר לוא' וכלי' עלמא ירעי' שכל' היוצא מפי'הם כן יהיה ואז הקולות יתדלקו ותלונות לא
תהיינה עו' ואין הפרש לענין ברירת הרייני' בין אסור לממון כי לכל תקינו רבני' וזה
מוסכם: גם כמה שהשילו המשרה על רבני' בולונייא' ומנטובה לדון בדבר הגש
מובטח אני גם שלא עשו כן לנוע בכבוד רבני' וגאונא ויניציא' דכלי' עלמא ירעי' דחכמה
יתירא ויראת שמים איה בהון ובקיא' בטיב וטין וקדושי' אבל כדי שיוכל הארוס לסדר
טענותיו ולהראות האנס' וחשבו שבויניציאה לא ירד יעני' חמיו אלם בעירו לפי דבריו
ובידו לכופו כאשר עשה' ויבא על השור ויעמוד על שורו ולרונן מפיו ולא מפ' כתבו
ובזה אין צריך לפנים כי רגלים לדבר:

ועתה אחרי שהוכחנו שכמהרר' משה וכמהרר' פנחס יצו בשלו' ובמישור הלם
וכונתם להשיב רבי' מעון ומצוה גדולה קעברו לראות פסול בגט וחשו לאסור תמור כזה
פשיטא ודאי כי החרם ששמו הרבני' האשכנזי' על הארוס לא הל' ומעצמו נתכבול כי נדו
למי שאינו חייב נדוי' כמבואר בפ' אלו מגלחי' הגם דאם באנו לדין דברי' כמהרר' משח
וכמהרר' פנחס דבריו כתכם שכתבו וגם זה נאות וראוי ומבואר בעצמו דוק שלא כתבו
בפירוש אנו מבטלי' החרם ומתירי' אותו ועם זה הערעור השלישי שהתירו חרם שהשילו
חכמי' אחרי' אין כאן ותלונה זאת לא תהיה עוד ולא יצטרך לבקש אם הם גדולי' בחכמה
ובמנין וביראת חטא מחכמי' ויניציאה וכלם בכבודם יעמדו: מכל זה עלה בידנו שעל
שלטה דברי' אשר תלו הרבנים האשכנזים ערעורם נגד כמהרר' משה וכמהרר' פנחס
תשובתם בצדק ונמצאו נקיים מה' ומישראל ועשו המוטל לעשות לאנשי אמת יראי' אקני'
וחושבי שמו כאשר לשמע אין שמעתי כי האיש משה גדול מאד בחכמה וביראת שמים
גם פנחס הוא אלי' במעשיו הטובי' ופליאה דעת מני' נשגבה מדוע רבני' ויניציאה לא דנו
אותם לקף זכות כאשר הוא מוכר חכמי' בפק' ראבות ולכן טוב שישוכן ויבקשו תשובה
וכפרה על אשר דברו נגד הרבנים הללו ומשה אמת ותורתו אמת ובמה יכופר להם העון
הזה לבא נגד האמשים הללו השלמי' מפני שקנאו קנאת ה' ותורתו הקדושה ידעתי כי
ישונו ויקיימו ארת' והב' בסופה ולא יזונו עד שיהיו אוהבין זה לזה כי כך היא דרכם
טהעוסקי' בתורה לשש' ובאמונה ולא לקנטר'. ואם באולי' יצאו לעמוד בסברתם
הנני מודיע נאמנה כי כל חרם ששמו או ישימו נגד כמהרר' משה וכמהרר' פנחס לא
יחול והרי הוא כקללת חנם וכמהרר' משה וכמהרר' פנחס בחוקתם יעמדו ורב וחכים כל
חד מהם יתקרי' ולא יוכלו להסיר המצנפת והעטרה מעל ראשם' וידעו הרבני' האשכנזים
כי הנם שאין צריך סעד לחמכם ממ' ברוך ה' אשר לא הסיר מהם גו'אים ומשען ומשענה
לא משענת קנה רצוף דק מקל עו' ותפארת הראוי להכות על קדקוד חולכי' עקלתון
כאשר ראיתי פסקי' מחכמים גדולים בחכמה ובמנין וביראת חטא אשר יצאו בעזרתם על
הדין ועל האמת ולא לקנטר'. את כל זה כתבתי לכבוד ה' ותורתו וכדי שלא ירבו
מתלוקות בישראל ושלא יזולו חת' בכבודם כי מפני זה מתו תלמידי ר' עקיבה אבל

לעקר הדין אם חוס הוא כשר או כפל על זה איני מלה דעתי רק תהיה המשרה על
האנשי אשר יבררו כי הם יראו אם האנס היא קיים ואם לאו ואם מספיק בטול המודעות
אשר על זה צריך עיון ודקדוק והלכתא בעיא צלוחא והמכרך את עמו בשלום
הוא יחויק במעום וישיים שלו באהליכם וה' לקי' אמת הוא יצילנו משגיאות והוא ינהגנו
במעגלי צדק ושלום על ישראל ועל רבנן:

נאם הצעי' מיכא קודוטו בן לאא כמהר דניא קודוטו וצל פה אנקונה ח' מאיו שכו' לרא

הקטן מיכאל זמט מסכים לכל הכתוב לעיל

פסק כמוהרר משה פנצי מארייו יצו

עיני

עוללה לנפשי לקול הטונה דחאי תגרא דנפלה בהררים גבוהים עמודי
הגולה במסתר'ס תככה נפשי מפני גוה גאותן של ישראל אשר אסרנו
בצלם נחיה בגוים ככתוב אני תומה ושדי' כמגדלות השומרות ומנינות ואם כך כאלה אי
חורה ואי מצוה דמגנו עלן על כן קמתי ואחעורד למעט הכל האש הגדולה הזאת
כפי כחי ואם מעט הוא כי אין מעצור ליי' להושי' בין רב למעט ובלב' שהכונה תהיה רצויה
אמן ראיתי את דמעת העשוקים העלובין שומעין תרפתן תרי' גברי רברבאי
אשר מעולם אנשי השם בתורה ובחכמה ובמעשים טובים ואוני רבני' מנטובה יצו' היה
כמהרר' משה פרויניצאלו וכמהרר' אליה ממילי' ישרו' כי אנשי מופת המה ויקומו
עליהם אבירי הרועים גאוני רבני' ויניציא' המפוארים יצו' בהכורת רבנים אחרים וקניב
וגם מהם ישישים רבים ונכבדים ויכתבו להם פתיחא וגלו מרורותם בפרהסיא כאילו הוו
תרת' רבני' מנטובה יצו' הנל' תרי' הדיוטו' ומאנון דקטלי' קני' נאגמא על אמרם שהוציאו
לעז על גסא' הנתן בוויניציאה בשכר כי כתבו כמהרר' משה וחברו יצו' הנל' אל האשה
שנתגרשה שתתעכב ימיסמה עד יראה כנוגה צדקה אם מגורשת כהלכתה עבור כמה
פעמים אשר בארו בכתבם אשר על זה אתמהא איך גאוני ויניציאה וחכמיהם
יצו' הנו' נהנו כל כך ביון וקצפה בהחוא וזגא דרבנן ולא חשו לכבו' תורתם ומה חרי' האף
דגדול היה והלא ראינו כמה הוו זהירי רבנן קמאי' בהא כמו שכתב הרמבם זל' וזה לשונו
וכן כל תת' שנתחיי' נדוי אסור לבד לקפו' ולגרותו במהרה לא בורחין מדבר זה ונשמטין
ממנו וחסידי' החכמים היו משתכחין שלא נמנו מעולם לנדות תת' עכל' וכמכואר בפ' וילי'
מגלה'ין אמר רב פפא תיתי' לי דלא שמת' צורבא טרבנן מעולם אלא כי קא מתחייב צורבא
טרבנן שמתא היכי עביד כי הא דכמערבא מימנו אנגידא דצורבא טרבנן ולא ממנו
אשמתא ועוד מאן ליסא דמתחייב' דיו' בשביל שטעו טענותיה' בראיות הגונו' לפי דעתם

על הגט תחוא לאמרשי מאיסורא ובאיסור חמור ולדורות היתכן שיעלה על דעת
של רבינו חס'ל שאם יראה אדם פיסול בגט או בגרושין שיראה וידום ויפקעו הקדושין
דאורייתא בגט או בגרושין שאינן מהוגנין בשביל תקנתו וכי לעקור דברי תורה דבר
רבינו תם ודאי ואת לא עלתה על לבו כילא אתי תקנתא דרבנן ועקר דאורייתא וכמבואר
במהריק בשרש פ'ד כי חרם של רבינו גרשם ותקנו הקהל אינן יכולין להפקיע הקדושין
הל' אלא ודאי פשיטא ופשיטא דאין כחאפי' בתקנת הגאון ול' להפקיע קדושין ועו' יש
לדקדק כן מתוך מה שכתוב בס'ב במצות הקדושין וז' וכי עכ' וזה דבר שהשכל גזור
עליו אמנם נראה לעו' שכונת ר'ת ודבריו במי שמוציא לעז על הגט או על העדים או על
דברים אחרים כמי שמוציא שטרע בלא טענות הגונות וכגון שהוא עם הארץ שאינו
יודע כטיב גיטין וקדושין או אפילו חכם שאינו מביא ראיה לדבריו אלא כמוציא קול
שמץ פסול בדבר בלי טענה ובלי ראיה וזה נרא' מתוך לשון התקנה כמרדכי בסוף גיטין
שלא יקרא שום בר ישראל ערעור על שום גט אחר נתינתו ואם לא יתן בפניו אל
יאמר אילו היה נתן בפני כך הייתי מערער על העדים או על הגט או על כל שאר דבר'
וכי עד כי דבר זה רבתי מריבה בישראל כי הפריצים שומעים לרחק אבל לא לקרב
ובווי משפחה עושין כן להשפיל הגבוה לשום שפלים למרות וכו' עכ' ראוי לדקדק
בלשון שלא יקרא שום בר ישראל ערעור וכך הייתי מערער למה לא אמר שלא יטעון
שום בר ישראל וכו' או שלא יפסול או שלא יגרע שום בר ישראל כח שום גט אחר
נתינתו או איזה לשון אחר למה תפס לשון ערעור בתחלה ובסוף אלא רצה בזה במי
שמערער ומוציא לעז בדברי הבאי מלשון מין ארץ מינו ונעור או מלשון אמרה איני
שותף מערערין איתה פ' בעירוק לשון שברון שהוא כמו בלגול לבד כמו דתתן בסוף
כתובות העורר על השרה והוא חתום עליה בעד אדמון אומר השני נוח לי הראשון קשה
הימנו ותכמים אומרים אבר את זכותו הרי שלשון העורר בזה היא טענה של הכל כי
הלכה כחכמי' וכן כל המעורר על הנהגה וכו' גזלק מתוך העז לעורר כי כלם ערעור'
ופקפוקים לבד הכל המה מעשה תעתועים וכן רבים בלשון רז'ל ובוה דבר הגאון ר'ת ז'ל
וראיה עוד לזה מסוף דבריו הל' כי דבר זה רבתי מריבה בישראל כי הפריצים שומעים
לרחק אבל לא לקרב ובווי משפחה עושין עכ'. הרי כי בפריצים ובוזים דבר הגאון
ז'ל או במי שמתכוין להזיק ולהוציא שם רע כמותם וזה כמו כן לשון הוצאת לעז על
גיטין שדברו רז'ל והגאונים אחרים שכתבו על הוצאת לעז כלומר איזה שמץ פגם וכמו
שכתב השור בסוף הלכות גיטין וצריך לשום חרם על כל העומדים שם שלא יוציאו לעז
על ה' טוה ממש מלשון המוציא שם רע שהוא שקר מדאפק' בלשון הוצאה אע"כ
בוה דבר הגאון ר'ת ז'ל והגאונים אחרים שכתבו על הוצאת לעז אמנם אם
יקום איש ונמוקו עמו ודברים של טעם בידו ובפרט חכם או חכמים כלה השנים גאוני
מנובחה בעלי הוראה תיפסי התורה תדיר יושבים על מלאח המטפט והצדק להורות
בין הכשר והפסול והאסור והמותר והפטור והחייב וחמיד מעשים באים לידם ומיטיהם

שות'גם רב'ם הו'ן ממדינתם ומעשה בא לידם לאפרושי מאיסורא איסור חמור בטעמ'
 הגונים ומשפטי' ישרים לפי דעתם החרש יחרישו ויעלימו עין הלילה להם כי היו חושא'
 לה' בזה אהרבה וגם אפילו אסעו בחוראתן או בספקן הענוש יענושו על זה והלא אין
 לדין אלא מה שעניו רואות כי החכם אינו יכול להורות אלא כפי שכלו וכפי ידיעתו
 ועו' כי לא אמרו אלא שיבוקש הדבר ויתלכן לפני החכמים ואולי יש דברים בנו שנסתרו
 מעיני הגאונים הראשונים גאונים ויניציאה יצו מסדרי' הגט כי האדם יראה לעינים ולא שאלו
 חכמים מאלה א' שלא לו אחרונים נגלה איהו נסתר או פסלות בעסק שלא נודע ונגלה
 לראשונים באופן שגם הראשונים אילו היו יודעים כן לא היו מתירין את האשה ההיא
 שומו שמים על זאת הנהיה כדבר הזה או הנשמע כמוהו שבשביל יראת חטא והרחקת
 עברה יתנדו ולא עוד אלא בפרהסיא כל השומע תצלנה שתי אוניו כי זה דבר של פלא
 ולפתות הלא היה להם לגאונים וניציאה יצו לעד למיחש ולעיין בדברי גאונים מנטובה הגל
 ולישא וליתן בדבר עד שתתכרר ההלכה ואם טענות גאונים מנטובה בטלות יעשו הלכה
 כדבריהם אחר כך אך לא לנדותם ב' כי לא זה כונת רת' והפוסקים אחרים כאמור
 ועו' ראיה אחרת כי אפילו אם ירצו לדנום כמוציאי לעז על הגט לגמרי וכאלו הם ה'ו
 מאותן שדבר הגאון רת' כנו' לעיל עם שזה לא אאמין בשביל טעמים האמורים מ'מ אפי'
 אליבא דידהו מפני מה נדום היה להם להניחם כמו שהם בחקנת רת' כמה שהיא ומה
 יתרון לבעל הלשון לישוך בלא לחש ולחדש נדום וחרמ' על הראשונים' אנו מצטערי'
 נצא ונראה בפסקי' הגאון מהרר' ישראל זל בעל תרומת הרשן כסימן ר"א במי שנתן גט
 לאשתו ואח' קרא ערער ואמר שלא הניח לכתוב שם המובהק שלו וכונתו היתה לרמו'
 את אשתו ופסק הגאון שהגט כשר וזל' בסוף התשובה ואשר תכתוב שיש לו מסיתים
 להוצאת הלעז הזה אתמה' אי יודעי ספר הם מרוע לא יחושו עצמן מגורת רת' ומסכימו
 עכ' די' שלא לו מסיתים ולזה הניסת אפילו שהוציא לעז גמיר כנראה שם בתשובה
 הגו' אעפ'כ לא נדה אותם מהרר' ישראל זל הגל' ולא חביריו אלא הניחום וחמדי' אך
 לא חשו לגורת רת' כמו כן גאונים ויניציאה יצו במתילה מכבודם היה להם להניח
 גאונים מנטובה תחת חשש תקנת רת' אליב' דידהו ולא להוסיף עונש על עונש וכש'
 כי אינם מוציא' לעז ולא כביצא בהם דבר רת' וחביריו כנוכר לעיל ואם באנו
 לדון ולומר כי גאונים מאנטובה נתחייבו ב' בשביל מה שכתוב בקונדריסין וזה
 לשונו וכן תת' שמתחזיק במתלוקת כנגד הרבים שמנדין אותו כדי שלא ירבו מחלוקות
 בישראל ומיית' לה פרק הזהב עכל' ופירש המאור הגדול מהרר' יוסף קארו וישירו' בהלכו'
 נדוי כי תת' המתחזיק במתלוקת כנגד הרבים הוא בכלל המבזה את החכם דברים לגבי יחיד
 הוה ליה כרב אצל תלמיד' הרבה תשובות יש בדבר כי אלה הגאונים יצו' שנים
 ואולי יש עמהם אחרים והקונדרי' לא אמר אלא ביחוד ועו' כי הפרש בין מחזיק
 במתלוקת ובין חולק כי מחזיק במתלוקת כגון ההיא דר' אליעזר שהפציר יותר מדאי
 כדתינא אותו היום השיב'ר' אליעזר כל תשובות שבעולם ולא קבלו ממנו אמר להם אם

הלכה כמותי חרוב זה יוכיח נעקר חרוב ממקומו וכו' עד אמת המים תוכיחו וכו' עד כתיב
בית המדרש יוכיחו וכו' עד אם כמותי הלכה מן השמים יוכיחו וכו' הרי שהפליא לעשות
בשינוי הטבע ומנהגו של עולם נגד עקר הדת אחרי רבים להטות כמבואר שם זה נקרא
מתזיק במחלוקת או בחזקה אחרת לקבוע הלכה כמותו בכח גדול וביד חזקה
אמנם לא רבני מאנטווה לאו מחזיקי במחלוקת הם אלא חולקים לשש ובאמינה ואעפ
שגורו על האשה ההיא לא גורו אלא למגדר מלתא עד יתברר הדבר וכל מחלוקת
הכמינו אל ככה היחידים עם המרובים האבובנו ורב ותלמידו זו היא דרכה של תורה מימי
התנאים רבינו הקדוש חלק בכמה מקומות על אביו ועל רבו רשבג ובאמוראי רבא היה
חולק בכמה דוכתי על רבה שהי רבו ובאוננים אשרי חולק בכמה דוכתי אמרם שהיה
רבו מובהק וכן רבים אם כן אין אלה גאוני מאנטווה יצו מחזיקים במחלוקת
ועו' כי הוא עובדא דר' אליעזר היה נגד הנשיא המופלא ומל חכמי הדור ועתה בעונות
לא יש נשיאים ועו' כי אעפ"כ נענש רג' ולקה כל העולם כלו הרי שאינן
חיבין נדוי בשביל מחזיקים במחלוקת חלילה וחם כי לא כאלה חלק גאוני מאנטובד
יצו' עוד ראיה מופתית חזקה כמסמרים לא תמוט כי אפילו שיאמר האומר שהח
נקראים מוציא לעו על הגט או מחזיקי במחלוקת אשר אינו כן בודאי כאמור לא כרחוק
מורח ממערב כן רחוקו דרכיהם מדרגם מ"מ בהיות כי הם קבלו להיות צייתי דינא ובאותן
הזכרות והמורעות שעשו אינם חייבים נדוי ואינו חל עליהם איבא דכע כי אפילו תלמיד
שחרף או זולל רבו אם קבל עליו להיות צייתי דינא אינו יכול הרב לנדותו כמבואר באורך
במהרריק בסימן קט"ט מתוך דברי האון רי' מקורביל והלא דברים קו' ומה אם בתלמיד
שחרף או זולל רבו שחייב נדוי לכולי עלמא ואית בהו תרתי שבזה תח' שהוא הראשון
מהכ"ד והוא רבו שכל החולק על רבו כחולק על השכינה שנ' בהצותם עלה ונתחייב נדוי
וזמן הקרא דכתיב הברלו מתוך העדה וכו' וכת' העלו מסניב למשכן קרא ואעפ"כ כל עו'
שמקבל לתקן ולעשות כאשר חכמים יגידו אינו חל עליו הנדוי כאמור וכמו שנראה גכ
מפשיטה דקרא כי אילו קרה ועדתו המבזים את רבם קבלו להיות צייתי דינא כשאמר
להם משה רבינו בקר וידע ה' וכששלח לקרא לרחן ולאבירם ויאמרו לא נעלה לא
נתחייבו ולא אירע להם מה שאירע ואעפ"י שהטאו והתריסו כנגד משה רבינו אשר לא
קם כמוהו כשוכש' שהמוציא לעו על הגט שלא יש אלא אותה התקנה ישנה מרת' או
חכם המחזיק במחלוקת עם הרבים שאינו נמנה בכלל הכ"ד לא בדוחק וליבא דקונדריסי'
פשיטא ודאי שאם יקבלו להיות צייתי דינא שאינו חל עליהם הנדוי אח"כ וקו' בן בנו של
קו' אלו גאוני מאנטו כי נקיים הם מכל אלה כאמור שאינו חל עליהם שום נדוי ולא שום
נויפה לע"ד וגם משוכחים ומפוארים הם כי עשו סיג לתורה וציקתן עומדת לעד ונאמן
הוא בעל מלאכתן שישלם להם שכר פעולת' וחפץ ה' בידינו יצלה ויברך את עמו בש"א'
הצע' ועירא דמן ועירא משה יצו בכמ' ישראל וצל פנצי מאריו המעתיך א' ה' יכין לבות
וכליות ואוהביו כצאת השמש בגבורתו אמן

פסק כמהרר משה חזקיה הלוי יצו

בויקרא

רבה אר יהודה בן פזי מפני מה נסמכה פרשת עריות לפרשת קדושים ללמוד שכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אהה מוצא קדושה וזה הוא ששנו בתורת כהנים קדושים תהיו פרושים תהיו ופרישות זה אינו אלא מן העריות וקדושי יאמר לו למי שמקדש עצמו אפילו במותר לו כאשר התורה צווחת ואומרת והתקדשתם והייתם קדושים קדש עצמך במותר לך קל וחומר בן בנו של קל וחומר על אחת כמה וכמה בדבר שיש חשש איסורא הן מינה הן מקצתה ואפי' בספיא' הלה לא יאחזו צדיק דרכו להגן ולמחות ולעשות עד שידו מנועת כי כן ראוי לכל ירא שמים לקנאת לכבוד ו" ותורתו התמימה ינחנו במעגלי צדק למען שמו ולהרים מכשול מדרך עמנו והנה קול מהיכל יי' עיר מנטובה שמעתי על דבר האזהרה שלהו האלופים גאוני הדור ששה בשמותם על לוח אחד אל האשל הגדול כמהרר משה יצו פרונינצא ואל הגאון כמהרר אלייא יצו המסכים לדעתו על דבר כתב אחד כתב הגאון כמהרר משה יצו הנו' לכמ' יוסף תמרי יצו בויניציאה על אודות גט אחד נתן לבתו מהכבוד כמ' שמואל הקטן בכמהרר משה מפירושאזל כי הוא ראה בנט איזה פסול ושלכן לפי דעתו ודעת המסכים עמו בל הנשוא לאיש אחר עד שינורו ויתלבנו הדברי' על פי מורי התורה יבחרו החלקים בדבר הזה הן לפסול הגט או להכשירו כאשר נראה מתוך דבריו והנה האלופי' נשגבים הנוכרי' קמו על הגאון כמוהרר משה יצו הנו' וסיעתו באזהרה הנזכ' גודם לאמר כי הוציאו לעז על הגט' ויש חרם מרת כמבואר במדרכי במסכת גיטין ולפי דעתם הגאונים הנוכרי' ממנטווה נתפשו בחרם הנו' אשר על זה לא אוכל להתאפק מלבא בתמים לחיות דעי גם אני הצעירי הנוס כי אני מכיר ערכי ומצבי השפל כי אין לי ליכנס ראשי בין ההרים הגדולים כי קטנם ענה ממתי מכל מקום בתר קושטא ומילתא דרינא אתינא אשר כבר קדמני החכם המופלא כמהרר יצחק לאשים יצו אשר הגביר בחכמתו לאמר כי זה לא נקרא מוציא לעז וכאשר הביא ראיה מהר"ק בשרשלו כי תקנת ר"ת לא היתה אלא בדבר הוצאת לעז במילתא דלא פסיקא או שבא לקנטר ולפגו' ואומר שהגט פסול אבל תח' שרואה בגט אחד פסול פשיטא ופשיט' דבזה לא דבר ר'ת' ואדרכא הוא מהחייב לשאול על זה מפי הגדולי' כדי לאפרושי מאיסורא' הנה מדייק דברי מהרר"ק נראה שאם נראה לשום חכם שיש איזה פסול בגט מחוייב לשאול על זה מפי הגדולים כדי לאפרושי מאיסורא' הרי הדבר ברור שהגאון כמהרר משה יצו הגל' לא הוציא לעז לא דיוא ולא סיעתו על הגט הנוכרי' רק כי נקרב אליו הארום שנתן הגט וסדר לפני כ"ת שלחן ערוך מדברי אודותיו וריבותיו על הדבר הזה ואיך שופט הארץ לא יעשה משפט לומר דעתו בדבר איסורא מעריות ולהיות הוא הו' נכשל היות בידו למחות ולא מוחה וכן גילה דעתו בחכמתו כי רבה שיש לו חשש ספיא' על הגט הזה וכעצה טובה השמיע דבריו לאבי

אבהורה ולא תכחורה אשר קבלה הגט הלז בכל זאת להפרישם מאיסורא קודם יפשה
הנע בנהרת להשיאה לאיש אחר הו' קודם יצורפו הדברים ויעמדו על נריים כהונן
זכראוי כדת משה וישראל ואם הוא מחוייב לעשות כן כדי לאפרושי מאיסורא ומשה
עלה א' האלים וראה באספקלריאה המאירה עינו יותר משל אחרים למה יכסה דעתו
ולא יגלה בפרסום את אשר הראה לו י' מן השמים ובכן אומר כי זה הגאון לא
הוציא שום לעז על הגט לא דרך ישר הטתו להגיד תעלומות פן יהיה גורם הוא תקלה
הזו בישראל וזיל קרי תקנת ר"ת כי מתוך דבריו נכר שזה החכם הנו' לא פשע ולא הטא
בדבר הזה כי לשון התקנה נזורת חרם שלא יקרא שום בר ישראל ערעור על שום גט
אחר נתניתו ואם לא ינתן בפניו א' יאמר אילו היה ניתן בפני כן הייתי מערער על העדים
או על הגט או על כל שאר דברים וכו' כדאיתא התם דייקנין מדבריו שאומר הייתי
מערער על העדים או על הגט ובהאי עובדא לאו איתא מהני לא הוא כמו מורה צדק
דאתה עינו מה שאולי לא ראו אחרים ורואה הוא וסיעתו איזה פיסול בנט ואינו מערער
על העדים ועל הגט ר' קי נראה אליו כנגע על דבר הגט הלז ועצה טובה קא משמע
לן וגם עוד נראית מתקנת ר"ת וידים מוכיחות שנעשית התקנה מרת' למגדר מילתא פן
ירבו העם לאמר אשר יעלה על לבב על נתנת הגט כילעולם ישדעות חזקו זה אומר
בכה זה אומר בכה ורבו הפריצי' כאשר אומרת התקנה כי הפריצי' שומעין לרחק אבל
לא לקרב ובויי משפחה עושין כן וכו' אבל אם חכם אחד מכיר בו סימני טומאה למה
לו לכסות הנע והקולר יהיה תלוי בצוארו ולזה כיון מהר"ק הנו' שאמ' בפירוש דאדרבא
הוא מחוייב לשאול על זה מפי הגדולי ולאפרושי מאיסורא אס' כן זה החכם הנזכר
נתלה באילן הגדול הזה ולא הוציא שום לעז על הגט אס' כן תקנת ר"ת לא הלה עלין
ולא על סיעתו וכל היכא דמילתא דפשיטא היא להחיד ובא אחד להחמיר ולעשות
זהירות יתרה בהאיגונא הוא מוציא לעז ובאופן אחר לאו כדאית' בש"מ מהר"ר איסרלן
סימן רל"ב ואומר בתשובה בדברים הללו צריכין לימוד רב אימתי שייך לומר נמצאת
אתה מוציא לעז ואימת לא וכו' כדאיתא התם עד והיה נראה להלך רכל היכא דמילתא
דפשיטא היא להחיד ובא אחד להחמיר ולעשו זהירות יתרא כי האי גונא אמרינן לא
תעביד ואס' כן אתה מוציא לעז אבל היכא דאיכא ספיקא וצדדין שמן הרין ראוי
להחמיר מיטב יותר לעשות כרת וכחורה לגמרי וניחוש לגישין שלפניו שלא יהיה בהן
ספק משנחוש ללעז ויטין ראשונים וכו' כדאיתא התם גם בסוף השאלה אומר מפקינן
נפשין מכל פלוגת' כדי שיזא בהיתר גמור ושלא להוצי' לעז כלל על נשואי בנות ישראל
הרי' כאן נראה כבידור שאפילו שיהיה של תלמידי תכמים צריכה תלמוד ואס' זה החכם
עינו רואה שום ספק כהנז' יש לו על מה לסמוך כי הרי כבר כתב כאן כמהר"ר איסרלן
וצ"ל דהיכא דאיכא ספק לצדדין שמן הרין ראוי להחמיר והנה הוא ראוי או ידע
ספק בזה הגט הנו' ולכן גלה דעתו ברבים ואס' נתנו בכתב א' הארום שנתן הגט מה לי
שיאמר אותו החכם או שיתן אותו בכתב וסוף סוף חכרא חכרא אית ליה ויהיה נשמע

אקול אליו וישם הדבר במכתב כמו כן וזה היה דבר הראוי לגלוי לאפרושי מאיסורא
 לפי דעת החכם הנוסיעתו ואסכן גם על זה לא פשע ולא חטא כי לשם שמים נתכוון
 ונראה מדברי הכתב כתב החכם ממנוטובה יצו כי באהבה מגולה הוא כותב וכמדומה
 לי שנוכל לומר על זה הדרוש כדגרסינן בסוף עדיות אמר ר' הושע מקובל אני מרבן
 זיתן בן זכאי ששמע מרבו ורבו מרבו הלכה למשהמסיני שאין ליהו בא לטהר ולטבא
 ולרחק ולקרב אלא לרחק המקורב בזרוע ולקרב המרוחק בזרוע וכו' כן נראה לי
 לומר על זה הדרוש כי אין החכמים כמוהרר משה וכמהרר אליה ממנוטוה לפי כתבם
 ניכר שאינם באים לטהר ולטבא היינו לטעון על גופא דדינא אלא על פי חכמי התורה
 יוצג הדבר הזה ואולי אסיס'יע מן שמי'ע לרחק או לקרב היה צונו מהחכם הנוכר
 להכניס בעובי הקורה הזאת ולתקן הדבר על מכונו הן לכנוס הן לפטור כאשר נראה
 בברור מתוך דבריו ואם כת' החכם הנו' כתב להשקיש שאין הויכות שיבחרו כל אחד
 מהחלקים כובל'א וזבל'א גם כי הוא דבר איסורא מכל מקום דבר זה בורר לו אחד
 התקינו להשקיש כל ריב ומדון בדררא דממונא הלא גם על דבר איסורא טוב הדבר
 להסיר המריבות אם יש מהלוקת בדבר שיהיה מכריע אחד לכלן הן מפי כפרים ומפי
 סופרים ואם כן צריך להעלות על הרעת שיגשו דברים אל המשפט ויצדקו את הצדיק
 וכיצא בזה יש בהנהגה מהרמבם בהלכות תפלה פרק א' ש'ת מהרם וז'ל על אשר שאח
 אם יש קטטה בין הקהל ואינן יכולין להשוות דעתם לברור ראשים בהסכמת כלם וכו'
 עד ואומר מרת הדין לוקה ואין אמת ושלוש בעיר ולא ככל המלכות הנגורים אחריה
 נראה בעיני שיש להושיב כל בעלי בתים שנותנין מסם ויקבלו כל אחד מהם ברכה אמר
 דעתו לשם שמים ולתקנת העיר וילכו אחרי הרוב וכו' הרימכאן נראה שכשיש קטטה
 בין הקהל ואינן יכולין להשוות דעתם שיש להושיב כל בעלי בתים וכו' שיאמרו דעתם
 לשם שמים כל שכן וכל שכן בדינא הדין כי הוא דבר איסורא ויש קטטה גדולה כי
 טוב לברור אנשים ויאמרו דעתם לשם שמים והאמת יעשה דרכו אם כן גם בזה נראה
 לי שדבר נכונה החכם הנו' ממנוטובה וסיעתו לכתוב בדרך זבל'א וזבל'א כדי להסיר כל
 מריבה וקטטה ויעשו הטוב והישר בעיני אלדים ואדם ועל דבר אשר כתבו
 גאוני עולם נגד הרבנים הנו' באמרם שמצאו בכתבם שבטלו ההרם שהטילו על הארזים
 גם בזה לפי הנראה לא דבר נגד הראוי כי מלישניה משתמע כי כאשר יברור ברורים
 לעמוד למשפט על הדבר הזה או אומר כי הוא דרך נאות וראוי שיהיה בטל וסירכיה
 נקט ואתא לומר כי הוא דרך נאות וראוי כן לא שיבטלו שום חרם כאשר עלה על דעת
 גאוני עולם הנוכרי' אם כן מכל הצדדין שכתב כמהרר משה הגאון הנו' וסיעתו
 היה דברו לכל דבר שבקדושה ולאפרושי מאיסור דחמיר טיפי נתכון ואין להאשימו
 בשום צד ואופן וכבר קדמו רבנן אשר מעולם אנשי שם ושב' ישיבת תנובת פרי מדי
 מגיד דברים כהיותן גורו על מעשה שהיה ברארנה כדומה לזה לימים חלפו לבו כתב
 הגאון מפארוזה כמהרר טאר זל בגורת נחש נגד בתוך אחד שיגרש שמה ארוסתו

ונתגלה שמסר מודעה בפני עדים וכבוד תורתו כתב דעו כי חייבים אתם להניא ביד
האשה שלא תנשא עד יצא משפטה לאור להתירה וגם הוסיף על ככה בדברי
הכטה הגאון כמהדר משלם הנקרא קפמן יצו וגם זה היה אחר נתינת הגט ולא
נשמע אז קול מצפצף על הדבר הזה שהיו כמוציאים לעז על הגט אלא הוא
הדין בדבר הזה ממש שכינו לעשות סיני לתורה ולא יצא מכשלה מישראל ואנא
אמינא טבא לגופיהו דמלייהו משהמען ועל דא ודאי קא חזינא כי הוא כמעשה
הנרון שלנו ומעשה רב לכן כלל כל הרברים כל הצדדים שאני פונה אני פונה
לצד ימין ואומר כי אין על החכם הנז' לפי כל הראיות הנזכרים כמבואר שם שום גזרה
מהוצאת לעז על הגט וכל אשר כתב הוא נראה כי דרך עצה טובה השמיע הכל
ולחעביר מעליו כל עון ופשע ויהיה נקי מ'ומישראל וזה הוא אשר עלה בדעתי על
הדבר הלו לפי הישר והראוי לעד ובפרט קנא קנאתי לי' צבאות יצא הקצף מלפני
נאוני עולם הנז' על החכמים ממנטוה הנז' בלי התראה ראיה לעשות לכל כי האי גונא
וגם נראה שיש בכאן זילותא דרבנן ויש לנו להזויק התורה בכל עז כי עץ חיים היא
למחזיקים בה תופשי התורה ולומדיה וכתב הרמבם בהלכות דעות פרקו וז' עין
גדול הוא לבנות החכמים או לשנאותן לא חרבה ירושלם עד שבזו בה ת' וכו' וגם
ירושלמי בשם ריש לקיש כל המבייש ת' אף בדברים וכו' ואין יעלה על הדעת
לעשות בווי כזה לכא כגדס בגורות ואלות הו' ובה סליקנא ונחיתנא ואומר כי באולי
שני הכרות הן אותן נאוני עולם הנז' והגאונים ממנטוה שניהם לדבר מצוה נתכנו ואו
ואלו דברי אלהים חיים אבל לא כל הדעות שוות ולא ראיה כראי זה הצד השוה שאני
רואה בה לעד יהיו למשפט יקרבו מודי התורה למצא תמצית הדין כי אמרת י'
צרופה ומתוך חיוכות יתברר האמת והדין יצאלאמתו ויתקדש שם שמים ברבי לקיים
תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם ולא אויבא הו' ואו יאמנו הכל למפרע כי לא
מאיבה ולא משנאה וקנאות נעשה כל זאת לא להוציא הדבר על בריו ואתוהב בסופה
יהיה והנה מעלת מהחכם כמנטוה וסיעחו מוכנים להשמיע דינים להיות ציית דינא
לפני כל יודעי דת ודין לפי העדיות אשר ראיתי התומים אנשי שם ממנטוה יצו לכן
אני רואה שום צד שיוכל אדם לפגוע בכבודם ולעד כל גזירות ואזהרות בסלורת
מעקרון וכבודם במקומם עומדת ויהיו בתוקפם וגבורתם כבראשונה כי להם יאתה
גור אלים על ראשם וכל המכנהר למחול על עלבונו הריזה משונח ורות החכמים
נוחה הימו ובכן זאת העצה היעוזה אהבה ושלום יהיה ביניהם כי על שלשה
דברים העולם עומד על הדין ועל האמת ועל השלום ושלמא על כל רבנן מכני
הצעיר הבא על החתום מתדבק בעפר רגלי כל חכמי תורה ולא נאתי להיות נר
פלוטא הו' לא כנושא ונותן בדבר להוציא הדין לאמתו לעד וי' צילנו משגיאות כ'רא:
פה פ'סארו יום ה' י' אייר שכו' לפק' כ' מעשיו הניד לעמו למכ':

נאם המדבר בצדקה ואהבה וכל תופשי התורה אענדם עטרות לראשי הצעיר מביח
הלוי משה חזקיה בכמ' יצחק הלוי זצ"ל:

ראובן

ורש אח ארוסתו וקודם הגרושין מסר מודעא על היט בפני עדים
 והודיע להם את אנסו בהילי כי נאות ל המיו ליכנס עמו בקונפרומיס
 בקנס גדול לאשר ולקיים מה שיפסקו עליו הפשרנים ומיראת אותו הקנס ושאר עונשי
 השילוי עליו הוכרח לגרש אבל כי אנוס הוא ומעתה הגם כי בשעת נתינת הגט יבטל כל
 המודעות ופסול עדיהם הנה הוא מכאן בפניהם כי מעתה הוא מוסר מודעא נגד אותו
 הביטול ופסול עדי המודעא אבל הוא מקיים המודעא ופוסל הבטול ועדין אהריכן
 גרש בבטול כל מודעות ובפסול עדיהם כנהוג גם הרבנים השילוי תקנת רת על כל מי
 שיוציא לעז על הגט כמנהג אהריכן הלך ראובן אצל חכם אחר וספר לו את
 המאורע עם כתב ראייה עליו והראה לו את המודעות אז מעלת החכם ההוא הודיע
 דעתו לחלקים וגזר שלא תנשא הבת עד ילך האב עם ראובן למקום ממוצע ולבד יפה
 שיבררו להם ויתחווירו הדברים לפניהם בגט ובממן ועל כל הערעורים יש ביניהם ועל
 פיהם יקום כל דבר ועתה רבים הוציאו לעז על החכם ההוא ואמרו כי עבר
 על תקנת רת להוציא לעז על הגט הו' ואחרים הליצו בעד החכם ההוא ואמרו כי
 הטלת החרם בשעת הגט הוא על העומדים שם בלבד ולא על כל אדם מ'שראל
 ועוד שאיזה הוצאת לעז כיון שהחכם מראה פסול בגט לפי דעתו וסברתו
 מילתא דבריא היא כי תקנת רת לא על העומדים שם בשעת נתינת הגט בלבד
 אלא על כל אדם מ'שראל היא כנראה מתוך לשון התקנה בסוף המרכי
 מסכת גטין וזה לשונו בגזרה חמורה שלא יקרא שום בר ישראל ערעור על שום גט
 אחר נתינתו ואם לא יתן בפניו אל יאמר אילו היד נתן בפני כך הייתי מערער על
 העדים או על הגט או על כל שאר הדברים עכ' אמנם מה שמעלת החכם ההוא
 הודיע דעתו לחלקים וגזר שלא תנשא הבת עד יתכרך העסק על פי דינים מן הנראה
 כי איזה הוצאת לעז כיון שהוא מראה פסול בגט לפי סברתו מחמת המודעא או מחמת
 יראת הקנס וכמו שכתב המהר"ק סימן ל"ז וזה לשונו לא תקן ה' און רת אלא בדרך
 הוצאת לעז במילתא ולא פסיקא או שבאלקנטר ולפגו ואומר שהגט פסול אבל תה
 שרואה בגט פיסול פשיטא ופשיטא שבוה לא דבר רת דאדרבה מחוייב הוא לשאול
 על זה מפי הגדולי כדי לאפשרו מאיסורא וזה דבר פשוט הוא עכ' הא קמן שכל
 שהחכם מראה פיסול בגט לפי דעתו איזה הוצאת לעז דאדרבה מחוייב הוא לשאול
 מפי גדולי ולישא וליתן ברבר כדי להוציא לאור משפטו והנה בבטול מודעא
 בשעת נתינת הגט הרבנים וגם הרש"ב והר"בש וכמה פוסקים אחרים כלם מסכימים
 שכל שמבטל כל הדברים שאמר כדי לבטל הגט וגם הוא פוסל העדים שיאמרו שמסר
 מודעא שזה בטול גמור ואילו הרן חולק עליהם בפרק חזקת הבתים ואומר לענין
 סבר כל דידעין באנסיה ומסר גם כן מודעא על המכר ועל כל הבטולים שיעשה ואף

על פסול העדים חרוי המכר בטל ואין לו תקנה ע"כ. והנה לפי דברי הרן הוא הדין נמי
לענין גרושין ומחנה ואפילו לא מסר מודעא כפירוש אלא ידיעין באנסיה וכדכתב
הרן שם וזה לשונו נקישין השתא דבגטין ומתנתא אע"ד לא ידיעין באנסיה כתבין
וכן נמי אם תלה מודעתו בדבר שאינו אונס אפילו הכי מבטל גיטיה ומתניתיה וכן נמי
כל היכא ידיעין באנסיה אף על גב דלא מסר מודעא גיטו ומתנותיו בטלים ע"כ.

ואסכן בגט הנתן בכטול כל המודעות ובפסול עדיהן ולפי סדר הרשב"א ושאר פוסקין
המסכימים עמו הרן החולק עליה קרא מוציא לעז בגטין חלילה שכל שהחכם מראה
טעם לדבריו הגם שאחרים חולקין עליו אין כזה הוצאת לעז אלא נאה לו לעשות כן
כדי לברר הדבר לאמתו. וכמו שדרשו רז"ל אחת היא לאמה אחת היא לכנסייתיה
הרבה מחלוקות בתי מדרשות כלם לבס להכין חורה על מכונה. וכדומה לזה נמצא
בתשובות להרשב"א באחד שקיים עצמו בקנס אף דיגר לגרש ומחמת יראת הקנס גרש
אלא שלא היה בקי למסור מודעא. והשיב שגט זה מעושה ופסול כל שמכירין
באונסו ואף על גב דלא מסר מודעא וראיותיו מפורשות שם. והרי לא מצינו
שהרשב"א נמנע מלפסול הגט מחמת הקנת ר"ת כיון שהיה בידו טעם לפסול ועם מי יש
חולק עליו. וגם ברור הוא יש ראייה מן הגט הנתן ברא"נה אשר הריצו הדברי' לפני
כמהרר מאיר מפאדווה ז"ל היותו גט מעושה והנה כבוד מעלתו גור לבלתי היות
הכתורה לאיש עד יתברר הדבר לאמתו. ומעשה רב. הנה מכל אה שהחכם שקרא
תגר על גט ראובן מחמת מסירת המודעו או מחמת קנס הקונפורמיס ורצה לפסולו לפי
סברתו אין כזה מוציא לעז וכבוד הרב במקומו מונח לא מן הראוי שחכמי הדור ישמעו
את ראיותיו וירדו למנין על גט זה ויפסקו עליו על פי סופרים ועל פי ספרים והכל לשם
שמים והמשכילים יזהירו כוהר הרקיע ומצדיקי הרבים כככים עולם ועד. א"ס:
גאם המך והצעיר אהרן יצו בן לא"א כמהר" ישראל פנצי מאריו ז"ל
פה אימולה יום ו' מאיו שכו' לו' חכמו לספירה:

פסק כמהרר יצחק פנצי יצו

ברבר

חמחלוקת אשר נפל בין הרבנים גם כי צעיר החלמדים אני כין
שבא לידי אחזה דעי אך בקצרה כי כן דרכי. כלבד כי לא ראיתי
כל הנמשך מדבריהם כי אם מעט מועד. ואומר כי מהרר"ק כדי דוא לסמוך עליו.
שתלמיד חכם הרואה בגט אחד פיסול פשיטא ופשיטא שבוה לא דבר ר"ת עד כאן.
אם כן כבר יצאו שני הרבנים ממנוטובה מחמר תקנת רבי'הם וחרשות בידם להגיד דעתם
ואין זה כמוציא לעז. ואין הפרש בין שהראו כונתם בעל פה בין בכתבי ואורבד
כשכתבו דבריהם הודיעו לכל שאין כונתם להוצאת לעז כי אם על דבר אמת ומי שיש
בידות שבוה ישיב. ועוד אחר שזה לא פרושי מאיסורא הנכון להודיע הדין והספק
לבעלי הרבר שהם הרופא והבעל שכתבו שני הרבנים ונתנו לידם ואיפשר שאין
לששת

לטשת הרבנים אשכנזים להקפיד על כך כזא שמצינו בירושלמי שהביא הסמו בעשין
 סימן קיא ורטימן שאל לר' סימון ושרא שאל לר' אמי ואסר ואקפד ר' סימון ומקשה
 שם ולא כן תני שאל לחכמה תיר לא ישאל לחכמה אחר שכא יאסור ומשני אסר רבי
 וירן להפק היה שאל לר' אמי ואסר ולר' סימון ושרא ואיקפד ר' אמי ע"כ הנה שהקפידא
 ש"ך כשהשני הוא המחיר אבל כשהחכם השני הוא האוסר אין להקפיד עוד יש
 לדקדק מדברי מהר"ק שאפילו תח' אחד שרואה הפיסול חוששין לדבריו כל שכן הכא
 שהם שנים עוד יש לדקדק מדבריו שכתב שחייב הוא לשאול על זה מפי הגדולים
 שזה שראה ספק לא לו יאתה לברר הדבר גם לא לפני נותני הגט כי אם לשאול מפי
 הגדולים כדי לעמוד על אמת הדין שנתנו הגט כמו כן נוגעים בדבר מפני שיצא סתחת
 ידם ומה שכתבו הששת הרבנים אשכנזים נגד השנים ממנוטובה שזה חדש הוא
 אצלם שבדבר אסור יתנדר על פי הדינים שיבררו החלקים האמת כן הוא כי הדינים
 אינם בעל דין ואינם נוגע בדבר וכשיפול מהלוקת בנין דינם שיוסיפו ויצרפו עמהם
 אנשים חכמים ודועים כי האסר כי היכי דלמטיאן שיבא מכשורא אבל דין זבלא
 נאמר בדיני ממונות שהבעל דין יכול למחול הזכות שיש לו על פי המכור ואינו כן
 באיסורין אך בנדון זה מאחר שראינו בין הרבנים הללו כמו איבה וקטטה נעשו כמו
 פסולין לדון בדיון זה כי הא דאט' רבא לא לידון איניש לא למאן דרחים ליה ולא למאן
 דסני ליה דרחים ליה לא תויליה תובתיה ולדסני ליה לא תויליה זכותא ולא לבד
 ששת הרבנים וגם השנים אלא גם הנטפלים אליהם כמו זה שאמר רבא דרחים להו
 והנכון שיבררו בית דין ופה להוציא האסת לאמתו ואסן אינו רחוק מה שכתבו שני
 הרבנים שיתברר הפיסול בדרך זבלא ולא מטעם זבלא כמש כמו בדיני ממונות רק
 בדרך זבלא מהטעם שאמרנו ונכון הוא כמו שכתב בעקדה שער נ"ה שהמהנה
 והמעציב ישחיתו המחשבה אשר יהיה אצל הנפעלים כי על כן אסרה התורה דדינים
 האהבים והשונאים עוד יש לדקדק מדברי מהר"ק שאין לחכמים נותני הגט יחרון
 בענין זה על התלמיד חכם שראה הפיסול גם שהם רבים ורואי הפיסול הוא יחיד
 שכתב דארבה מתווייב הוא לשאול על זה מפי הגדולים אם כן אין לששת הרבנים
 לגזור על השנים שום גזרה ואזהרה אלא יבררו הדבר מפי גדולים כמו שאמרנו ועל
 פיהם יתברר האמת ואז ידעו ששת הרבני כי השנים ממנוטובה בכתבם לא בטלו החרם
 שהוטל על הארוס רק ישתדלו לברר הספק ויצא הדין לאמתו ומעתה נתברר
 שאין טעם בגזרה שגזרו ששת הרבנים על השנים ממנוטובה ואין לה מקום לנוח כלל
 ועקר וכבוד שני הרבנים במקומו מונח והנה המחלוקת הוא הראוי לשם שמים
 אם כן ששת הרבנים גם השנים עם האחרים אשר יצא לפניהם הדין זה כלם כאחד יתנו
 לבם לתכלית המכון ולהשקט הריב ומי ששנה יחזור ויורה על האמת ועם זה יש
 לחוש בעל דין כמעביר את הדרך שגורם להרעיש הארץ והאמת והשלום אהבו
 כי בו ישמח לבנו לספירה שכ"ו פה פיסרו

בעתי כספרים וכתבתי הצעיר יצחק בכמ' רפ"א פנצ' זלחה נחץ וטרורי דה"ס י"ח

כתב קטבלות וכתבון פדוניכילון וסלוק עמילינו' א הכסם כ'ק'ר עתקוס' א'
ונכריו עמכמו ק'ק פועוקיים טכניכילוס

אלופים בתורה ומסובלים במצות שלום

זה

ימים אחדים באו אלי אנשים יחידים סגולה וסכני עלייה לדרוש אותי
כמשפט הרעים האהובי' ומ די נדברנו יחד על נושאים שונים נכנסנו
מרביר אל דבור כמנה: לדבר על עסק הגט המפורסם אשר על אודותיו נשא: ונתננו
שאוני משפטי צדק והשיבותי להם כאשר עם לבבי ואחרי כן הללו פני להעלות תשובותי
על ספר ולפרוש הדברים מהזורי' כשמלה לפני כסא כ'ת בתורה שבכתב כשם שעשיתי
עמהם בתורה שכע'פ כי אמרו זו היא דרך ישראל שינור לו האדם החושק להרחיק
ממנו כל לזות שפת'ס ומשטמת קרושים וחש לקמהו ולדעתי כוונו לש'ש כי ידעתיים
מאוהבי האמת והשל' וקרבת לבבו' יחצצון ואני בתומי עם שסבכוני טרדות מה וצר לי
על אשר נעשה ונשמע פתגם מלכי דרבנן ע'ד לא טוב נענית להם הסכמתי לצאת
בנים ולעשות רצונם כרצוני רק אחלי יכונו לפני הדרת עזכם לקבל האמת בסבר פנים
יפות ממי שאומרו וכנתו לשמים וכי תדינוני לכף זכות בעל הרחמים ידן אתכם לכף
זכות: ואלה הם שאותם לי עם מענה לשוני בחשובה שלמה על ראשון ראשון
ואחרי שאלה העיר והרשות מאתו יתברך אומר ראשונה שאלוני למה ואיך מלאני לבי
להטיח דברים כלפי הגט אחר שנתן בפומבי ועי' זכאים ראי לקים וחושבי שמו והלא בזח
ש'ש פגומות אוגרת לכבודי בהוצאת לעז עלי' ומסוכסכת בעון הנחורה ודין ומדון
אשא ועולה ויורד כהטיל מוס במסדרים המה קדושי עלי'ן ולא קטליקני באגמא:
בדרך אמונה עניתים כי מאת הטעאה נפלה על הלשון ומשבוש נוסחא נפל בפי
סופרים היתה זאת כי מעולם לא קראתי תגר על הגט לא מפאת כתבמכתב ולוחות ולא
מפאת הכתבים על התוכת ולא מפאת האלופים המסדרים כי אומר שלא עשו נכונה
חלילה ומראשית כזאת הודעתי נאמנה בסוד ישרים ועדה ובפני שלמי' וכן רבי' אורכא
חוספתי על רבנן דמסדרי גיט' אר ויקר שניא באמרי דברי לי דאילו הוו ידעי במודעות
מאי דידיעין ביה אנן הוו מעייני במילי ושאיין בדבר הזה שום העדר כבוד אל רוב
חפארה ואין כאן אפילו נותן טע' כד נותן טעם לפגם חכמתם אבל כבודם במקומו מונח
ושגם לא להתרים בה ולא לפגול בקדשים נתכונתי ורחמנא ליצילן מהאי דעתא ואם
כן איפ'ה ראו חכמים והבינו כ'לא בזלולא דרבנן חפצתי אבל חלקתי כבוד לזקנים
במופי כפיכתי ויקרם חביב עלי' גם הכיטו בעין יפה כ'לא היה בדעתי לענן הנחורה
ולא כדי שתשב עד שתלין ראשה הו' כי לאפרושי מאיסורא ולימים מספר עד יגישו
אשר להם הריב עצומותיהם אל המשפט לפני בר' שוה ובמקום ממוצע בלבד ומת
שמץ עונן הכת נמצא בי ככך הלא עגמת נפשה מאביה דווקא אשר טרב לירר לדין
עם בחבור ויותר שרבו זכות יוסברותיו ונקצצו רגלי המודעות כראוי והוסרו לפני
נתינת הגט חאונסין כלם כשורה והן לו יהי כדבריו היה מן השבת וההודיה לו להראו
ס'גיט' ודעתי לא בלבד בבולגויא או במנטובה אלא אף סמורה שמש ועד סבואן

ואם איתר הוא נאולת בתו הוא ענה אותה והוא עונה ולא אני והוא המזדחך ריב ולא
 אחרי ומה לי לעשות עוד חסד אל הרופא ולא עשיתי והלא אחרי שערכת לי לפניכם
 מששט וצדק היה לעד מרת הרין בין החלקי נתלגלתי עמו במדת רחמים והפרותי על
 חסדה ביותר דרשו מעל סדורי וקראו אחת מהנה לא נעדרתי ואם לא אכה הרופא
 שמוע לאחוז במדת הרין וגם סמדת רחמים השיב ידו איהו דאפסיד אנפשיה ואני
 וביתי נקיים כי כל טצדקי דאפשר רותי הוא קבצן למען בתותעדה תופיה ויצאר
 במחול משחקים ידעתי חכמי לב כשתרנו משם בעין משפט כי הייתי אל הבתורה
 לאב רחמן ורחמי אביה אכורי והא הוא יודע וישראל הוא ידע כמה כרוזין כרכתי
 עם הכתיר וכמ נפתולי איהם נפתלתי עמו להשיג ממנו את אשר הייתי משיג ולולי היח
 הרופא כפתן חרש יאטם אונו היה חוץ מן הסירה זה ימים וחרשים והכל עשיתי
 להשש עונן בתו יותר ממני ועתה כל תגמוליו עלי המה להכניד ולהכניד מכתבי
 מרורות לפני כבודי גם במעט מן העיון והמחקר תכינו ותשכילו מן מוצא דבר שכל
 יגיעי לא מצאו בי לכלוד הוצאת לעז על גט ואפי' טופח שלא על מנת להספיה ואפילו
 ריח רע שאין לו עקר והראיות על דבר אמת אביאם בפסקי בעה: שנית
 שאני אוהבי מפני מה לא הדרכתי פעמי כתבי איד הדרת אופי וניציאח כי שמה ישבו
 כסאות למשפט והיתה ענותנותי נכרת ביותר מקצה מזה והייתי שפל בעיני ומקצה מזה
 הייתי יראי מן מכבד ונושא כנס את שמורתם והצר השוה שבהם הייתי קונה שם טוב
 לעצמי וקונה לבות היודעים ורגלם עלי אהבה ועתה בכתבי אל יחיד אשר לא ידעתי
 כי אם בשם ואל שני החלקים מבלי גלות און שאר אנשים חכמים וידועים מסדרי הנש
 הנדלתי מעשי כמתנשא לכל לראש וכאלו היו בעיני כל חכמי ישראל קבלת השם
 הוצאתי עלי שסרע ונרמתי לעצמי א שאוהבי ישטמוני ומה גם עתה הסכלתי עשה
 במסיר הכתב איד הבחור בעצמו ובכלל נמנו וגמרו כי זה ומסירת שה פיורה בפי זאב
 או כופתה לפני הארי שוים הם אצלם השיבותם האמנם כי אתם עם חכם ונכון
 לשאול כענין ונראין הרברים אבל הוכרחתי לעשות כן ולא היה נכון באופן אחר וזה
 לד' סבות ה' מפני כבוד האלוף הרר מאיר הכותב והשוף כי איכה אעצור במילין
 ולא אשיב שולחי דבר ואומר הנני לאשר לא קרא בשמי ואני נדרשתי לאשר שאני
 כהון נמצאתי לאשר בקשני כשורה הב' מגמת פניה ג' כלפי הרב הנז' מפני יראתי
 כי איכה אעביר את הדרך על מי שירט הדרך לנגדי והייתי בעיני כמתעתע וכמדת
 את דברוי ואם ראיתי אני שהעלים הוא ההלכה מאת רוב תפארתם והמה סביב
 למשכנו יתנו השוב לי כי אעשוק כונתו אמאס יגיע כפי ואנוב את לבנו ואה הנרכיל
 מלה סוד ולמה לא אחוש לאיו סבה כמוסה אצלו שזכרת חיקו אחרי הואי כי ידבר
 שלום לרחוק ווממו אל יפק לקרובים אליו בארבע אמותיו: הג' מפאת האלופים
 שמה בעצמם כי למי מקדושים אפנה אם על הריגים או על המסדרים אסוף מלתי
 לא הייתי מזה את המדה בין החלקים כי חשודים המה בעיני הבחור וגם לא אכח

שעל דרך האמת היו בעיני כנועים בדבר באופן מדי מצורף אל שהאמתני אחרי
בקשת המחילה שהגורות הראשונות היו מצד מה מראות פנים מאירות אל הרופא
ופני להבים אל החנור כאשר דרך משא ומתן דברתי בדם נפסקי בעה ואם כלפי
האלופים המורחים השוכנים שם אתם אשא א המר בר פני באמת לא ידעתי אכנס ומי
ומי ההולכים גם יראתי פן תהא זו סבה אל שתבער בי אש האופים האשכנזים ויאמרו
שלא הסתי על כבודם ואולי בדן היו אומרים כן מצד מה וגם הייתי כמטיל קנאה בין
החכמים ולא כן דרכי עם אל מלבד שהייתי מראה כנוטל שררה לעצמי ביותר אילו
סדרתי שעל פי אלה יהיה נכבד דין שהתחילו בו אלה ואלה יהיו חושכין עצמן מן הדין
ולא יטפלו בו ומצורף אל שיוכל להיות שקייהם הסכימו אל הגורות הנזכרים ואני
אינני בקי בהם ובשמותיהם ומחנור אל שכבר נגעלו השערים בעד החנור שמה ולא
יוכל עוד לצאת ולבא הר מפאת התכלית כי מי יהיה זהיר לבל יכשל בחשש
איסור ומי יהיה לבו נוקפו לצאת מתוך ההפכה ולבחור בטוב מן האב בעצמו אילו היו
עיניו בראשו ומי יחוש ויודרו להשיג האורות לבעליהן חוץ מן הבחור בעצמו אשר
לו הריב ואשר על ידו קבלתי כתב האלוף משום ומי ישנס מהני להוציא הדבר מן
הכח אל הפעל יותר מהרב הדורש ומצפה העומד על כשכרתו ואשר יראה יד וכן
אם מוקנים תחבוננו הו הגאון המופלא מפארובה נע והאלוף כמוהו קפסן יצו
בכתב על גט ראבינה עיניכם החזינה שפרסמו הדבר לקק יצו שם והניחוהו לסורים
שהגיע אליהם המלאכה לגמור בין החלקים ולא נשמע שם קול לו קול אליו אף כי
יצאו אבירי הרועי הלל אחרי האשה בכח גזרתם לבל תנשא עד שיחברר הדבר ביניהם
ויצא לאור משפט לא הרהרו אחריהם לא הוא אשר אמרתי כי שמוני למפוע להם
וכל היום עשתונותם עלי משה מקדים לצאת משה מאחר לצאת אך בני בטחתי
שהוא ארואי והוא רועי לא אחסר ועתה אוהבי וקציני נחה שקטה גם כן
השאלה שנוקדה לפני פעמים אין מספר היינו למה הטלתי הדבר בחיק מבוררים כי
אמרו שמעולם לא שמעו ולא האוינו שדבר איסור כזה בעלי הדין יבחרו להם אהים
חדשים שעדיהם יבוא דבר שניהם וזה כי אחרי שהאלופים שמה מסולקים מן הדין
מהטעמים שאמרנו יאמרו נא יראי לפני איה בך הייתי יכול לסדר שירדו החלקים
לשבור אוכל לנפשם מבלי הכרעת כף מאזני ואיזה דרך ישכון אורי יאיר כל מהשך
לפניהם בהצלת עצמי מכל חשד וזולת דרך זו דרכתי בה כי על כרחיך נאמר שיחוייב
שימצאו בעלי הדין אל הכשפט כי בדרך צעקה טוען ונטענת הן הדברים כי זאת
אוסרת גרשתי וזה אומר לא גרשתיך אם כן בנקיין כפי עשיית לסדר שעל פי בך
שוה ביניהם יהיו הדברים נזחתיך לצאת בעקבי הצאן צאן קדושים הורונו דרך זו נלך
להוציא בו דין אמת לאמתו מלבד שגם טענת מכוין שאין וזה שאם יונח שיבוטל
שטר הברורין לסנת מועא עשה הבחור לסחור או מטעם אחר גם שם נפל שדוד
אפשר הנא מכוחו חזר הדין וישל הבחור לאב ונתו נדוניתו ונקי וחוצאותי שסכבו לו

במשכ' אוחו שם כליות' בחכה ומלבר של דעת' לא נסית' מקו' הדין בעצמו כמו שיתבאר
בפסקי בארוכה בגורת' החונן האמת' ומי וכל לחקור ולדרוש בדבר הישב לבא עד
הכליתו יותר מהם גם אם ישאלני שואל למה לא משכתי את ידי מהעסק המר
הלוה מכראשונה לגמרי כי היה או טוב לי ולטנותי ואם אנכי הריתי את כל העם
הזה ואם ימלני למחות על כל העולם כלו כי לא מתכמה שאל על זה כי אחרי שבא
המעש לפני אילו פמרתיהו בשתיקה כחשתי לזה ממעל ומוטב שאהיה מורדף כל
ימי ולא אהיה רשע לפני המקום אפילו שעה אחת ותהי זאת נחמתי בעניי כי מצדי לא
חסר ולא יחסר מעולם מוג' התכלית' ותהי נכון ליתן דין ותשבון במשפט לפני יודעי
דת ודין על כל המעשה שם ומי יתן והיה לבב הסתלוננים עלי יהיו מורים או זולתם
הרופא שם ושאר כל אדם לבחור בטוב ולברר מוכיחים כפי משפטי התורה ישיתו
ידם על שנינו שאם יצחוני אודה על האמת ולא אנוש כאשר מלפנים כואת הודעתי
וגרגלא בפומי לוי יש בינינו מוכיח ובא האות והמופת כי זה ימים אחדים עברו נשאתי
סדורשי שלום להטיל הרבר במה שמתחם לי בחיק שלשה מטיבי צעד בחרו מלבב
ואמרת' הנני ואם לא יצא הדבר אל קבול צורה ותכלית ממני ומאתי לא נמנע טובי
כי חקף נענית' לאמצעים ואמרת' ישר ועתה שפטו נא שומרי משפט אם חמדת
בעגון הבת ועל מה מצאו בי עול יהנו עדיהם ויצדקו עם שתדע הדרת כבודכם כי אם
לשלום מר לי מר על רבים ישטונני חנם שמחת' בלבי אומר לי כי רבים וטובים ממני
שרים רדפום חנם גם לאומר שיאמר שאין כאן מקום לברירת דיינים כי אחרי
דכנים להטות אמרה תורה כזה ובמוליד בדומה אשיב שמצורף אל כי רבים אשר
אתנו אשלי רברבי מסייעין דעתנו בטוב טעם ודעת הנלך הוא שהפרש גדול יש בין
החקבץ חכמים יחדיו ופה אל פה יהיו נושאים ונותנים בהלכה ובין הכותבין אחד מעיר
ושנים ממשפחה ממרחק יביאו לחכם מלבד שעתה שנעתקה הקבלה משום ערע
לעשות לוי דברי חכמים כדרכונות וספרי הפוסקים הנאים אזריהם הן המרה הרבים
ולא רבי יחכמו אם לא יביאו לדעתן ככתב מפורש ושום שכל ראיות נכונות מדבריהם
ל' ולבאר יסוד זה באופן שלם אאריך בפסקי בגורת עירין גם על התמהין
ואומרין איך ישאני רוחי לסדר על החלקים שיבחרו מבוררים ככל אות נפשם בעסקי
נטין כאלה שהן הנופי הלכות אשיב בקוצר מלין שלא היתה כונתי לא בברירת
אנשים בקיאין בשיבם ויורדין לעומקא דדינא ומתדדן שמעתתיהו לא זולת וכבר קדמה
שם האזהר למי שאינו יודע בטיב נטין וקדושין שלא יהיה לו עסק בהם ושפתי בסדורי
בין החלקים יענו בי אחרי זה שאלוני אדוות מרעי שאה שלישיית והיא זאת
למה לא נתרצתי להראות העתק המודעות לכל דורשן אם האמת כן הוא שלא חפצתי
בצרת חבת והתכלית והשלל אהבתי השיבותי להם באמת ואמונה שאין החתרותות
ומיום נסעי מפד' ארה משכתי ידי מהנה כידוע לכל שער עמי ומה לי ולא לופים כי בא
אלי להלחם בי מלבד שכל האמר שנעלו ונעלמו מעיני כל הי' אינו אלא טועה כי

האיש שנשארו לידו חראותיו לכל דורשן ואע"פ לי עדים נאמנים האוקראיני
יצו שקראן פעמים שלש והאלוף אוטולינגו יצו שהיובידו כיום המים גם דהנרב
להראותן אל האוף כמחרר זלמן כצי וליתר חברי ולא אבו לראותן וכל מי שחשקה
נפשו לראותן לא נכחדו ממנו גם נקראו בפומבי ובקולי קולות בפני יודעי דעת ומכני
מדע וראשי עדה פרנסים וממונים ובעלי בתים הרבה די לרוב ישמרם גם יצא
מדלתי מנטובה חיצה באו עד ציטינה עברו אנקונה פיסארו ואימולה היו מלון למו
ובפורלי ובבלונייא השמיעו קולן ומה אוסיף עוד לדבר והלא כשירדתי פיראדת
והיה נמצא שמה הכחור וכידו המודעות המקומות כבד בעצמן בצביון וקומתן הליתי
פניו להראותן אל האלופים שמה ונענה לי להראותן איהם ושקראו בהנה סן בקר עד
ערב כל עוד שלא יועתק מהנה העתק וכן נקראו בסוד ישרים ואחר כך בבית מלונ
חליתי פניו עוד שיחסיים לאהבתי לתת לאופי שם העתק ולא אבה שמוע וגם האופים
משמה לא נתרצו בזה שישמו המודעות לפניהם כאמור כי תקעו עצמן אשינתן העתק
מהם בידם עד שנתגלגל הרב באופן שהוכרח הכחור לברוח לנפשו וגם אני וריעי
האלוף ממלי יצו לא יכולנו להתהמה דנפיקו בתרן פרו מפרא השמש וחד דעמידה
ורדפנו על שפת הנחל הרחק מאד מהעיר ולו היה לבב החזק או לשלום ולהנאת
וטובת העונה כלבבי להוציא ממסגר נפשה הוא ואנחנו עמו כאחים גם יחד היינו מדברי
על לב הכחור והאמנתי כי במתק שפתים היינו משיגים כל השק אשר הפצנו בשלומה
גם תדעו גבירי כי הכחור מעולם לא חשך עצמו מן הדין וגם שם העתיר דברים שימצאו
מוכחים תונים בנייהם החלקים כי תכף ישים המודעות וכל ראיותיו בידם ואחרי
שהאמת כן הוא מהמצאו האלופי מקום לרדוף אותי על ככה ולטועני שעור' במקום
חטין ויפנו דרך חירופין וגירופין בחליפות הלכות על העסק ולא באמת עלינו
חלונותיהם כי עליהם בעצמן שפוטרין את העקר ומכרכין על הטפלה ולמה
שקרה לי לדבר בעסק המודעות נרא לי כאן מקום ראוי ונאות להחיד דרך קצרה הספק
ששאלוני רבים ונכבדים על הלשון שבא בסדורי וזה לשוני בו כי הוט עצמו וכל בטולי
המודעות נדו בטל ובטלן מעקן ממה שראיתי שיש בו כדי לבטלן ואפילו לא היה שם
אונס כלל כי שמעתי אומרים דקשה להולמו אשר לדעתי לא נודתי לעומקא דדינא
אם מאשר לא ראו המודעות הן או שלא דקדקו בהן יפה ואמר אני שיפה דברתי
ובזמנו דברתי ותמהני אם רואים הכירוס דברו כדברים ההמה יען כי הכחור והעדים
הדברים באונס גמור נחשבים אצלם ומתמתן בא לידי מסירת המודעות ואין חולק
שהן צריכין בטול שיהיה בו כדי לבטלן מה שאינו נדרון כי עם שהבטולים נעשו בכל
תקף הנהוג המודעות עברו משכיות לבב ודברים אלו פשוטין מתוך הספר כמבואר
בפסקי בעהו עוד שאלה רביעית שאני אוחזי וזו היא למה לא חששתי לאית
זיוף מהכחור בחתלה כשם שחששתי אחר כך לפי מה שראו אנ שמעו מדברי על
זה חשיבותים באמת ובתמים כי כפי הגרסא הראשונה של אגרת מהרר מאיד יצו לא

היה לי לחוש לזיוף כלל ומעשו של הכתוב לדברי הרב קרנודר ומקמינן וברא
 אחזקתיה אמנם על דברי אגרת השנית מהרב הנז' הוכרתי לספק על הדברים באופן
 מה ואז כתבתי לרב הנל כי טוב היה לתפוס בדרך המכונה אשר סדרתי כי הם מהוד
 ויכוח החלקים יעמדו על האמת וכל זאת לא שחלתי כי גם כתבתי לבני יצו בפירארה
 לחקור על הדבר כפי כחו שלא יהיה שם זיוף ונתברר לי אחר כך כי חשש הרב הנוכח
 לא היה ולא נברא כי כל ספקו של הרב הנל היה שמה זיוף חתימת הערים וכאשר
 נתקיימה עדותן כבד מפייהם ולא מפי כתבם וספרו כל הדברים איך ומה כאשר דברו
 חוסר החשש הוא מעקרו גם משאר פטפוטי דברים שהיו מערערין על הכתוב
 עמדתי על בוריין ולא נמצא בהן פסול עוד שאלוני שאלה חמשת והיא זאת
 למה התרתי החרם מעל הבחור אחרי שהושם עליו מאת מאורי הגולה יראי אלרי ואיך
 נטלתי עטרה כזאת לעצמי השיבותם שאסקראו לשון הסדר לא דקדקו בו כלא
 באו דברי בזה הלשון אני מתיר או מבטל כל הרמים וכו' אלא זה לשוני בו ומעתה יהיו
 בטלים ומבטלים מעל כל חלק מהם וכו' כלומר מעתה יהיו בטלים עד בואם למשפט
 גם לא כונתי לטובת הבחור בלבד כלא ידע הרופא מה ילד יום אלא לטובת החלקים
 גם שניהם נחונתי כי בסקירה אחת נסקרו לפני גם שניהם מלבד שהפרש גדול יש
 אצל המשכילים בין לשון החרים בטל ובין לשון אני מבטל החרם והמשכילים ביניהם
 נמלכד שגם בזה הטלתי הרבר על הכד השוה שיבחרו ביניהם וזה באמרי אלא אם כן
 יסכימו גם הכד הנבחר השוה ביניהם עד הנה נמשך הדבור בינינו ביום שהוא על
 הגרון וכן העליתיו על ספר לבקשתם ולהראות לשרים וליודעי חן דהלכתא ידירי לאו
 בלא טעמא ועם כי אצלי עוד טעמים וסברות לכל הדברים האמורים אשר לא נאמרו
 אז ולא נכתבו פה והיו ראויים להכתב אעפכ למה שחששתי מחטריח על מעלחכם
 יותר מראי אמרתי טוב לשים קנאי למילין הפעם זולתי אעיר לב כל חכם שאם תעלה
 על דעת עוד איזו שאלה נכרוך אשר לא נפרקה כי לא דובר בה הקריבוה נא לפני ואחות
 דעתי בה וטוב טעמי כי על כל המעשה שם נמוקי עמי הל"ה וכאשר יראדה בפסקי
 בארכה בעה ואם יצחוני החולקים בסברות נכונות אודה על פשעי כלא עקש
 אני ולא סמרת גולם כי שלא להודות על האמת הלילה לי גם דעו קציני המכובדים
 כי על דברי האגרת הזאת ככל ובחלק עלו גם נגורל ובהסכמ' הבר עמיתי האף ממילי
 יצו יודי לשמו ולשמי חלקתם לכם בקו כי כמוני כמוהו וכן נא גם שנינו על החותמת
 וזכרון אחד בלשון יחיד יעלה לכאן ולכאן במקום לשון רבים ונחלה פני הדרתכם
 שיחיו לרצון אמרי פיני לפני כסא כבודכם ושחרינונו לקח זכות כאשר במדרת טובכם
 בטחנו גם אם כענינים חמעיטו עצמיכם להשיב שורותים יהיו בפניו כדבש למתוק
 וגם אם לא תידידו את דבריני אלא לאנשים אשר כילכם יהיה יקר בעינינו כי ידענו שלא
 כל הלבבות שוות וחשכילו אתם המכנינים בעם שאם יובאו החולקים גם המה במשפט
 להשיב על כל נעלם חשוב נכונה על שאלת למה אולי ישימו יד לפת לא ידעו קול ענות

נבונה על כל פרטי ובוה נצא מלפני חדרת כבודכם ודינו פרושות השמים להריק לכם
 ברכה עד בלי די וישפוט לכם שלום : ממנטובה יום ב' חמוז שכו' לפק
 מטני ומאחי עבד נאמן ל' רא"י ולחוטבי שמו הצעיר משה בכס' אברהם פרווינצילן ז"ל :
 ונאם הנעלב ולא עולב הצעיר פנחס ז"יא מטילי יצו :

מכתב משפת הרבנים האשכנזים שבמנטובה
 בהכשר הגט הנתן בוניציאה ובהיתר הכסורה להכשא

יען

לימים חלפו לנו נתעצמו איזה אנשים על דבר גט ניתן עליך בר' בוניציאה
 ואנכי יעקב קלונימוס נוויירה אחד מהם : והמגורשת היא מרת תמר בת
 הרופא ר' יוסף הכהן תמיר יצו' ונתגדל ונתרבה הממלוקות בערך עדת ק' ק' מנטובה
 כידוע לכל' ומיראתי פן תלך עוד ותגדל המשטמה ומלוקי דעות כגט זה' מודיע
 אני לכל הקק' חכמים ידועים ראשי שבטיכם וקביכם וכל ישראל שבכל עיר ועיר' איך
 דעתי שהבעלה מרת תמר היא מגורשת כדת משה וישראל ומותרת לכל אדם ככל אשר
 היתה טרם כתיבתי' וזאתי שאסורה לכהן מכח הגט' וכאלה יבא פסק דין מלפני
 בוניציאה אשכנזים ומורחיים וחכמי פאדובה' אחרי שראו אגרת החולקים על הגט'
 וכן גם כן חכמי פירארה' וכן האלופ' כמר יעקב מריקאטו יצו' וכאלה דעת כל
 הרבנים האשכנזים מפה' והכה זה ימים מועטים שהתחלנו נחמו בני' שיביה פה ללבנת
 בדרך זה שהסכמנו ומנחנו תוספת היתר' נוסף על מה שכבר לא ינאה מעולם מחוקת
 מגורשת' וההיתר הוא גם אס המודעות שהראה בפירארה ולא רצה לתת טופס מקווי'
 מהם המה שרירין וקיימין והעדים החתומים עליהם כשרים הם' ולכן אני יעקב
 קלונימוס הנו' כמו אחד ממסדרי הגט' שהסכמת כל שאר בני' הישבה פה כמוהיר
 מודיע שזום בר' ישראל ימלא ידו או ישמע על פיו לפרסם איסור על הבעלה הזכרת'
 לא בכתב ולא על פה' למען לא תהיה זאת מו' לפוקה' להוסיף רוח על הצמאה כגד
 הגט הניתן בכלל' כי אם איש חכם וכבון' או מי שיהיה יחיד או רבים בלבד ידמה
 שהיא אסורה מטעמים נודעים אליו' יקריבם אל פתחי שאר חכמים גדולים מוחזקים
 למורי הוראה עד היום הזה' ובהנכע לבתי' ולא יעלים מהחכמים ההם שום דבר מכל
 הנשמע ונודע לו לגדד בדבר' הן להיתר והן לאיסור' וגם לא יעלים מהם מי ומי הם
 המתנגדים עליו בכדון זה' למען ידע וישמע אם יסכימו עמו אם לאו' וגם אחרי ימלא
 מסכימים לאיסור לא יפרסם עד ידע' כי רבים חכמים מוחזקים כנו' אתו יותר על
 החכמים המתירים כנו' וגם ימקור קודם פרסומו לאיסור כמה חכמים נתוספו להיתר
 ככל' כדי שיהיה לו רוב הכהא לאיסור' וכאלה בני' הסומעים דא' ידוננו אותנו לפק
 זכות ולא לשום ננוח כי אם שלא לתת עוד מקום לחלוק כראוי בכדון זה' כי לא נחפז
 רק באמת' כי אם היינו יכולים לאוסרה כדון היינו מקבלים גם דברי המתנגדים

כמו שיתכן לקבל האמת ממי שאומר. אבל לא להניח הדבר במחלוקת שלא יתכן זאת
 כפרט בעסקי גטין כלל ועקר. ומדברנו לא יחסר תמיד להודות על האמת כנו. ואתם
 כשם שתדונו אותנו לכף זכות המקום ידון אתכם לכף זכות. וכל הדברים הנל באמר
 ויאמרו בתבאי גמור שלא יהיו נגר טוס שר ושפט או מושל מאה בכל מקום שיהיה:
 כאם יעקב קלונימוס נוויירה בן הרל אהרן יוסף נווייר ז"ל הכותב וותם היום יום 3
 שמה ימים למדש תמוז שכו' לפק פה מנטובה מתא.

אמת שהסכמנו כנו' ושנס מנה לישאכה כאם קטן התלמיד' שלמה בכמ' מנחם כז' רפ"א
 לדבר הנזכר הסכמתנו ושמה היא מי שישאכה. ולמען לא יוכן מדברים הנזכרים
 שהעדים הם כשרים דהכי משתמע הלשון לפום ריהעא והסך הוא דינא הקול עליהן
 דלא כשרים הם אלא ששמו להכחה אף אם היו כשרים כאם יעקב רייניר.

אף כי עדיין לא קשאי להתעסק בעסק גטין וברושין ממ' אחרי שלמדנו בעסק ובעיון
 כישיבה כפי הנורך מהלכות אלנו אהיה נמנה עם רכותי וחברי וכפרט במנה רבס
 כמו זו כאם אכרים בכמ' מנחם.

גם אני מסכים בכל הנל בכלל וכפרט כאם ישעיה שמואל בכמהרר אהרן זל.
 כי היכי דלימטייה שיבא מכשורה דמנה רבה זו לא יכול יוסף להתאפק לבלתי הכנס
 לפנים ממחיתני בפעם הזאת בהסכמת הנז' מרבותי וחברים מקשיבים לכל האמת
 והמשפט האמור. כאם יוסף בכמ' יעקב מפדובה ז"ל.

זה הוא מה שכתבו ופרסמו שכי הגאונים פרוכינאלו ומילי יצו'
 כנכול קנט הנזכר ונאפור סמורה להשא עד יבא ששפטו לאור

מאשר

שמעה אננו כי יש מדברים בפייהם ומפי כתבם להתיר הארוסה
 הידועה מהבחור מפירושה בת החמרי מוניציא' להנשא לאיש
 חז'. וגם הפליגו לומר שמצוה לישא אותה שלא כדברי רז"ל בפרק אלו טריפות על
 מאמר יחזקאל ולא בא אל פי בשר פגול שלא אכל מבהמה שהורה בה חכם במילתא
 דתליא בסברא כנרין. אשר לדעתנו א' אפשר למצא לה פתח תקוה לשום צד היתרי
 כי אם בכח סברו עקומות ועקשות ושנוי דתיקי דלא למסמך עליהו' וגם שמענו עליהם
 כי פרסמו דבריהם אלה ברבים אשר לדעתנו אסורי לבא בקהל. וקראו עת לבא בהשא
 והצנע לכת למי שיאמר באמת נגד סברתם עם שאר תנאים משונים להסוס פיהם של
 דוברי צדק. לכן עתה באנו אנחנו חמ' צעירי הצאן לרדיפת האמת שנצטוונו לרודפו
 ולהסיר משול מרדך עם קדש ישראל לה' כיד ה' הטובה עלינו. ומה גם עתה לבל
 תהיה שתיקתנו כהודאה. להודיע ולפרסם לכל קהל עדת ישראל כי למן היום אשר
 דאינו ושמענו טענות שני החלק' ומעשיהם אונסי' שוני' ושטר בירודין עם פסק וורושין
 וסודעות קדמו להן מקוימות בעדיהן בחזקת כשרותם מפי' בדיפה. ואחר עיינו בדבר

היטב כפי מסת ידנו כך עלתה דעתנו דהוי' אתתא תמר בתמרוריה קיימא כי לא זו בלבד
ראינו בה שהיה ספק מגורשת בלא ספק אבל קרוב לודאי שאינה מגורשת ואסור
לה מפני כן להנשא וכל בר ישראל אסור לישא אותה כקדש תהיה בהווייתה תהא
בהוק' מקודשת ודאי ומגורשת ספק שאין ספק מוציא מיד' ודאי וכחנו או כדנו עתה
ואין דרך להתירה בלא נש שני כפי סברתנו כל עוד יעמדו הדברים על חוקת אמתתם
כאשר המה עד יעמד בית דין ראוי שוה ביניהם ישמעו מפי החלקים טענותיהם
ותשובותיהם גם יחקרו וידרשו לעמיד על בוריו של דבר ובקבל' עדיות בפני בעלי דינ'י
ויבדקו נו יפה יפה כי להם משפט המלוכה ומפיהם חזין כבשאר הדינין לא מפי
הסכמות וצאות על פי חלק אחד או מדבר בערו הדרוש אותן מיימין לזכותו ואין
משמאל לחובתו ואילו לא נכתב ראוי להכתב שמוע בין אחיכם ושפטתם צדק ודברי
תורה כללו נאמרו מכלל הין בכך אתה שומע לא בוולתו ובעלי הקבלה במשנ' וגמרא
אמרו על כל ריב בין החלקים זה בורר וזה בורר כו' שמתוך כך יצא הדין לאמתו וזולתי
בדרך זה דרך אמת יקרא לה' מי שמתיר אותה בלא נש אחר לעד בטלה דעתו אצל
האמת ואם הוא או הם אכריסיהם לא ראו ולא ידעו את כל מה שראינו וידענו משני
חלקי היתור יניחו הדברים לרואיהם יכירום ולא יבאו כסומא בארובה להכניס פיסול
חו' בקדשי' ואם ראו וידעו כמונו כמוהם מה שלא האמנו יגישו עצמותיהם אלינו
ונדעם או אם קרבת אלקים יחפצון ליש בינינו מוכיח אמרנו הננו נכונים לערוך נגדם
במלחמתה של תורה אך כזאת כי יהיה הויכות בינתנו בדרך אמת וארת מישור ביראת
שמים בסתר ובהודאה על האמת לא בשוא ודבר כזב ולא לקנטר מאהבת אדם ושנאתו
כי בזה התקלקל השורה וכבר ידעו כי בספיקא דאורייתא אולינין ביה לחומרא אך
קנאת ה' צבאות תעשה זאת ואין זאת לא תורה צוה לנו משה בן עמרם ואחריו כל חכמי
לב שכל דבריהם בספרים נכתבים ועל פיהם יהיה הרוב לכל ריב כי אם מאה יאמרו
כיתיד בהם ואחד יאמר כרבי' שם לזה שומעין שאם כהלכה ואפי' בגמנין יחד שעליהם
נאמר אחרי רבים להטות לא זו אף זו נתנה שאחר מחלוקת זה לא יעשה שום מעשה
בדבר כי אם עלפי המוסכס מהחלקים אכישו דעתם או על פי המכריע בינותם אלו
ואלו יהיו דברי אלה' חיים כי שימו מגמת פניהם לא האמת שהיא עטרת החכמי' המרכיב
שלום בעולם וברוך ה' לעולם אמן ואמן

וזאת יצאה מאתנו לגורר פרץ ולא פרושי מאיסור' על דבר אמת ואנו שלו' כי נדבר בתנאי
ומודעא רבא כי יהיו לצדן אמרי' פינו ולא יגדו דרך כל ולא דרך חלק לשום שר ושופט
אנדיבי עמי' עטרות לראשנו וישאו ברכה מלאה ישענו היום יוסו באהר עשר יום
לד' ש תמו שנת השכו' לציריה פה מנטוכה פרשת זאת חקת התורה נאם דורש טוב
ודובר אמת הצעיר משה בכמר אנרהם פרו בני צאלול

ופי המדבר בצדקה לשם שמים ולא לשם שממה ומשטמה ולקנטר חו' רק על הדין ועל
האמת ועל השלו' ועם תנאי הנל' לא זולת' נאם הצעיר פנתם אליי' אבן לגאון אא הצדיק
ואחסיד כמותר צמח אליי' אבי' ממילי זאל'

פסק החכם האמתי הנאון כמותרר יוסף טריווש יצו

חכמי חרשים מעינות היצאים מניח קדש הקרשים טובים עם אלדים ועם אנשים שלום

על יד

איש עתי ישר ונאמן הולך צדק ודובר מ'שרים שמעתי את כל התלואה אשר מצאתהו למשכיל כמ' שמואל ספירושא יצו עם איש חיל רב פעלים כמ' יוסף תמרי הרופא חמיו יצו אשר שנה את טעמו וריהונמר כעובדי דאנשי דענדין והדר מתמלין והלך עמו במועצות ודעת וגלוויב במעגלותיו ויד חכמי ישראל באמצע אשר הרכיכוהו לראשו ובא בשוכמים נעשית בשרי חרודין חרודין ושם ישבתי גם בכיתי לקש'ום ועומה נפשי בזכרי כי גם עלי עבר כוס שתיתי מציתי לימי עברו מקורו ותהפוכו הזמן מזמן למקרה ופגע וחוליתי כמוהו מריב לשוננו שהלך וטפחו תלכנה מוות זו לזו' זו דיעו' כוזב דלא מקימי בהימנותא עשו שקר וכזב ודברי מהתלל עטרות ודיבון ויעזר ויגבהו הקיפו פאת ראשי בעש' עד אשר עשו והפיקו זממם ועברו אדבר קפרא ואמ' בקשו להפצירני לדון ברי' ולמזן נפשי כר'ל ללודאי ומהם ובהם היה הדין הנעל דין המכה רעהו בסתר יעקב ועשו ישראל גוים ארי בסתרי' תרומה וחולין מעורבים זה בזה ואם אמור' אמר העבד אספר מראשי' אחרית ארבע סאה פרקי הוו רק דרך קפנרריא דאנה בלבי אשחנה לפכותי פתרי' שנגול' הדבר הזה נכסי בעלי בתי' מקצתם נססרו למלכות ומקצתם ירדו לטמיון ועוד מעט ספו תמו מן בלהות לוליה' צבאות שקנא' קנא' בתוכם ויהי למשגב לי דלא אפחית מתות דגלי דרגא כרב פפא דאשתמיט כרעיה' ברוך הטוב והמטיב ברוך שעשה לי גם במקום הזה וברוך דין האמת :

והגם כי ידעתי ידעתי היותי מסייע שאין בו ממש כי בער אנכי מאיש ולא בינת אדם לי לא בדבר גדול ולא בדבר קטן שרגא בטיהרא וכמה יוסף איכא בשוק' דעדיפי מנאי במסכת' ובפורי'א בשיילי ובמירוקי' ואפילו תנא דל' קציעות לגבי דירי הוא כשמואל ברני זכר באיסורי' ואינכס צריכים לא לי ולא לאורי' מכל מקום אמרו'ל פרק הדר הלכת שאע"פ שאש דולקת מן השמים מצוה להביא מן ההריוט' וקנאת ה' צבאות תעשה זאת כי יתחמץ לבבי וכליותי אשתונן אצא ממתיצתי לעזרתה' בגנורים להספל ולהעשות סניף למחויקי' בדיק תורתנו הקדושה בנדון זה ואם כי מצד עצם המעשה הוא חסור וקשה להורות בו כמו שאמרו'ל פ'ק דקדושין דעלה דאמר רב יהודה אמר שמואל אם ר' אסי אמר ר' יוחנן וקושין לעולם וכו' ופי' רש' דייניס המורי' הוראה בעריו ואינכס בקיאי' לבי כלב הארי וכמדרסא אני בעיני דכמשתל ביניתא מתלבא כע'הו אינכס בשלום ואצא בשלום שלא אכשל בדבר הלכה זו להודיע ולהודיע א"זה דרך ישכון אור הדרוש הלוח בין התלקים הראשונים בעלי הדין חתן וחמו' מעקרא דדינא ועד שנתקן ובין נושקי רומי קשת המיימינים ומשמאילים נועם וחובלים ה' המורים שגורו לגרש ומסדרי' הגם והמורים אשכנזים ממנטובה וחר דעמס' וסיעתו המחויקי' דיה' אהם והנל'ים עליהם

זכינו לאל לבם או לא נאמנה לאל רוחם ואתן שפרכמו סמפך הני לאני הנערה ולא
אם שמרו ברית אהים ותורתו ואתה אל ארנו שירצנו ויסיר מלבנו אכן מעמסה ח'
אהים אמת יזנו כדרך אמת ויתנו להן ולחסד ולרחמים עד שיהנונו :

פשוט פר' חרש ופ' הנוקין שאין האיש מנרש לא ברצונו ולא בעל כרחו אם לא ימצא חן
בעיני אשתו ושם נתגרש שלא ברצונו אינה מנרש והאש מתגרש בעל כרחו כשלא
המצחן בעיני בעלה דכת' והיה אם לא חמצחן בעיניו וד' ופשוט שעקר ביטול הגט הוא
כשירדע המגרש שאינו ברצונו ומטעם זה אין האשה יכולה לבטל מחמת שום טענה
שיהיה לה כיון שמתגרש שלא ברצונה ופשוט הוא שבכל מקר שחשו רזל לקלקל
ואפילו להוצאת לעז דלאחר זמן או שיוכל לערער ולומר דאדעתא דהכי לא גרשה
אמרו'ל דהרי זה גט בטל ובניה סמורי ואמרו דאי אינהו שתיקין אנן לא שתיקין דגרסינן
בהבא על יבמתו איבעיא להו נשאת לרביעי והיו לו בנים מהו דתתבעיה לשלישי

אמרינן לה שתיקתך יפה מדבוריך מהקיף לה רב פפא אי איהי שתקא אנן מי שתיקין
נמצא גט בטל ובניה סמורים ותרצו דאמרינן השתא הוא דבר'תא רק בשעה שגרשה
לא היתה ראויה לבנים דבלאו הכי הוה מצי מקלקל לה ולומר דגרופי טעות הוו

דאדעתא דהכי לא גרשה ונמצא גט בטל וכו' ואי איהי שתקא אנן לא שתיקין משו'
חשש גט בטל למפרע עור פרק השולח תנן המוציא את אשתו משום שם רע לא

יחזיר משום נדר לא יחזיר וגרסינן עלה אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן והוא
שאמר לה משום שם רע או משום נדר אני מוציאך דבהיא אסרו דבגן להחזיר
וטעמא מאי משום קלקולה דכיון דאי אמ' לה הכי מצי מקלקל לה לאחר שתנשא לאחר

ויאמ' אלו הייתי יודע שכן אפילו אם היו נותני לי מאה מנה לא הייתי מגרשה ונמצא
גט בטל שמבטלו למפרע ועוקרו וכו' משום הכי תקנו שיאמרו לו קודם גרושין הוי

ידע שלא תחזירנה עולמית ואפילו לא תנשא ופי' רש' וכיון שלא חש להסתין ולברור
הדברי גלה דעתו שלא היתה חביבה עליו ושוב אינו נאמן לומר כן כדי לקלקלה והא

הכא שמיצא בעצמו וברצונו סתם בלי מסירת מודעא משום בטול ולא גלוי דעת משום
אונס ודוחק רק דברים שבינו לבניה דאמר לה הכי משמע ומוציאה בדין דערות

דבר קרינא ביה ואם רוצה להוציא יוציא ואם לאו אין כופין אותו להוציא לא במילי
ולא בשוטי ודיקא נמי דתנא המוציא וכו' וכל גרושין שהוא בעצמו עושה נראה דאין
לחוש לקלקול וכמו שאמרו בהמביא קמא הוא עצמו שהביא גטו אינו צריך לומר בפני

כתב ובפני נחתם דהשתא נקיט ליה בידיה וערעורי מערער עליה וחשש רחוק הוא
והוספק ספקא שמא יקלקל שמא לא יקלקל ואם תל שיקלקל בדלא כפליה לתנאיה
לעז בעלמא הוי וכן הוכיחו התוספות שם בשני דבורים וכן כתב הראש' והסרדכי
בשם ר' דאי כדכפליה לתנאיה אין מועיל מה שלא יחזיר דלעולם איכא קלקולא

והייממש גט בטל ובניה סמורים דבכל מקום שיש קדושין גמורין או צריכים לגרושין
צמורין אפילו הכי רק מחמת חשש הלעז תקנו שיאמרו לו קודם וכו' כדי שיגלח
דעתו אם היא חביבה עליו או לא ומשום לעז בעלמא כתבו התוספות פ' המגרש דרב'

עם הצרין גם שמי ומשום קול דקדום נשואין דחיישין ליה. ובמדרכי דמין מעשה
 בבחור אחד שגרש את אשתו וכו'. ומשום קלא דקמינשואי' כפה רבי'ם לחתנט אתר
 כשר. בגרון רידן ששרכו והדר קרשו קדושין גמורין באהבה וחתה יתרה טרעת
 ומפורסמת בתוך קהל ועדה טרעתה ורצונה דנכחמא גדולה היתה בשער הקדושין
 ומדעת ורצון אביה ואמה וקרוביה כמשפט בנות ישראל הצנועו' מיפתיסור הנה לחלוק
 ולומר שלהפריד אלוף נעורים ולרחק ולהתיר קשר זה שלא יצטרך גרושין גמורין
 מרצונה הנמור מהארוס בלא שום דוחק ואונס וכפ"יה כלל ועקר. ובלא שום חשש
 מקלקול ומהוצא' לעו'. וכל זמן שיברר אונסו הוי ממשגט בטל זבניה ממורים ואי אגן
 ידעין באונסיה ואיהו שתיק עכירה היא בירו ואגן לא שתיקין:

להוציא מלבט מאותן המורי' שהורו ונורו על הארוס בשצף קצף לגרש ולא השול לקלקול
 ולא לצער' ולבל' תשחית דגופא דעריף כי חשקה נפשו בה וחביבה היא עליו ומאהבתו
 אותה הניע עצמו ונתרצה לכנוס ולזכו במקחיו ונתן תמתו ולהוצי' כל' למעשהו אפי' בלא
 גדוניה שאפשר אשכנערת זמן ארוך שדר בבית חמיו ואינה מהבהבת' והרי גלה דעתו
 הוך המודעא שמסר כמה היא חביבה עליו ונדר שלא לשלחה כל ימיו וזל' כי מעולם
 לא נתרציתי ולא אתרצה ליתן גט לארוסתי לעולם ועד. וכיון שלא גרש ברצונו וט
 מעושה ובטלה הוא ומתריק זל' כתב וזל' כל שכן הכא שהוא דבר השיך בצערא
 דגופא להניח האשה אשר חפץ בה ויצטרך לקחת אשה אחרת אשר לא תישר בעינו
 כל כך. ועוד דקרוב הדבר בעיני להיזרז' כמצוה לענוור על דברי תורה וכו'. ונכסח
 מקומות מצינו שחשור זל' לחבב האשה על בעלה ולשים שלום בין איש לאשתו אמר
 הקבה שמי שנכתב בקדושה וכו'. ואמר זל' שקשה לזווג וכו'. שאמר אלדים מושיב
 יחידים וגו'. את אשר הוא ית' קרב הסרחו ועשור דבריהם בפסקי כרבי' גבי' אות' ורק
 בלישנא קלילא אחרי' ההשקפה הנאותה וכו'. ראו והסכימו שאין הזווג עולה יפה.
 כבודם במקומו מונח. שהוראת' אינה מגעת להצי' שיעור. ואנחנו היודעי' ועדים שלא
 כדבריהם כן הוא. ולא מפיתן אנו חייין ודבר' גברים שהיא תבעה אותו ועל פי גורתם
 שיבא לכנוס או לפטור והוא היה צונח ואומ' הא קאימנא. וכי מפני שכן נראה בעיניהם
 יעשו מעשה. והא גרסינן בפרק השולח דקריביה דר' אסי הוה ליה ההוא שטרא וכו'.
 אתא לקמיה דר' אסי אמר ליה משמט או אינו משמט. אמר ליה אינו משמט. שבקיה
 ואתא לקמיה דר' יוחנן אמר ליה משמט. אתא ר' אסי לקמיה ואמר ליה והא מר הוא
 דאמר אינו משמט. אמר ליה וכי מפני שאנו מרמין נעשה מעשה. ופי' רשי' מרמין
 נראה בעינינו וכמדומין אנו כן. ולא שמענו מרבתינו נעשה מעשה להוציא ממנו ביד'
 ועוד כיון שמחמת הקומפרומיסו היה כת בידם לכופס לקרב. למה משכנו נפשוהם
 לגזור ולרחק ולהפקיע איסור אשת איש וליתול ממון מזה וליתן לזה זכל להיות שלא
 כדן ולא קרוב לו דק מחמת טינא שהיתה בלנם אינה טענה וסכרא מספקת וכמו שאם
 שמואל לר' אלעזר אכסוה שערי' לאלעזר עד שכופין אותו להוציא. יכפוהו לזון.
 ואמלו כשהיא אינה הצצה בנ' אין לכופו לגרש. זכן כתב מהר"ק זל' כשם רבי' הם

שאם קדש אדם אשה כדת משה וישראל. ולבסוף אין האשה חפצה אין לכופו לא
בישראל ולא בגוים וכו'. עוד כתב המרדכי ז"ל וז"ל מעשה באחד שקבל עליו בגורת
חרס וגריו כד להזיק כנו לגרש ונראה שיכול להתיר לעצמו וצויו כר אינו כלום.
שהמצווה לגרש הוא כאלו טועה בדבר משנה. ואף לבעל אין יסורין לכופו כש לאחרים
ואף אם נשבע שנועה דאורייתא יכול להתיר. ואם נתן גט בכפייה הוי ליה גט מעושה
שלא כדין ע"ל. ואפי' באשה שנאלה לכו' ואומרת כמה דשמיא רחיקין מארעא ק
תהא האי אתתא רחיקא מההוא גברא. וגם שבאה מחמת טענה דאכרה בעינה חושרא
לידא ומרא לקבורה. אפילו הכי אמרו ז"ל יעשו דרך בקשה. ואמר רב הונא יעשו
סעודה והן מתרגלין לבא דרך סעודה וכו'. ורבי' חננאל פירש שיבקשו רחמי עליהם.
ורש"י פ' יבקשו ממנו שיפטרנה בוט כראוי. ואין מכריזין אותו. ואם לא רצו אל
המבורים לצאת ידי כל אלו הגאונים לפחות היה להם לצאת ידי אחד מהם. והיה להם
לענות ולהחמיץ ולהתיישב בדיון זה כדי לרוננו לאמרו. ולא להתכו עור בו ביום שנעשה
הקומפרומיסו. והיו מתונים בדיון לא שמיע או לא סבירא להו להנהו אינשי. כדרש
בר קפרא פקדנסהרין מלא תעלה במעלות. ופי' רש"י בחזקה ובמרוצה וסמך ליה
ואלה השפטים. חזקה יש כאן מרוצה יש כאן. עוד אמרו ז"ל אשרי דין שמחטף את
דינו שנא אשרו חמוץ גזו. ונאמר כי אקח מועד אני משרים אשפות. רק דלא ניהא
להו או לא איקפד להו דלוקמו באשרי. עוד אומר אני שבראותם שחמיו קם לשתן לו
ונתן אצבעו בין שניו להתגולל ולהתנפל עליו ולשים דמי מלהמה בשלום והוא העשוק
בדם נפש לא אויב לו ולא מבקש רעתו. גם לא נמצא לא בו ולא במשפחתו חו' שום
פגם ושמץ פסול וחרי האף הגדול הזה מחמו כי יצא הקצף כשהרגיש שלא ככר מצאו
ידו ולא רב חילו כד להשביע עינו. ולא עליו תלונתו כי על ה' שהעושר ונכסים שלו.
זאילו המקדש על מנת שאני עשיר אין אומרים וכו' עליהם שהיו קרובים א החלל ועל
נפשותם היה מוטל לסכל עצתו ולקלקל מחשבתו הרעה אשר חשב על הוונן הזה ובכל
טצדיקי כזי שלא יפיק זממו וכ"ש כשגלוי וידוע להם שהיה מעביר עליו את הדרך בשאש
כנפש והפסד בכבוד התורה להורידו כתוא מכסר בלי רשות רב או קהל שהיה להם
למיגר מלתא להכותו ולענשו ולירד עד לחיו כפי שהיתה השעה צריכה. ועד
שיסלק מעליו אחריות הערכאות ויקבל עליו דין ישראל. או להסתלק מדין זה ולא
לדונו כל עקר כדי שלא יהיה חוטא זה נשכר. ומשום דרב אסי פ"ב דיבמות ודרכות
שנא חסר ממך עקשות פה וזו ועל זה ובכיוצא בזה נאמר כי ישרים דרכי יי. ואין הדבר
שנותנים פתוח פה ומקום לבעל דינו האפיקורוס ופריצים מבני עמנו לחלוק ולרדות
ולבעוט בדיני תורתנו הקדושה וכ"ש דפקרי טפי ומאדים הונה ויוה והרהר בעיני ההמון
וכל מי שאינו חס על כבוד קונו רתו לו שלא בא לעולם. עוד מעקרא דדינא פרכא
המפרכת והורסת כל בנינים וכמה פרכו אותן שכתבתי והוכחתי כבר. ועוד הם בוניציא
ומצורתם פרוסת על הארוס בטוסקאנה. וגורו עליו שתוך זמן כר' בא להן עמה בעירח
ולכנוס בלא נרונייא או לפטור. בהיות היא התובעת ואומרת או כנוס או פטור נל' פשוט

שלא היה יחייב התבוע ללכ' אחריה לדרון בעירה והמור' שגורו עליו גרשו המרח' ולא
 כל כמני'הו למכפ'יהולא להחמיר ולכתו' עליו פתיהא אם יסרב כמו שעשו' וכדי שלא
 להאריך במקו' שראוי לקצר לד' אביא דברו הגאונים פמליא של מעלה בעלי התוספ'
 זל' שכתבו פרק הגזול בתרא לפסק הלכה זל' והלכתא דאפי' לזה מצו' למימר
 לבד הגדול קא אוילנא אבל לבית הועד לא מצו' אמר אלא כופין אותו ורן בעירו
 עכ' הא קמין דאפי' לזה העדב הוא לאיש מלוה מצו' למימר הכי או שרן בעירו אם יש
 שם בד על כחורו של מלוה ומסתמא בין לזה למלוה יש שטר או עדים או ראיות על
 התביעות ובעפ' כן אכל שאר התובע' פשיטא שאפילו אם התובע והנתבע שניהם
 דרים בעיר אחת שהנתבע יכול לאשתמוטי מניה ולומר לבד הגדול קא אוילנא או לבית
 הועד' וכ' ש' אם אינן בעיר אחת שהתובע ייב' לילך אחר הנתבע לדרן בעירו אם יש
 שם בד קבוע דאם לא כן כל אדם יאמ' לחכרו או תן לי מנה או בא לדרן עמי בעירי ומצורף
 כשלא נתבררו התביעות מהתובע שאין מוציאין הנתבע מעירו רק מאן ראית ליה כיבא
 דהיינו התובע ליחיל לבי אסיא היינו אחרי הנתבע ולאותו הכד' שיותר יבחר ויקרב היינו
 לבד הגדול או לבית הועד או בעירו אסי' שם בד' עוד נל' שטעו כמה שרצו
 להכריע ולרונ' ולעשות מעשה כאדמו' ובי' הא דתנן הפוסק מעות לחתנו ופשטלו ארת
 הדגל וכו' אדמו' אומר אם אני פסקתי וכו' מה אני יכולה לעשות או כנוס או פטור'
 אומר אני דעד כאן לא קאמר אלא כשנראים הדברים לבד' שהיא אינה יכולה
 לעשות ולכ' אביה שיעשה לה דין ליתן מה שפסק כגון שהלך למדינת הים והולך
 עמו כל אשר לו או שמת והניח נכסים מועטין או שאומר נואש דנברא אלמא הוא ולא
 ציית דינא או שאין לו מה ליתן' אבל כנגדון דין שאביה אמר ויש לאל' ידו ליתן מה
 שפסק על עצמו' וכחזו אז בשעת הקדושין כחו עתה' אפי' אדמו' יורה להכמים בזה
 שחשב עד שילבין ראשה' או היא תסוף עצמה להוציא מאביה מה שפסק לה לנדוניה
 בין פסק הוא' בין פסקה היא בין במעמדה בין שלא במעמדה' וראיה לדבר מהא
 דגרסי' ריש פ' אעפ' בירושלמי ובפ' הנושא ופ' האש' נקנית בתלמוד שלנו אמר רב גידל אמ'
 רב כמה אתה נותן לבנד' כן וכך' לבחך כן וכך' עבדו וקדשו קנו הן הדברים הנקנין
 באמירה' ופי' רש' בלא קנין שהקדושין הן גומר הרבר רבה היא הנאה דקא מתחמי
 אהרדי גמרי ומקני' והקשו התוספ' כיון שכן למה חשב' ישאנה ויקרא חמיו לדין'
 ויש לומר שהחתן אינו רוצה לטרוח בבד' ולמיקם בדינא' או כשאין לו מה ליתן' עוד
 בירושלמי שם' אמר רבי בא בר חי'א בשם ר' יוחנן' כמה אתה נותן לבנד' וכו' כיון
 שקד שחיתתה הבת בין הכנות והבן בין הכנים ובלבד מן הנשואים הראשונים' כל אפי'א
 שוין וליכא מאן רפלי' דכל מה שפסק על עצמו בשעת הקדוש' דלאו כל כמני'ה לפשוט
 את הגדול ולהפקיע ולפסור עצמו משעבוד זה' ובין הוא ובין היא יכולין לכופו רק שהוא
 אומר לה שאינו רוצה לטרוח עמו בבד' ושעל מנת כן קדשה' שאם אביה לא יחוס עליה
 לעונה גם הוא לא יחוס רק תשב עד שילבין ראשה' ומסתמ' פסקמה שפסק כד' שיהנו
 יצניהם' וכן כתב בעל ההלכות פרק הנושא ופ' מצאת האשה' וכן כתב הרן שם בשם רב

האי נאמן. וכן כתב הרמב"ם פ' כג מהלכו אישות וזהו כל דין אמת לאמתו להצילו מקונניא
שיוכלו לעשות בין שניהם ולבא עליו בעלילות דברים ולא יכנס ולא יפטור עד שהיא
תוציא מיד אביה סך מה שפסק לה לנדונייתה. ומסתמא השטרי פסיקתא שנעשו בשעת
הקדושי יעידון יידון ומתוכם נלמוד שלשניהם פסק בשעת הקדושין ע"מ לכנס וכל זמן
שחתנו רוצה לכנס אינו יכול לחזור בו ככל וזה פשוט למכין יעוד כתבו החוספות פ"ט
שהוציאוהו שכל תנאי שיש שקרוב דעת בין המתנין עשאוהו חכמים כאילו הקנו זה לזה
ועיין שם דף מ"ט עמוד א' בדבור המתחיל עירוב:

והן קצור קצרה די' מפרות כת המתירים משוט לשון דקטיר קא תוינא חכא ושאין
בקמחם וראשית חכמתם כרי עיסה. ודורש אני החמשות המעשה שהיה מרישית
לסיפיה ומסיפיה לרישיה כמין חומר. דלאו עככרא גנג אל חורא גנג. וחורא מנא
ליה. ואין להסתר מפני פועל כל. וכרי שלא יאמרו מאיר מת יהודה כעס יוסי שתק
ודברי הורה מה תהא עליהם. לא אכבוש פני בקרקע וכל הכובש יבא בעל המחשבות
וכו'. לא תאכרוק קשר לכל אשר יאמר העם הזה קשר לאמר נעלה ונתיר ארצוה וזאת
לשוק ונשיאנה לבן טבאל דאשת איש גמורה היא לכל דברי וגם כי לא תהיה אלא
ספק א"א יש להחמיר. וכל הנוגע בה אפילו באצבע קטנה לא יקנה. וראיה מהנדע
עוברי דפרק האשה בתרא שבכל מקום שהדבר תלוי בספק ואפילו בעדות אשה הלכו
בו חכמים להחמיר. ומחד מינייהו ראי' הגמורה שהכנס שהורה בה היתר ראוי לנדוניה
דהוא גברא דטבע באומא דסמך. אנטיב רב שילא לדביתהו ואמר ליה רב לשמואל
תא נשמתיה. ומוכחא מילתא התם דאנטיב לאודוקא. רק שהורה בה להיתר וחזר בו
ואמר טעיתי וקרי שמואל עליה דרב שלא נדהו לרב שילא לא יאונה לצדיק כל און.
וקריב עליה דשמואל ותשועה ברוב יועץ:

בבר הוכחתי שגט זה שנתן כמ' שמואל מפירושא לארוסתו הוא גט מעושה שלא כדין
בין שנתן שלא ברצונו מהמגרש. רק שנראה לי לדון ולהוכיח שהוא בטל מעקרני
ואפילו ריה הגט אין בו מחמת הכטול שבטלו הארוס והאונסין שנאנס בהם כנראה
בגוף המודעא שמסר. גם כי מלבד המודעא גילוי דעת בעלמא סגי לבטלו לכשיתברר
אונסו. וזה פשוט פרק חזקת הבתים ר"ל שהגט בטל כרדעין באונסיה אע"פ שלא מסר
מודעא. או דמסר מודעא ולא ידעין באונסיה. מדאמרין התם אמרי נהרדעי כל
מודעא דלא כתוב בה וכו' והוין בטעמייהו מודעא דמאי אי דיגסו ומתנת גלוי מילתא
בעלמא היא. ואע"ג דלא ידעין באונסיה. ואע"פ שתלה אונסו בדבר שאינו. וכן כתב
ה"ן בשם הרשב"א ז"ל שכתב בשם רבו הרב רבינו יונה ז"ל. ושכן כתב הרמב"ם ז"ל פרק
מהלכות מכירה. שאין הולכין במחילה ומתנה אלא אחר גלוי דעת הנותן שאם אינו
להקנות בכל לבו לא קנה המקבל. ושלוח הסכים הרגבר ז"ל בחדושי. והוא הדין בגט
וכל שכן. עוד שם מעובדא דהוא גברא דאזל לקדושי איתתא ואמר ליה אי תכת
לי כולה נכסיך הוינא לך וכו'. שמעין מיניה דכל היכא דידיעין באונסיה אע"ג דלא
מסר מודעא גיטו ומתנתו בטלין דמוכחא מילתא דמחמת אונסא הוא דכתב לה. וכן
בהנהגה

בהה מימונית שם בשם ר"י וכן כתב הרמב"ן ול במלחמתו מלחמת י"על בעל המאור
 ל"י וקל וחומר נ"ן כשהמנרש מסר מודעא קודם לעדים והעד' יודע' באונסו ובכמה
 אונסין שהגט בטל דקימאלן דהלכתא כותיה דרב נחמן לפי הגירסא שבפרק האומר
 שמתוך דבריו ומכללם נלמדו שאם אמר בפירוש אני מבטל הגט עצמו שהוא בטל וכן
 כתב הרמב"ם ול פרקו מהלכות גרושין שזו היא מסירת מודעא על הגט והגט בטל
 וכל זה משמע אפילו בלא טענת אונס:

וניחוי אגן מעתה אם בטול המודעות שטל ופסול העדים סגי ומועיל לבטל המודעות
 שמסר ולהכשיר הגט א"ל דנראה לי שכל זה איננו שוה ריש פרק האומר תנן וכן
 האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאתר ל' יום וכו' וגרסינן עלה בוסרא לא בא אתר
 וקדשה וחזרה בה מהו ר' יוחנן אמר חוזרת אתי דבור ומבטל דבור ר"ל דמתחלה היתה
 מתקדשת על פי הדבור שנתרצתה בקדושין והשתא שחוזרת בה אתי דבור של חזרה
 ומבטל דבור ראשון בגדון רידן לבטל כח הקונפ' רומיסו שנשתעבד בו לרזק או
 לקרב וכו' אין זה צריך פנים ולא פני פנים שלאין ואפס נחשב הכל הוא מעשה
 העתועים מחמת המודע' שמסר נגדו ומה שגורו לרזק הוא טעות ובדבר משנה ולאן
 כל כמינייהו נדון מעתה על המודעא השנית שמסר נגד הגט עצמו ליד העדים
 דמסתמא זכות היא לה וכו' שתבעה אותו שיבא לכנוס או לפטור זכין לאדם שלא
 בפניו ומרמטא המודעא ליד העדים וכו' בה לשמה והוי מעשה ולא דבור אבל הגט
 חוב הוא לה וכשאומר לסופר לכתוב ולעדים לחתום ולמסור וכל כמה דלא מטא
 לידה הוי דבור ולא אתי דבור ומוציא מידי מעשה נמצא שגט זה בטל מעקרו מכת
 המודעא הקודמת לו וחספא בעלמא הוא וראיה לדבר שהגט חוב הוא לאשה מהא
 דגרסינן פרק המביא גט אמר ליה רבינא לרבא המוכח גט לאשתו במקום קטטה מהו
 וכו' זכות הוא לה או דילמא ניחא דגופא עדיף לה תא שמע דאמר ר"ל טב למיתב וכו' ו
 ועוד ראיה שהמודעא הקודמת מבטלת גט המאוחר וטעם לדבר פ' חזק' הבתים עובדא
 דטאבי ופפי ורבה בר בר חנא התם אמודעא ואאשקלתא ואמר רב הונא אי לאו
 מודעא מאן דחתים אאשקלתא שפיר חתים וכו' ומקשינן עלה והא אמר רב נחמן העדים
 שאמרו אמנה דברינן אין נאמנים מודעא הוי דברינן אין נאמנים ומסיק המ' על פ' פת
 דלא אתי ע"פ ומרע לשטרא אבל בשטרא אתי שטרא ומרע לשטר' ופי' הרשב"ם ול'
 אבל בשטרא שנכתב המודעא בשטר והתמו עליה עדים כי הך דאשקלתא דהכא אתי
 שטרא דמודעא דקדים ומרע לשטרא דאשקלתא דבתריה וכל זה מירי אפי' כשהעד
 עצמן שחתמו אהא חתמו אהא דכיון שהגידו נוכל לומר שוב אין חזרין ומגידין ואע"פ
 ומר בר רב אשי אמר דאמודעא הוי דברינן אתי על פה ומרע לשטרא דבתריה ונאמנן
 מאי טעמא דמודעא ניתנה לכתב ומצוה קעבדי להציל האנוס מאונסו ואפילו בזבועי
 דתלויה וזבין זביניה וזביני כל שכן בגט וכיון דכולי עלמא באא קא מסהדי אחוקתיה
 חיקוס ועובדא דפרדסא גופיה יזכיה והרן שם גבי עובדא דטאבי ופפי אחר
 שהביא תקנת בטול המודעא לפי דעת הרשב"ם והרשב"א ול' כתב בשם הרמב"ם ול' וזל

שאם מסר מודעא אף על פיסול העדים זה אכתי לא מהני שאף פיסול זה מוחמת אונסו
הוא שפוסל אותם וכבר קדם ומסר מודעא על זה / ולפי נל דכל היכא דידעינן באונסיה
ומסר מודעא על המכר ועל כל הבטולים שיעשה ואף על פסול העדים הרי המכר בטל
עכל הין זל בשם הרנר זל / וכן התוספו שם כתבו בהריא דבמתנה אי דיעינן באונסיה
לא מהני בטול ולא נמר ומבטל / ומה לי מתנה מה לי גט / וכן דברי רב ששרי עצמו
שילהי פרקיש בערכין מירי דווקא סתם בלא אונס / אבל באונס לא מהני בטול עד
שיסולק האונס / וכן נראין דברי הרמבם זל שכתב במסירת מודעא על הגט ותקנה
לדבר מירי דוקא בלא אונס / וגם כיש חולקים על זה ואומרים דמהני בטול מי הוא זה
ואי זה הוא שיערבנו לבו ויקל ראשו נגד תורתנו הקדושה להחיד איסור כזה מספק
חלילה לא תהיה תכונת בישראל / וכן כתב הרן פ' חזקת הבתים בשם רבינו יונה זל דמי
שמסר מודעא בין כגט בין במתנה בין במכר ועל כל בטול וכו' דכיון דאנסוהו לבטל וכו'
דאנב אונסו נמר בלבו ובטלם ולענין הגט יש לחוש בדבר ולהחמיר עכל / גם כדברי
הרב זל מובני דווקא במסירת מודעא בלי אונס שקדם / כל שכן וכש שהמודע שמסר
הארוס היא נגד הגט עצמו בפסול הרין מסדר הגט והסופר והעד / ושרוצה שמודעתו
זאת תהיה דבור אחרון על אותו דבור אחרון וכו' והעדים מעידים בה שהכירו באונסו
זפורטים אותם / וכמה יתורי וכפל לשון שיש בה לפית כחה ולרוע ולבטל כח הגט /
וקיימאלן דכל לישנא יתירא לטפויי אתא כראיתא פ' שנוחלין ואליא ר' עקיבא /
ופירש רשבם זל דרבנן נמי מודו דכל לישנא יתירא לטפויי אתא היכא דאיכא מידי
לטפויי / וכל שכן שגט זה בטל אם בטול המודעו ופסול העדים נעשה אחרי כתיבת
הגט גם כיקודם נתינה / ונסתפקתי בזה בסגנון המעשה שהיה אם בטלם קודם או אח"כ
וזה נראה ומוכח מדברי רב נחמן שהבאתי מפר' האומר ומדברי הרמבם זל שכתב פרק
מהלכות גרושין זל כל גט שאני כותב לבטל הוא וכתב אח"כ וכו' עוד שם וכל
גט שאכתובו דנמצא דכל זמן שנכתב הגט קודם בטול המודעות בפני הסופר והעדים
לכשיכתב חספא בעלמא הוא / בהא סליקנא ובהא נחיתנא שסובר אני ומכל הני
דלעיל שכל המוסר מודעא על הגט מוחמת אונס ואונסו ניכר דלא מהני בטול מודעות
ולא פיסול עדים לא קודם כתיבת הגט ולא לאחר כתיבתו דהגט בטל הוא מעקרו
ואינו שוה רק לצור על פ' צלוחית:

האונסים גמורים שכל אחד מהם יספיק לבטל גט זה וכל שכן כלם כאחד נל שהם ג'
עקריים מלבד השרשים / הא' הוא שחמיו בא עליו בעקיפים והוציא מיד חמותו
מהארוס השיטרי פסיקתא שנעשו ביניהם בשעת השדוכין והקרושין שקודם לכן
וזפקידם הוא בידה / ואחד מהתנאים היה שחמיו פסק על עצמו לזונו משך כמה זמן
אני יודיע בין רב למעט / רק שכבש השטר וכפר בעקר ולחצהו עד שיצא מבית חמיו
זכל אשר לו הניח אצלו תיבותיו עם בגדים וספרים וכיס עם מעות / ובכל הידי כופר
כדי לכופו שיבא לידי מדה זו מההו מהירושיין:

זל שאין לנו אונס גדול מזה ודומה לאונס של בעל הפרדס דהתם אם המטשכן לא

היה מוכר הפרדים למחוק המחוק היה כופר בו והיה גוולו בטענותי בנרוך דידן אם
 זה העשוק ורצון לא היה מודה לחמי לגרש בתו היה כופר וגוול כל אשר לו וכתב
 הרמבם פ' מהלכות מכירה וז' אחד האונס את חברו בשהכהו או תלאהו עד שמכר או
 שהפתירו בדבר שאפשר לו לעשות בין בידי גוים בין בידי ישראל הרי זה אונס וכו' .
 עוד כתב פ' מהלכות גרושין שאנוס הוא שנלחץ ונחזק לעשות דבר שאינו מחוייב בו
 מן התורה וניהו אכן וכל מי שיש לו מוח בקדקדו אם זה היה חייב להוציא אם לא
 לאמן התורה ולא מרבתי סופרים ושלחי פרק המדיר אמר רב יהודה אמר רב אסי
 אין מעשין אלא לפסולות וכגון אלמנה לכהן גדול שהיא מדאורייתא ובפסולי דרבנן
 כגון נשא אשה ושהה עמה שנים ולא ילדה שקלי וטרו אמוראי טובא אי כופין אי לא
 אי כמלי אי בשוטי ואפיל למאן דאמר כופין הוכיח הרן זל דכופין על הכתובה ומבכשי
 על הגט אבל אין כופין על הגט ואפילו דאיכא בטול פריה ורביה דכל כמה דאיגרא
 להאגביה לאנסיב אחתי ונמצא מתבטל מפריה ורביה ושנינו פרק הבא על יבמתו
 נשא אשה ושהה עמה שנים ולא ילדה אינו רשאי לבטל וכו' והר החם שיוציא ויחץ
 כתובה פירשו החיספות דלא משמע יוציא לכפייה לא היכא שעושה לאשה שלא כדון
 אבל משום פריה ורביה לא משמע לשון כפייה בנרוך דידן שעושהו נכמה הרפתקי
 דערו עליה כאשר אבאר בלא טעם ובלא סברא ובלא ראייה ומנין וכלי שום חשש
 עבירה לא מדאורייתא ולא מדרבנן אם לא יוציא והוא אינו עושה לה עולה באמת
 שצריכין לו לומר שלא דקדקו ולחומרא נמצא שאנוס היה לגרש כדי להציל
 ממונו מיר האנס שהיה מפתירו בדבר שאפשר לו לעשות ואונס גמור הוא וזה

שמתחת הגט בטל :
 האונס השני הוא דשרא עליוהי הנורא מהערכאות ומתחת הדוחק והלחץ שהיו
 לוחצין אותו לפרוע לחמי שטר חוב שהיה פרוע כבר מסך מאה ותמישים סקווי
 הגיע עצמו לגרש דאי לא הוה מסמי ליה ולחמריה לשחזור בסכנת ווף ומכין
 כמו שאמרו רבותינו זל בהגוול בהרא דכין שנפל וכן כתב הרב רבי אשר זל שם
 ולבסוף מיסרין את נפשו וזה ניכר ומוכח מתחת הסווינציאונה שהשינו עליו מהמלכ
 ואם כי נגיע עצמו שלא עשה רק להפתירו אונס גמור הוא וכיון שהיה בידו לעשות
 ואם כי לא אנסוהו בפירוש שלא אמרו לו גרש ברת הרופא ותפטר בדינינו סתם
 מחשבתם היא לקלקול והוכיח סופם על תחלתם ודישראל נמי היכא דשמענא
 דחשיב אמרינן הוכיח סופו על תחלתו כדאיתא פרק השוחט ופרק המקבל נמי חנן
 הכריא שאמר כתבו גט לאשתי רצה לשחק בה ומעשה בכריא אחד שאמר כתבו גט
 לאשתי ועלה לראש הגג ונפל ומת וכו' והמסקנא היא שאם הוכיח סופו על תחלתו
 הרי זה גט והוא הרין הכא שכוונת חמי היחה לעשותו על יד גוים והוכיח סופו על
 תחלתו שהרי זה גט מעושה בגוים שלא כדון ועוד פטיטא ופטיטא שרופא הוה
 היה לודין רורף אעפ שלא היה מתכוין לא להפיק זמנו ולהנאת עצמו כהוא גברא
 דפרק הגוול בתרא דמקמי דסלקי אינשי למכרא הוה מסיק חמריה וכו' דפטיטא שלא

היה מתכוין למטבע אינשי רק להעלות חמורו למברא ו אמר ליה רבא לאביי האי רודף
 הוא וכו' ואם הארום הנרדף שמואל בקוראי שמו אף חכמתו עמדה לו עשה ברעת
 והבין לאשורו להתגבר לשבור ולהקחות את שיניו מהרודף ולהטעורו ועד שהפח
 נשבר הוא את נפשו וממונו מלט וחציל יישר כמו ומותר היה לעשות כן לכתחלה
 בלי רשות בדי ולא יחלוק על זה רק אנשי צר ומצוק ומרי נפש מחמת שהגיעם
 ופרק השואל עובדא דההוא גברא דובן ארבא דחמרא לא אשכח דוכת' לאותוב' וכו'
 אזלא אידי אגרא אנדי מינה וביה וכו' אמ' רב הונא בריה דרב יהושע כאשר עשה
 כן יעשה לו וגו' ומדרכי' יתברך הוא לבקש את נרדף ולהצילו מיד חוק ממנו ומגולוי
 באופן שגם מחמת אונס שני זה הגט בטל ואוקי אתהא אחזקתה דאשת איש גמורה
 היא לכל דבר :

האונס הנ' הוא שהיה ירא וחרד להלכד בשחיתות המצורות והחרמים טמנו לו וגזרו
 עליו המורים מוניציא' ופירארה ופרסמו והתזיקו עליו קודם שנעשה השטר ברודין
 ותוך השטר ברודין עצמו נשתעבד בכח חרם חמור וכאותו הכת פסקו וגזרו עליו לגרש
 ואחרי הגזרה הנ' שהיה מסרב מלגרש חמיו התרה בו מהעכרת החרם מהקונפורסי' ו
 וגם בין אלו הדבקים נתפרסם עליו חרם באח' מבתי כנסיות : מקצת הגזרות הראשונות
 הותרו ומקצתם הושלשו בלי התרה רק שנשארו חרם אחד מבוזין שלא הותר כלל
 עד כמה ימים אחר גיתת הגט באמת שאונס זה האחרון הכביד ושקול הוא כנגד כלם
 והמורים שראו וידעו בכל זה ושתקו ואם ידעם היו במעל דאיים הם להורידם
 מגדולתם וקל וחומר מיהודה ומה אם בעצה קטנה כך שאחיו הורידוהו מגדולתו
 בעצה גדולה ועמוקה כזאת ונדברים הקשי' לעולם וכדמתרגום רב יוסף דמולדין בנין
 מנשי חבריהון על אחד כמה וכמה האנשים אשר כאלה ראויים הם למנותם להורות
 ולדון בטיב גטין וקדושין חלילה ממנו ומכל ישראל ופשיטא ואפילו להניקות
 של ביתרבו דחמירא שמתא מגידא כדגרסינן פרק ואלו מגלחין ופרק מקום שנהגו
 דבמערבא ממנו אנדא דבר ב' רב ולא ממנו אשמתא וכו' ובת' טעמא אזלינן דנגידא
 יש לה קצבה ושמתא אין לה קצבה דאמר שמואל שמתא שממה יהיה ומהניא ביה כי
 ט' הייא בתנורא ואמר רב אשי שדי שמתא אנוכחא דכלבא ואיה דידה עבדא
 עוד אמרו שם דאפילו כל מקום שנתנו חכמים עיניהם וכו' ויצילנו : והכאה שאין לה
 קצבה חמירא ממתה כדאמר רב פרק אין נערות אלמלא גנדוה וכו' ואין כפייה גדולה
 ממנה כדגרסינן פרק שבועת הדיינין אמר ליה רבינא לרב אשי האי לנקטיה בכובסיה
 דלשבקיה לגלימיה הוא וכו' ומה שכתב רב אלפס דמנהג ב' שיבות וכו' כתב הסמג
 דאינו נראה לרי' דהאי לנקטיה בכובסיה הוא וכן כתב הראש' שם דמדינא דתלמודא
 לא משמע הכי דאם כן אין לו גבייה גדולה מו' ומה שכתב המרדכי סוף פ' חמדי' וזל
 וכן עשה ר' מעשה באחד שלא היה מאותן שכופין להוציא ונדהו עד שנתן גט ופסל
 אותו גט וצוה לעשות לו גט אחר לפי דברי המרדכי שם נראה שהיה מאותן שאמרו
 אל יצאו יותן כתובה דכיפינן להו במילי לקרותו עבריינא או שיקבל עליו גזירה שלא

לישא וליתן עמו וכיוצא בזה. ומחר'ק זל כתב בשרש סג שהנראה לעד הוא שלא
 לבעל צוה אלא שלא תנשא אם לא יתן גט אחר מראינו. רק בשרש סט שהביא מעשה
 זה דר"ת לא כתב נדהו אלא ונדהו דמשמע שכשרבינו תם ידע והרגיש שגט זה ניתן
 בכפייה מהנדהו ששסל אותו. וצוה שיתירו הנדהו וישחידוהו בממון ובדברים וכו'. וזה
 הוא הנכון לעד ואליבא דהלכתא. ואם המגדים נדו ושמחו מי שהיה חייב נדוי אולא
 או אם היו בגדר אורחין ארור. ויכולו לומר כמה נפשך אם הנדוי הוא נדוי הגט בטל.
 ואם אינו נדוי נמצא הגט כשר. זה אינו דלאו כולי עלמא דינא גמרי. ודילו במה
 שהפחידוהו עד שטעה במצוה לשמוע דברי חכמים ולהזהר בזה הלחן והגיע עצמו
 לגרש נגד רצונו הגמור ואחרי מסירת מודעא על אונסיו ככל. מכל הני משמע אם
 אונס זה מהחרם והשמתא קרוי אונס מספיק לבטל גט זה. ואפילו אם אלף גיטין
 יהיו למפרע ולהבא:

ואם יחלוקו החולקים ויאמרו דהא דפשיטא לן דמאן דמסר מודעא אגיטא דמודעיה
 מודעא היינו דוקא כשאינו מקבל ממון וכמו שכת' הרשב"א זל בפירושו למימ' דנהרדעי
 פרק חוקת הבתים. אבל אם קבל ממון דהו' הגט קיים והמתנה קיימת דרמי' למכר
 דמפני תועלת הממון גמר וסבטל. ועוד יאמרו וידמו מילהא למילהא אהא דתר' פרק
 מצוה חליצה. חליצה מוטעית כשרה גט מוטעה פסול. ופרש"י אם אינה מקיימת
 התנאי כמו שיהיה שנדרה לו סך מה ממעות על מנת שיוציא דהשתא אם אינה מקיימת
 התנאי הו' גט מוטעה למפרע ופסול. דמשמע הא אם מקיימת התנאי דהו' גט כשר.
 וכן בגדן דידן כיון שהרופא קיים כל מה שפסקו עליו הפשרנים. והוא משך המעות
 והמטלטלי' והמכתבים דהרי זה גט כשר שלחועלת הממון גמר וגרש. נל שאין מקום
 לטעות כזה. ואין הנדון דומה ואינה זו ראי'ה כלל. כיון שהממון שקבל הארוס מיד חמיו
 היה שלו קודם לכן. רק שהוא היה כופר ומכחש ומשקר בעמיתו כדי לאונסו שיגרש.
 ורק את שלו הציל ולא קבל משל חמיו אפילו פרוטה אחת. והוא לא השלישו מדעתו
 רק שהפשרני' חייבו חמיו שיתן ביד שלישי מעות נזקיו והמטלטלי' והסוויציאונ' והשטר
 פרוע עד שיהיה בטוח לקבל כל הנז' אחרי שיפטור ארוסתו הנזכרת בנז' הנזכר. גם
 כתבו בפסקם וגמיד אחרי נתנית הגט יקבל כמ' שמוא הנל כל הדברים הנל. ואין ספק
 שאם לא היה מגרש שחמיו היה מוזיק בכל הממון כמקודם. והיה מוכרו ביד גוים בכת'
 הסוויציאונה. והיו מפרסמי' אותו למזרחם כמקודם. וגם כי הפסק דין היה לולמקצת
 דאי'ה נגד חמיו מה שקודם לכן חמיו היה כופר בכל. והיה ממון הראוי' להוציא בו דינין
 בודאי' שהיה מסוגף עצמו יותר מדאי' ושהיה מוציא מנה על מנה. באופן שהאונסין לא
 סרו לא כלם ולא מקצתם עד אחר נתנית הגט כאמור. ומה שכתב מהרריק זל
 שרש סג וזל נסתפקתי במה שכתבת שהממון הושלש מתחלה אדעתא דהכי. שאם
 דל' אדעתא דהכי שלא יתנו לו אלא אם כן יגרש. אם כן עשה הבעל מתחלה מדעתו
 שאין זה אונס מה שלא רצה השליש להחזיר לו וכו'. גם זה אין לו הרמות עם נדון
 דידן. דהתם מיירי והלשון מורה כן שהמעות ההם היו מהגרש והשלישם מדעתו

ורצונו לחכמיה המתגרשת או קרוביה שיגרש וחביא מרצונו האונס עליו אבל
בעוכרא דידן שמתחלה בא עליו באונס זה ונשתרש בו ועברה זאת הותרה לו הארום
היה מפתח תמיד שיתחזר ויאנסנו כמקודם ואין לחשוב עליו תשובה כלל ולומר
שעתה נמלך ולא יעשה עוד באונס שהרי ידים ורגלים מוכיחות להפך ופשיטא לית
למהר"ק זל דכל זמן שביד האנס לחזור ולאנס שעדיין נקרא אונס הראשון קיים וכל
הנעשה מהמשך הזה מ'קרי נעשה באונס ועוד כתב שם הרב זל ואשר שאלת
שיאנסו אחד ליתגוט ויהיה מאותן שאין כופין להוציא וכו' ואח"כ נתפיים ליתן גט אם
מחמת מסון אם מחמת יראה וכו' ומכירים אנו שמגרש לאונסו במה יודע שנסתלק
האונס וכו' ולישנא דמכירים אנו משמע שאמרין דעתו מהמגרש והשיב זל לעד
נל דודאי עומד הוא בחוקתו הראשונה עד שיתכרר לו שנשתנה הענין כלומר שלא
יהיה ביד האנס לאונסו כאשר בתחלה וע"ש כל שכן וכל של בנדון דידן שהארום
הודיע עצרו לרבים ואונסיו הקונפרימיסארי ומסרתי הגט והעדים וכל העם מקצה
היו מכירים שהיה מגרש לאונסו שהיה להם למחות ולהתרחק מכיעור זה ובודאי
הנמור שגט בטל הוא זה כמו שכתב הרמבם זל פרק ב' ופרקו מהלכות גרושין
ובאר לשונו ריש פרק' מאותן ההלכות:

יסוד היסודות ועמודי הוראה זאת הם הבלה וההלכה למעשה שהורה מאור הגולה
ואכן פנתה הגאון המופלא מהר"ם קצנא"ל לנכון וצל וראו זה הדרש הוא שהיה ית' ריצ"מ
ש"כ כנראה בכתב ברכה שכתב הגאון הנז' נע' לקראווינה נכתב ונתתם ביום הנז' על
אורות מודעא שנמסרה על גט שהיה ספק מעושה וניתן בכישול מודעות הכל כנראה
תוך הכתב הנזכר שכתב בחוקת היד וגור להניא ביד האשה שלא תנשא לאיש עד יצא
משפטה לאור עי' מורים הראויים להורות והנא אחריו על החותמת ומלא דבריו היה
כמהרר משולם המכונה קפמן בכ"מ שמעיה זל יום ה' יג' טבת ש"כ לפק בויניציאה
ולפי דעתי הר"ר קפמן הנזכר הוא בעצמו ובכבודו סדר גט זה מנדון דידן ואם אב הוא
איה כבודו ואם אהן ונשיא אהים היה בתוכו כהלו נרו עלי ראשנו איה מוראו שבני
ותלמידיו חולקים עליו ומראים פנים נוד הוראתו:

ועל מה שכתבו והארינו למעניהם המורים אשכנזים ממנסובה המתמיהים זל ראה זה
חדש הוא לא שמענו מרבתינו ולא מצאנו אותו בשום מוסק חדשים גם ישנים שדבר
איסורא יתברר על פי דינים שיבררו התלקים ע"כ והפטיש החזק מפיראה וסיעתו
נתונים טעם לשבת לסעותם זה ועונים אחריהם אמן כירמיה לחניה בן עזור ועד
שהם חמתי על אחרים בואו ונתמה עליהם ונתפלא הפלא ופלא איך אשר שנעלמח
מהם הלכה זו ומסולם והלא תלמוד ערוך הוא וברברי הפוסקים גם כן כתוב מפורש
דהקשו דיני אישות מקדושין וגרושין ותליעות ומאונין להודאות והלוואות לדונם
בבד של הדיוטות ובלא דרישה ותקירה תרדי שנינו שילהי פ"ק דמציעא מצא איגרות
שום ואגרות מוזן שטר' הליצה ומאונין ושטר' ברורין וכל מעשה בד וכו' הא קמין
בחקת דכל מעשה בד שנס גיטי נשים מעשה בד איקרו הוקשו לשטר' ברורין ושטר'

הליצה ומאונן גם כן יוכיחו. וכן השיב שם רבה לרב הונא דשאל מיניו גבי ההוא גיטא
 דאשתכת בידניא דרב הונא וכו' אי היישין לשני שוורי אילא והשיב לו ממשנתנו
 דהוקשו איסורא וממונא דכיון דלא הוחזק לא היישין. ומקור דין זה הוא פרק מי
 שקינא דגרסינן התם וטומאה בעלמא בלא קינוי ובלא סתירה דלא מהימן עד אח' מנלן
 נאמר כאן דבר ונאמר להלן דבר מה להלן בשני עדים אף כאן בשני עדים. הא קמן
 דהוקשו איסורא וממונא. ושלהי פרק שבועת העדות שאני סוטה דאיסורא דאית ביה
 סמונא הוא ולכהי בעינן כפילות. וכן כתבו התוספות פ' מי שאחזו והא דבעינן כפילות
 בסוטה משום דהוי איסורא דאית ביה סמונא דאיכא שאר וכסות ועונה וכתובה וכו'.
 ושלהי יבמות פלוגתא דר' עקיבא ור' טרפון דר' עקיבא אית ליה דאין בודקין עדינשים
 בדרישה וחקירה דכיון דאיכא כתובה למשקל כדיני סמונות דמי ור' טרפון דבודקין.
 וכתבו התוספות בשם רבינו חננאל דקיימא לן כהאי תנא דלא בעינן דרישה וחקירה.
 וכן פסק האלפסי שם דלא בעינן דרישה וחקירה. ופ' המגרש פרש"י מילתא דשכיחא
 הלאה וכן ג' ופרק שנים אוחזין פלוגתא דר' יוחנן ור' ל' דר' יוחנן סבר ילפינן מצאיה
 מג' ור' ל' סבר לא ילפינן. והלכה כר' יוחנן לגבי ריש לקיש. ואני הפעוט הייתי
 רוצה להסדע ולרוץ בנדרן זה מדעתי מכל הני דלעיל ומשום דמעשים בכל יום שדנין
 דיני אישות כלם בבת דינין שלנו. ומיד דהוה אהודאות והלוואו דעבדינן שליחותיהו
 דקמאי במילתא דשכיחא ואית בהו חסרון כיס הנינמי מילתא דשכיחא נינהו ואית בהו
 חסרון כיס. ובגדון דין איסורא דאית ביה סמונא הוא דבפ' אע"פ מסקינן דהלכה כר'
 אלעזר בן עזריה והלכה למעשה כמותו דאמר דאלמנה אוגרשה מן הארוסין בתולה
 גובה מאתים ואלמנה מנה. עד שמצאתי הדברים פשוטים וברורים בדברי הר"ן ז"ל
 שילהי יבמות ומה מאד שמחתי בראותי אותם וז"ל ודכילי עלמא בין ערות אשה בין
 כל דיני גטין וקדושין ישנן בכ"ר הדיוטות. והאריך בראיות ע"ש בשמו וכשם הרמב"ן ז"ל
 עוד כתב וז"ל והוא הדין בכל דיני אישות דעבדינן שליחותיהו עד שיבא משיח ויתקיים
 בנו מקרא שכתוב ואשיבה שופטין כבראשונה וגו'. ועיין בסמ"ג ג' כן בהלכות גרושין.
 ונדרים נמי הוקשו לדיני ממונות דסמונא אית בהו דהיינו חפצא דמיתסר עליה. והגאון
 החזק שהביא ראיה לדבריו מדברי הרשב"א ז"ל ס' מן אף ר"ט נ"ל שהביא מעשה לסתור
 ושאינן משם שום ראיה לדבריהם שהרי לא כתב שלא יהיה עסק בכרירה לדינים אלו
 וגם לא כתב שהוא יהיה חייב לדון עמה לפני הנ"ד קבוע משם הממונה על תלונו העיר
 כבלי ברירה אחרת. רק על דרך שכל מי שעושה שלא כהוגן להתעולל בננות ישראל
 עושין עמו שלא כהוגן. וכדי לנעול דלת בפני בעלי הוללות וסכלות וכו' השיב שיעמיד
 הוא בד' אנשי אמת ותכמים ישבעיר וכו'. ופשיטא לן שדרשב"א לא יחלוק על תלמוד
 ערוך. והכל שכן שלו לא סבירא לי במחילה מכת שאין לורגלים ועל מה להסמך
 כיון שחולק על כל הראיות שהבאתי שהוקשו לדיני ממונות ולא לנפשות. וראיות
 אחרות גם כן שיש ביד' להביא רק שאינו נראה לי מן הצורך. ואם ירמו בנפשם
 ויחשבו מחשבות לעשות ולגלגל ולכיף הארוס שכסיל ישנה באוולתו שילך לרון

בניציאה או בפיראה זה אינו מן הדין ולא קרוב לו. היא בניציאה וזו ברומ' לר'
ששורת הדין הוא שהיא אומורשה לשמה ילך אחריו עד רומ' לרון עמו. ומצורף
שדייני וניציאה ופיראה הם כלם כאחד נסקרין אצלו בנרון זה בסקירה אחת וקורא
עליהם ערער ברין לפוסלם שלא ידונו אותו. ולמה הדבר דומה למי שהכל בחברו
ואמר ליה אסיך אנא אמר ליה דמיית עלי כאריא ארבא. שצריך שיהיה לחולה נחת
רוח מן הרופא. תחת אשר לא שמעו בקול שני האלופים ממנטובה שהיו מכריזים
הארום לבא לרון בבולוניא או במנטובה והיה לפנים משורת הדין:

מי שם לאנשים הבד' בניציאה וממנטובה הנגרר' אהריהם שרים ושופטים כיישתררו
לפסוע על ראשי עם קרש גם השתחרר ולהטיל עליהם אימה יתירה. ואם המורים
אשכנזים ממנטובה מצונום נעשו עבדים לעבדים וקבלום עליהם לראש כל העולם
לא קבלום וצרתם בכמה מקומות חסד' שום בהם דבר אנשים רבים ונכבדים לחורה
ולתעודה. וכשיגיעו עצמם לפרוש מצורתם חוץ מעירם ומארצם אמרינן להו אחוו
שטריכו. וכן עשו אלו ממנטובה הוציאו מרשות שלהם לרשות שאינו שלהם וגורו על
שני המאורות הגדולים הפרווינציאל וממילי יצו' שתוך ג'מים יתירו מה שאסרו ואם עוד
עמם וכו' יוציאוהו אינו ונדעה אותם. תי' נפשי לא שוו היא מרת סדום פקדים הם
ומה ראו לשטות זה. ומה הבעל דין עצמו אינו חייב להרא' שטרותיו ולמסור טענותיו
רק בבד' וכשבעל דינו יתבע הטפסת השטר או שטוען מוויף הוא או יראה שטר לבד'
לקרותו ולראותו. כמו שכתב הקארו יצו' בשם הריטבא שכתב בשם רבותיו זל'.
וישתכשו או ליכנס לתגר זה דמין עליה כי אריא ארבא דלאו בעלי דברים דיהיה נגהו
לגזור על השליש להוציא שלישותו ופקדונו שהפקיד אה' סבעלי דינין מעצמו ורצונו
בלבד בירו נגר רצון המפקיד ונגד הדין דין אמת. ושומר שמסר לשומר חייב דאמ' ליה
אין רצוני שיהיה פקדוני ביד אחר דאת מהימן לי והאיך לא מהימנת לי. ועוד אפילו
הבעל דין עצמו למה יקדים לעורר עליו טענות וערעורין דשמה יתחכמו להערים ולמצו'
עילה לפסול שטרו או לשנו' את הדין ולבטל דברי אמת דיו לטעון ולהראו' זכותיו
כשבעל דינו יתבעהו לדין ומי בעל דברים יגש אליו:

ולענין הגזרה שגורו כל דאין לחוש לה כלל ולנותנים אצבע בין שיניהם ושואים שלא
כהוגן משיבין להם שלא כהוגן. איזה עבר רוח" מאת או שני האלופים יצו' וכיה דינם
לדבר את אלו המורים אשכנזים ובד'. וגלוי וידוע ומפורסם שהם מופלגים בחכמה
ובזקנה וביראת השם גמירי וסבירי ונקטי רשותא ולא מינייהו. ושוה כמה שנים שכתוך
עמם הם יושבים לרון ולהורות בין דם לדם בין דין לדין. ואפי' אם גזרתם היתה למצות
ולגדר מה שאינה והייתה כידם לגזור. אין רוב הצבור ממנטובה יכולים לעמוד בזה
ולא קבלוהו כמו שנראה בחסכתם כתוב וחתום. ואין לי בזה לעת עתה אלא מה
שכתב והוכיח ר' בר ששת זל' בתשובת שאלה אל הגאון מטרירוש סימן רע"א. ועוד
גברא רבה אמר מילתא לא תחוכו ולא תולולו בדי. שהשיב מה לו ולהם בני צרתייה
ולא יביס היו לו וכשיגיעו עצמותיה' לפני יודעי דת ודין יביא ראייה לדבריו ויבארם:

ומעתה

ומעתה רואה אני שהאחד המיוחד שבהם והוא מכת הראיניר יצו תועה רוח בידה
 ודבריו סותרים לא את לא וארבעה נכבדים וידועים מעידים נאמנה שכת ראה המורעל
 שנמסרו ניד הגש והקונפורמיסו וכשהבין עד תכליתם שאיש מופת הוא ונכבדו מדובר
 בו אמר כדברים האלה אילו היה בא לי הארוס וכו' וגם אילו היה בא עתה לי הייתי כותב
 לאבי הארוסה שלא ישא בתו וכו' ולא אמר שהיה כותב לבד מוניציאה ולא למסררי
 הגש שכבר עשו שליחותם ושם הגאון פרוניציאו קרא אליו בדבר הזה היה כותב רק
 שלא היה נותן כתבו לארוס וכו' מעיקרא מאי סבר שהסכים גם הוא וכן על החותמת
 לנוור על שני האפים שחזק ג'מים יבטלו כל מה שכתבו נדר גש הגז ויתירו את שאסרו
 וכו' ואיך לא אסיק אדעתיה שהלופים ההם ראו המודעות ולבסוף מאי סבר דלא הדר
 ביה מהיהא כאשר ראם רק כי כל המרבה דברים נוח מביא חסא :

ועל התשובה נצחת שהשיב מכת הגאון פרוניציאו יצו לשלוחה מהארוסה מכת שחננו
 נכון ומוטן להיות ציית דינא וכו' ככל אשר יתן הדין אם בדרך זבלא וזבלא כנהוג הנח
 או בפני טובי העיר וקניה ומנחגייה זולת האויבים וכו' ותשובתו היתה קודם הלוח גורתם
 גם כי כמו שכתבתי שלגורתם זאת אין לה לא עקר ולא תוספת וחשובה כאין ואפס
 שלא יגדל ולא יצמיח יסוד תשובתו זאת נל נכוחה וברורה כשמש בתצי היום כדבר
 מהר"ק זל שכתב שרש קט"וקע שכתב שם ולא מיבעיא דאין באותו נרוי ממש לא
 איסור גמור יש בדבר מאחר שאין הר זלמוני מסרב מלעשות כל המוטל עליו לעשות
 ועומד וצוח שהוא רוצה להיות ציית דינא וכו' :

ומה יי' דורש ממנו כי אם עשות משפט ואהבת חסד וברבני אשכנז היושבי על מדן
 במנטווה ובראשם החזק הוא הרפה וסיעתו מפרארה ראיתי שערוריה והיא פליאה
 עצומה נשגבה ממני ותמה אני כמה תמיהות אין אפשר שהאלדים האדירים האלה
 יש זו מראות עיניהם ומהשכיל לבותם ונגרא דירייהו המחויק ידיהם לשלוח יד בקדוש
 אשר בארץ הם השרירים יחידי סגולה עיני העדה ולחפות עליהם דברים אשר לא כן
 סמותא הוא דוקנה יש כאן חכמה יש כאן ופרקס נאה גדולים מעשיהם ורצויים לרוב
 אחיהם מה פשעם ומה חטאתם אשר דלקו אחריהם וחזרו עליהם כתרנולים של
 בית בוקיאי הודיעו ופרסמו בכמה קהלות נכבדות וקרושות על אודות הלוח חרם מרת
 זל מטילא על האלופים הגז ועל הארוס גכ רק שהארוס נדוהו בפומבי מחמת הוצאת
 לעז על הגש רואה אני שמשכאו לכלל כעס וקפדנות באו לכלל טעות שזה אינו
 נקרא הוצאת לעז על גש קיים חזו כי אם מיגדר מילתא במיליד שמיא ואפרושי מאיסורא
 וכבר קדמוני שמנה מלכים אצילים ויועצי ארץ וגילו דעתם בזה להכריע נגד המתריסים
 וגם כי הם הגיעו לכלל עדה שהם שכאו בכתובים לחשבון יפה לא יהיו רק זל
 הראיניר יצו מהחא מהטעם שכתבתי למעל והרויקו יצו הואיל ובשעה שכתב וחתם
 היה חס לבו בקרבו שעת חמוס שאני ולכשתתקרב דעתו ותנוח עליו והטרזוש יצו
 עיני ולבי אליו כל הימים כאיש אל כל שאר בשרו וכי שמי בקרבו מודה הוא במקצת
 ובכולי בעי דלודי ליה והאי דלא אודי ליה אישתמוטי הוא דקא משתמיטי ובמס' עדיות

התן ולמה מוכיחין את דברי שמאי וכו' ללמד לדורות הבאים שלא ידא אדם עומד על
דבריו ר"ל שלא יפצור לקיים סברתו שהרי אבות העולם לא עמדו על דבריהם הרב
להושיע והוא הבאטולה יצו אין מקום כדבריו להשגה שכתב ה"ל הנטפל למדברי
בצדקה ולהוכיח שאין זה קרוי לעז כמו שאמרתי אין זה צריך פנים וראוי רק לצאת
ידי המעמיקים לסתיר עצה לעקש הישרה ולטהר השרץ מן התורה גם כי הלב יודע
מרת נפשו אם לעקל ואם לעקלקלות אומר שמצוים אנו ועומדים לזכות ר"ל זל ובית
דינו להצילו ולהראות פנים פני האמת עצמו מפני הטועים כדבריו ומתוכם ילמדו
לשקר שהוא לא הסכים הו' ולא עלה על הדעת משום אחר מהם מהמתקנים לנרות
ולהחרים מי שידע פסול בגט ופרסמנו וכל שכן אם ת"ח הוא ויודע בטיב גטין והגיע
להוראה ומורה שחייב למחות בבעלי הדבר ולהזהירם ואם לא יזהירם עליו הכתוב
אומר ואתה כי לא הזהרתו הוא בעונו ימות ודמו מידך אנקש ופר' הדר גרסינן אמר
רב כהנא כיהוין כי רב יהודה אמר כדאורייתא מותבין תיבתא והדר עבדינן מעשה
ופרש' באיסור של תורה וחכם מורה בו היתר אם יש בתלמידים שידוע להשיב ישיב
קודם מעשה שלא נעבור על דברי תורה כל שכן הכא דדיני ניהו ונחתיו לעומקא
דינא בראותם צרת נפש הארום בוכה למשפחותיו הראה להם סמפון גיט ודברים
נכרים חזו ביה כרוד במפיכותש ובהתחננו אליהם הושיעו הושיעו כי הנה קמה כל
המשפחה עלי להשמיד גם הירש ולכנות גזלתי ומות אמות וכמים הנגרים אם לא
תחשבו מחשבות לבלתי הרה ממני נדחת משמשו ביד הסובית דינס וכברו בכנרה
מצאו המרגלית וזקו הצורות ונטלו המרגלית וכזריזים ונשכר' מהדרים מן המהדרים
קמו לעזת' בגבורים וכתבו לאבי הנערה אגרת אגרת דברי שלום ומרת וכאשר
ידבר איש אל רעהו השיאוהו עצה טובה ותרתי מגו תלת למעליהתא כעובדא דהוא
מגורמתא דפרק הנוזל עצים דאתא לקמיה דרב טרפה ופטריה לטבח מלשומי דמי
פגעו ביה רב כהנא ורב אסי בההו גברא אמרו ליה עביר כד רב תרתי דלא אוכלך ספק
איסורא ומנעך מספק גזלה וכו' וגמולי מהלב עתיקי משדים ידעו ויבינו שכונת ר"ת
זל לא היה בכיוצא בזה ולא במי שכונתו לשמים רק על מי שמוציא לעז במילתא
דלא פסיק ליה או שבא לקנטר ולפגום כמו שכתב מהר"ק זל שאם לא כן בנינו תהיה
סתירה ומכשול גדול ועצום הו' וכל המהרהר אחרי האלופים הנו בזה הוא כמהרהר
אחרי השכינה והמורים פשרנים מויניציאה ומסדרי הגט להודיע שהיה בהם מרעת
קונם לא היה להם להחזיק במחלוקת זה שאינו לשם שמים רק להחזיק להם טובה
ולקרות עליהם ותשועה ברוב יועץ לפי שהושיעום ממכשול ושלא באה תקלה זו על
ידם וכמו שאמר דוד לאביגיל ברוך אלדי ישראל אשר שלחך וברוך טעמך וברוכה
את וגו' ולאמר לאבי הנערה כמו שאמרו רב כהנא ורב אסי לההוא גברא ואם עין
לא ראתה ולא שלטה באותן המדעות רק לו השני אלופים מה בכך כדי הם להושיע וגם
לסמך על דבריהם ואפילו באיסור קל של תורה ואפילו שלא בשעת הדחק כל שכן
באיסור אשת איש החמור ובשעת הדחק שמא תטרף השעה:

ועל דבר החרם שבטלו שני האלופים יצו מעל הארום והמורים אשכנזים ממנטיובד
 קוראים תור ומשיגים עליהם גם כזה ופוגעים נעים ונוגעים ביקר חקר כבודם נל דאין
 מקום להשגה על זה מכמה טעמים הא' הוא שנתכרר להם שלא נדוהו או החרטוהו
 לא על הוצאת הלעז וכסבורים היו שהיה לעז או כבד טועים אגב שטפיהו ומסתמא
 שדעת המחרימים עצמם היה שאסלא יהיה לעז כמו שאינו שכל בד ובד יח'והו גם
 שלא כדעתם ועוד כמה נפשך או שעבר על התקנה מלת זל אולא עבר אם
 עבר תכף ומיד שהתרו בו והודיעוהו כל החומרות שנכללו באותה הנידוי ושלא יהיה
 לו חתרה עולמית ואמר יודע אני ואעפ'כן אינם המחרימים שממילא הוא מוחרם
 אבל אם לא התרו בו בודאי שאינו מוחרם מאחר שיכול לומר שוגג הייתי כי לכך נתנה
 התראה להבחין בין שוגג למוזי' וכן השיב רש"י זל על אחד שהזכיר לו חברו שנשבע
 במי השמר וכי שגור' גזרות אינם מתכוונים לענוש השוגגים שאינם יודעים הגזרות וכי
 זתקנת ר"ת זל והכינופייא הקדושה אינה נקמה בעולם לא רחמים וחסד ושלוה בעולם
 ואחרי שלא עבר על התקנה נמצא שנדו מי שאינו חייב נדוי ומי שמקפיד על נדויו
 וזעובדא דריש לקיש דהוה מנטר פ'רדסא פ'וא מגלחין וההשגה שבאולי היו יכולין
 המשיג' להשיג היא כמה שעשו מה שאינו צריך או מה שלא היו חייבין רק דלרוחא
 דמילתא התיירוהו לצאת ידי ההמון ועוד נל' לחת טעם לשבח על התמיהא מהראב"ד
 זל בעובדא דאמתי' דבי רבי ועובדא דההוא צורבא מרבנן שהאח' עמד בנדויו שנים
 והאחר מת בנדויו שבומנס היו הת"ח יותר נוחים זה לזה ומחנכין זה את זה ר"ל דהוה
 צריך וחכים טובא וקרי ליה לר' מאיר דרך ענוה פה קדוש ור' דהוה יתיבוקאמר אסור
 להטמין את הצונן ואמר לפניו ר' שמעל' בר' יוסי אכא התיר להטמין את הצונן אם לית
 כבר הורה זקן היינו ר' יוסי ואולינן בתריה ולא היו עושים דבריהם פלסחר ובחוקיה
 ובמרוצה וכזוכא ואיטלולא לפיכך הייתה יראתם וכבוד התורה על פניהם ועל פני
 הדור אבל כדורותינו אלה נתקלקלו המעשים ונחעוותו הדיינים ואין מי שיכול לומר
 לחברו מעשי גדולים ממעשיך ומברך רעהו בקול גדול קללה תחשב לו:

ועל מסירת דברים בפני הקהל בשבת שמעת' אומרים שהאשכנזים ממנטוהו מבקרי
 מומים מטילין ארס ופוגמין גם כזה נל' דאין חשש איסור בדבר ומצורך בשחכונה אינה
 אלא לגלוי מילתא וציאת קול וכל שכן בדברים דכחפצי שמים דמו דהא דאן דנין
 בשבת הוא גזירה שמא יכתבו דכיון שהבעל' דינין שניהם מסדרין טענותיהם לפני
 הדיינים יש לחוש שמא יכתבו טענותיה' שישענו בפניהם ועד כאן לא גזר רבי ורשון
 זל רק שלא לבטל התמיד בשבת בומנו אבל שלא לקבול נודאי לא גזר וראיה
 לדבר כמה שכתב הראש' זל פ'ק דכתוב' זל' דהאידינא דלית לן בר' קבוע וכל מי שיש
 לו טענה מכניף ג' בני אדם וקובל בפניהם ומסדר טענותיו בפניהם גם ביום השבת מצי
 לעשות דבר זה ור' נע' בעל התקנות היה קודם להראש' זל מכמה דורות שהיה בימי
 הגאונים והראש' זל ידע בחקנותיו וכן כתב הוא זל בתשובתו כלל סג' סימן ה' ואין
 יעלה על הדעת שהראש' זל התיר מה שאסר ר' נע' וכד' רק שבהכרח נצטרך להכריע

ולומר שהאון זל לא גוד אלא על בטול התמיד אבל מי שהיה לו טענת היה מכניף ג' בני
אדם וקובל בפניהם גם כימי ולא מ'חה בהם ובטול התמיד בזמנו זה הוא כקבוץ דג'
בני אדם בזמנן שאז כל בני תלחא ב' דינא הוו והיו נקקין לבעלי דינן ובזמנו זה אפילו
הרבנים אינן נקקין לבעלי דינן ומפני זה צריכין לקבול בפני הקהל ולבט' התמיד שהינו
להם דיני' שידונו אותם ואחרי שמצינו שראש זל היה מתיר בזמנו להכניף ג' בני אדם
ולקבול בפניהם גם ביום השבת וכן כתב בנו בעל הטורים זל בהרי"א בטור אבן העזר סי'
סד בודאי שבזמנו היתר גמור הוא לקבול בפני הקהל לגלוי מילת' כעלמא כמו שכתבתי
ואין זה פורץ גדר וגם כי מדברי הראש ובנו זל נרא' שאפילו לסדר טענות ביום השבת
יהיה מותר בזה לבי חוכך רק שנוכל להעמיד דבריה ולומר שגם ביום השבת אינו מוסב
למסדר טענות אלא אמי שיש לו טענת בתולים וזל כיון דבשאר ימות השבוע מכניף ג'
וקובל ומסדר בפניה' טענותיו משום ראין ב' קבוע אף דבר זה דהיינו טענת בתולים יכול
לעשות ולקבול אפילו בשבת וטענת בתולים כתפצי שמים דמו שלא יחזיקנה באיסור
אם זנתה תחתיו וכן כל כיוצא בזה נל דמותר לכתחלה וכן כתבו התוספות בהרי"א פ"ק
דכתובו זל ועתה נוהגין לישא אף בששי משום ראין ב' קבועין ואמי שיש לו טענת בתולים
יכול לקבול בשבת בפני ג' וזה נל פשוט וברור ושאין להחריס ולגמגם נגד דברי אה בזה:
ואם באולי המורים אשכנזים הנל נשתכת תלמודם מחמת אונסם וכר' נהורא' כשקרא
החרש היה לבס חייבים אנו ליוהר בכבודם שלוחות ושברי לוחות מונחות בארון
ואם זל לראות פני המלחמה ירדו להתגורר ולהחזיק במתולקות זה במרד ובמעל והפסד
בכבוד התורה ולומדיה עברו אכמה לאינן מדאורייתא ומדברי קבלה דכ"ל תצא לריב
מהר וגו' ואמר ליה אבי לרב דימי האי קרא במערכא במאי אוקמיתו לה בשעה שאמר
הק"ה ליחזקאל לך אמור להם לישראל אינן האמורי ואמך החתית אמרה רוח פסקונית
לפני הק"ה רבשע אם יבא אברהם ושרה וכו' דיבך ריב את ריעך וגו' ובוה וכיוצא בזה
אמר רב יוסף צורבא מרבנן עביד דינא לנפשיה במילת' דפסיקא ליה וכל איתם בני אדם
שנמלכו בהן והסכימו עמהם להטיל מום בקרשי' ולהטיח דברים כלפי מעלת הפרוויוצאן
וממילי יצו וכלפי כל העדה כלם קדושים המסכימים לחפות ולהחב כבודם כשלבם
ולהעמידם על חוקתם נל שאם לבנם לימינם חייבים לחוש על עצמם ולהכבד ולישב

בביתם עד יקעשה להם ה' אלהים לשים מחשך לאיר ומעקשים למישור:

וזו נפשי לא כי היה כמו שער בנפשי להטפל בעסקיה מפני הראים וירעים ואפילו
בהרי"א חררים אסור שיחדשוני ומה הבריות אומרו ראה זה חרש הוא מוציא דבה כסיל
ולא בא אלא לקנטר ולפגום חו והא' הם היודע וכל שער בני עמי שכבוד הבריות ואפי'
הפחות שבישראל חביב עלי כשלי כ"ש וכ"ש כבוד התורה ולומדיה רק מה אעשה ואבי'
שבשמים גזר עלי ועשה הדיכות תוכיח עדיף ואם גדול כח החכמים התורה גדולה מהם
וכדאורי' פ'קדושי' שאין תורה עומדת מפני לומדיה ואני וחם חייבי' בכבוד המקום ב'ה:

נאם הרורש טוב ומדבר שלום בר אבהן ולא בר אריין דג'יין ליה מי'סמרן

וספ' יץ בן לאא כמ"ה מחתית טרו'וש זל המחב ברוח נמוכה ונפש שפלה

פת סאויליאנו בארץ פי'אמונטי יוס'ג' יציאת חמוז שכו' לפ"ק:

הזמנה שלחו שלשת האלופים בהיותם בוניציאה הלא המה
 כמהרר יצחק מלאטאש וכמהרר יוסף אמינו וכמהרר יהודה קנצלכונן
 אל שני הגאונים כמהרר עשה פרוניצאל וכמהרר אליהו מעילי וכו' במכתובה

כתוב בתורה כי יפלא ממך דבר וגו' וקמת ועלית וגו' ובעוה אין לנו לשכת
 הגוית לעלות שם שעל זה נתעוררו זקני הקהילות הקדושות אשר
 בוניציאה יצו כד' לבטל כל מחלוקת ולסתום כל מחזוק בדעתו שלא תהינה אגודות
 אגודות בישראל לקרא אותנו חם בשם לעמוד על כסא דין ולהכריע בין החלק המתיר
 והחלק האוסר הגט ה' ה' ה' לצנועה מרת המרמא בת החכם הרופא כמהרר יוסף התמרי
 יצו על כן נחנא בי דינא דהתימי לתתא גמרנא למקבע דוכתא פה ויניציאה שבחרנו
 בה להיותה עיר שבה נעשה המעשה ואפשר קרוב למצא העדים היודעים כל המעשה
 מהעוררים אשר עליהם מכוונת הכת האוסרת וכמו כן אפשר ונקל לכתר המתרת
 לצדק את דינה לבטל כל הערעורים ומאחר שראינו שהמקום הזה נוח לשת' הכתות
 הנזכרים נמינו להזמין לפנינו החכמים מסררי הגט אשר התירוה להנשא במעשה בד'
 שעשו לה ונתנו בידה וגם אתם כמהרר משה יצובכמר אברהם אל פרוניצאל וכמהרר
 פנחס אליהו ממילי יצו בכמהרר צמח זצ"ל ממגושבה המרימים קול פסול בגט או בטולו
 ומכח הומנתנו ואת נוזרים אנתנו ח"מ על כל אחד ואחד מכם כמהרר משה פרוניצאל
 וכמהרר פנחס אליהו המעוררים הגל וכמהרר משלם המכונה קפמן בכמר שמעיה אל
 וכמהרר יעקב קלונימוס בן הרר אהרן איש נוזירה ולהה תרימו תלתא מסררי הגט
 וחר ליתוהי שתבואו פה לפנינו או תשלחו בכתב מבורר כל הראיות אשר חשבתם
 ואשר ראיתם וכל אשר יש לכם לומר על עסק הגט הגל תוך שמונה ימים אחרי ידיעתכם
 הומנתנו ואת על יד שליח שיתגנה בידכם או שתחזרו בכם ותשלחו אלינו בכתב ברור
 מידכם חזרתכם ממה שכתבתם וממה שאמרתם ותבטלו בקהל הקול אשר העברתם
 בפני קהל ועדה בעסק הגט הגל ותעבירו קול שובר הקול הראשון הגל נכתב ונחתם
 פה ויניציאה היו יום שלישי בשבת יד' לחודש מנחם שנת שכו לפק והכל שריר וקים

הצעיר יצחק יהושע בכמר עמנואל ולהה מלאטאש דיין

הצעיר יוסף בכמה עמנואל אמ"נו ולהה :

שמואל יודא בן הגאון כמהרר מאיר אל קצנאילכונן דיין

כתב מהאלוף מלאטאש הכו' מיוחד אל הגאון פרוניצאל וכו' הכו'
 שלמו לי מויכיצאה עם ההומנה הכוזבת כמכתובה

אל ידע בעיני מלכת כי נמנית להומינד פה ויניציאה כי ראיתי כמה חשו חכמים
 לכבו אשה חשובה כמו שנודע לבת כל שכן בתולת ישראל צנועה שעליה
 נאמר כל כבודה בת מלך פנימה ואסרו תמצא קשורה ביוק' הקדושין הראשונים ויצטרך
 להשמיעה בפניה שתשב עד שיתירנה הבעל בנט שני או שתהיה צרורה באלמנות תזות
 הו' מוטב שיכנסו הדברים באונה מפי סופרי' ומפי הבר' שידברו על לבה וינתמוה ולפיכך
 לא נתישבה דעתו לדונה חוץ ממקומה והסכמתו בקביעות האי' דוכתא ואתה אדו' אל
 תדא כי ידעתני מאולא אשא פני איש ודין פרוטה אצלי כדין מאה מנה כש בחומרא
 דאא ואל תחת פן יעשו עם מלכת כהיותך פה מעשים אשר לא יעשו כי הקק הבטחו
 ונתנו אמנותם אל הגאון כמוהרר שמואל יודא מפדוב' יצו' ואלו עם הסכמת החכם
 הרופא אבי החתורה שלא יענו בכבוד כחוש השערה ותשוב לביתך לשלו' להיותנו
 מובטחים בך שהודה על האמת ועוד אתנו החכם השלם הנעלה כמוהרר יוסף אמ'גו
 יצו' מאוהבי שמך על כן לא תמנע מהלוח אלינו כי כבד נכבדך בכל צד ופנה כי הפצנו
 צדקך בכל אשר תמצא ידנו וישוב חרון אף ותכנה אש המריבה ותוסר המתלוקת הודה
 מישראל ונסתלק מעון עדת קרת שלא להחזיק במחלוקת ונגלל הדבר הודה ישלת
 מסרומים שר השלו' וישיב ישראל לנויהם ב'ב' אמן פה ויניציאה ל' לוליו שכו'
 כה אסר אחיך באהבה רבה ובקשר של קיימא משר' הצעיר יצחק יהושע מלאטאש :

תשובה שלחו שני הגאונים כמוהרר משה פרובניצ'לו יצו'
 וכמהרר אלי'א ממילי ינו' הנזכרים ממכטובה אל שני האלופים
 דלאטאש ואמיגו ינו' הנזכרים בויניציאה

האמינו מלכי ארץ כי יפלא ממנו דבר למשפט על ארת זו הלכתם בהומנה לינו
 אחת תרי מגו תלתא דחכימי ורבנן אתקרו כמהרר יצחק מלאטיש
 וכמהרר יוסף אמ'גו יצו' דחד דעמכון בעינינו כמאן דליתוהי סמיוה מכאן כי הוא
 כצפעוני פרישי אוהב וכנרגן מפריד א'וף' הלא מראש בסתר דבר עלינו תיעה ואת
 פושעים נמנה להבאיש את ריזנו בכתבי פלסתר כמסתר פנים ממנו ולא אותנו קרא
 אך כאח עקוב ועקוב לעשוק אהב' עבר אהי'א דפ' יש בערכין לא תשנא את אחיך
 בלבבך בשנאה שכלב הכחוב מרבר' ואם ראה ננו דבר מגונה הו' הלא דרך ישר
 לפני הוכח חוכית את עמיתך כראיתא התם לסתי'ה נחבי ולא להו' בכלל אורר
 מכה רעהו בסתר והתנאי שהתנה ברבריו ובלבד שישכמו פלו' ופלו' ותלה
 דעתו ברעת אחרים כלבבו לא יצילנו מאוהרת הכתוב לא תהיה אתרי רבים לרעות'
 גם הכתיש לא יוכל כי לא בא בלח'ישה ובחשאי בלבד במשא דומא' אבל כבר

יצא ממנו קול הכרזה בעיר ועיר בדרו ויצא בחיל ומגילות עפות לו קול בראש נשמע
 הוה ועצור ננו זאת ועוד לו כי בדבר אשר זו עליו כמה סמויות עינו שפסקו וחתם
 כי תעזב העובת אלון נעוריה ברינא דלאו דינא ופשרה דלאו בפורשין כי אם בחמי
 חמין לא ברות דעת ויראת דהשם כי אם בכח אמין הנה כחשו בפניו יענה האיש
 אשר כמוהו יצוה בנדון יגור אימר ויקס לו לאו בעל דברים דידן הוא צא נאמר לו
 : אך עמכם בדבר המשפט אשר אמרתם כי חשוקהלות ויניציאה לבטל כל מחלוקת
 שלא תהינה בישראל אגודות אגודות נמא בכונן מילתא כל קבל דידהו דלאו כהנהו דבי
 דיש גלותא ניהו דמהפסי אכולי עלמא גם משום אגודות אין כאן דהכי אסיק רבא
 בראשון מיבמות כי אמרין לא התגודדו לא תעשו אגודות אגודות כגון בד אחד בעיר
 אחת פלוג מורין כבש ופלוג מורין ככה אבל שני בתי דינין בעיר אחת לית לן בה
 וכש שני בתי דינין בשתי עירות ואין לומר עריות שאני שריחנודף וחמירי טפי
 דהתם נמי אעריות קאי וגם שנינו שם אעפ שאלו מכשירין ואלו פוסלין דצרות
 עריות שנתבטלו לבש בנייהן סמורים לבה לא נמנעו מלישא נשים אלו מאלו ולא
 חשו הקהלות שם כשל ויניציאה לבטל מחלוקתם משום אגודות אף כי כאשר עייין
 בדבר היטב לא ימצא מחלוקת בין הכתות אשר נקבתם בשמות בהזמנתכם וכי יבא
 הדבר אל האלקי לבית דין שוה בין הכתות או בין החלקים האמת הענה בס' כי אלו
 ואלו דברי אלקים היים וכשלמן דפ' כיצד מברכין תשים שלום ביניהם ולא עוד אלא
 שאפילו היה בדבר משום אגודות לאו כל כמיניהו דקהלות ויניציאה כבודם
 במקום מונח לברור בית דין לכל ישראל ואינהו דעכדיהי לברור להם בד' דלישרי
 להו בת התמרי בהמרוריה לפי הנראה מדעתם כיון דבדיליה אתו וחזקה לא מייתי איניש
 חובתיה כפפ' אלו מציאות לגרמיהו הוא דעבוד ושאר קהלות דידן ואחרניי שיהיה
 להם בד' או בתי דינין דאכרי לה ישמעיו ונשמע לקולם אן בדין ואינהו בדירה
 ואם תהיה האשה להם בצרת בש לבש ולנו ולאחרים תחשב כשל בש לבה ונול בה
 לחזקא כראוי בספיקא דאורייתא כבראשון דע' גבי הנשאל לחכם ואמר לא ישאל
 לחכם ויתיר אשר עברו עליו העוברים בנדון דאפסיקא הלכה כמאן דאמר התם
 שאם היו שנים אחד אוסר מתיר אפילו היה אחד מהם גדול מחברו בתכמה ובמנין
 בשל תורה הלך אחר המחמיר וההיא נמי בשאין שם לשכת הגזית איירי כאשר
 כתבתם דאי לאו הכי וקמת ועלית אל המקום קרינן ביה וכן כתב הרמבם בראשון
 מה' כמרים שני חכמים או שני בתי דינין שנהלקו שלא בימן הסנהדרין אחד אוסר
 ואחר מתיר אם אינך יודע להיכן הדין נוטה בשל תורה הלך אחר המחמיר וכש במקום
 פגם משפחה דאיסור ממורות ככנודן דחמיר טפי ואין לו תקנה לעולם עד שיטמע הורע
 דכסף שטהר ממורים כפ' עשרה יוחסין ועל ענין האשה דחש כנו הארון דלא שיש
 בכתובותי האי פלאגס הוא בעינינו הואיל והדבר תלוי בה אב תמצא זקוקה לארום
 שלה שנתקדשה לו מרצונה אחר שדוכי אביה וכהסכמתו גם כפשיטת אביה ונלו לו

שענה עליו לכנוס או לפטור והוא אומר לכנוס תנשא לו ולא תתעין ואין עון
אלא במקום מיתה שאי אפשר לה בלאו הכי לפיכך הקלו בערותה מחמת עונתה
כבאחרון מיבמות וכיוצא בזה עושין בגט ממרחק יבא שם קלין בו מחמת עון באיזה
דברים שאינן פוסלין בגט ועושין אותן לתומרא בעלמא כבת שובת לראש וזולתו
אבל בטענת הוא אומר קדשתך והיא אומרת לא קדשתני דפר האומר והיא אומרת
גרשתני והוא אומר לא גרשתך באחרון מטין וכן שנים אומרים נתגרשה ושנים אומרים
לא נתגרשה וגם היא אומרת גרשתני בשני מכתובות לא אידכר בהו טעמא דעגונא
דלא שייך שם וקיון דרל מהכא ענין העגון וחשש דאלמנות חיות שכתבמר בכתבו
שהרי בידה למיתב טן דו מה כל החרדה הזאת ועוד שטענת הגרושין ידועה אצל
חכמי לחוב לאשה שכן שנינו בששי מגטין האומ' התקבל גט זה לאשתי אם רצה להחזו'
יחזיר והטעם מפני שחוב הוא לה ואין חבין לאדם שלא בפניו ולא עוד לא אפילו
אם יש מחלוקת ביניהם מיבעיא בפ' האשה שלו המוכה וט' לאשתו במקום קטטה מאי
כיון דאירת לה קטטה בהדיה זכות הוא לה או דלמא נייחא דגופא עדיף ותריץ
ת' דאמר ריש לקיש טב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו כ' ש הכא שאין קטטה מצדו
דלכנוס קאי וכיון דלב האדם לאדם ומאי דבלבך על רחימך מאי דבלביה עלך יש
לומר שגם היא אין בלבה עליו וגם כי תמצא לבסוף זקוקה לבעלה אשר אהבה איכא
למימר נייחא דגופא עדיף לה ולא תצטרך לתנחומין מבר' חשוב שידברו על לבד
כדברי' מר שאין תנחומין לאשה יותר מבעלה כדכתיב ומצאנה מנוחה אשה בית אישה
ואף לו יהי כדברך שתשוב ויקחו להובה לה מה בכך דמבי דינא לישקול גלימא לזייל
ולזימיר באורחא ואם באולי תתעצב אל לבה בתולה כאשה חכמת לב אף היא תשיב
אמריה לה מצוה לשמוע דברי' חכמים ואפי' יונת כי תחיה צריכא להם ולנועם דבריהם
כבר היה אפשר לדונה חוץ לייניציאדה וכאשר יפול דבר כן ילכו שם חבר' אסי צטרך
מבלי הקדים הדרך שם דאטרוחי בי דינא בכדי לא מטרחינן ואקדומי פורענותא לא
מקדמינן סוף דבר דברים אלה אצלנו פטומי מילי ושינוי דחיקי דלא למיסמך עליהו
ואם חשו חכמים לכבו' אשה עשה דכבוד תורה עדיף ככפ' אלו מצאיות ועוד אם
חכמים מריני' זה עם זה מה להם ללכת אחריה וכבר אמרו המזהירי' אחרי ארי ולא
אחרי אשה ואפילו באשתו אמרו מנוח עם הארץ היה דכתי' וילך מנוח אחרי אשתו
אבל נשוב לדברי' הומנתכם אשר אמרתם שנתעוררו הזקנים שמה וייניציאה לקרוא
אתכם להכריע בין החלק המתיר והחלק האוסר את הגט כו' וזקנים אלו לא ידענום אך
במחילה מכבוד' פעלם זה ללא צורך כאמור לא נכון עמנו דלאו אדעתין ולא באו
בהרשאה ממנו השתאנימא להו אנן ככפ' הגזל קמא גבי לוקח שדה מחברו בשם
ריש גלותא אמרו דמצי ריש גלותא למימר להו למוכר ולוקח שבנו עליו יסוד העסק
ביניהם לאו יקריכו בעינא ולא זילותיכו בעינא ואין כופין אותו על השלמת הפצם
במעשה ממנו כדאיתא ההם גם אנהנו לאנכא אחריהם למלאות דבריהם כי לא

עלינו מלאכת הגמור ובני תורין אנו ליפטר ממנה . הוה פועל חכם או חכמים למנות
 דינים על שני הלקים מבלי המלך עמהם תחלה , מי לנו גדול ממה בן עמרם וכשבא
 למנות ממונים על מלאכת המשכן מנדבת ישראל אמר להם ראו קראו בשם בצלאל
 כו' ראו אם ראוי בעיניכם , ואמרו חכמים נפרק הרואה מכאן שאין מעמידין פרנס
 על הצבור אלא אם קנן מלכין בצבור . כשבא להעמיד להם דינים אמר הבו לכם
 אנשים חכמים ונבונים וידועים לשבטיכם . כשמונו חכמים בראש סנהדרין ואמרו דיני
 ממונות בשלשה גזילות וחבלות בשלשה פירשו דבריהם ב' שלישי שלשה אה
 היאך נימנן זה נורר וזה בורר כו' ואם לקובעם לצבור כבר צריך שימחונו הרבי עליה .
 אין ספק בדבר זה שעשו הזקנים החסם למנות דינים פלו' ופלו' על דציית לדינא שלא
 מדעתם שאין במעשיהם כלום ואפי' בני עירם כש בשלנו מבני עיר אחרת אך
 נשוב נתפלא ככם אם זקנים חטאו משערי צדק שבתו אתם שריקש אנשי מופת
 איך נדרשתם לאשר שאלו שלא כהונן להמנות על ככה מבלי דרישה קודמת אם שני
 הכתות רוצים בכך או אם הרשו עליה הזקנים החסם עד שנמשכתם אחריהם גם אתם
 וכתבתם על עצמכם נחנא בי דינא דתתימי לתתא גמרנו למקבע דוכתא כו' ועוד שנית
 כתבתם נמנינו להומין לפנינו החכמים כו' והאחרון הכביד שכתבתם ומכח הזמנתו זאת
 גזורים אנתנו חמ על כל אחד כו' כאילו היינו כפופים להם או לזקנים החסם כשל ארץ
 ישראל לראשי גליות שבבבל דהכא איקרו שבט והתם מתווק ככראשון מסנהדרין .
 העבודה כי אנתנו לא כן נדמה שהדין יתנהו ולכבנו לא כן יתשוב ואין זה אצלנו אלא
 כבד הדינות דעשיו הדינות אן ככראש סנהדרין וכפר' המגרש הבאים לדרות
 מעצמן על אחרים או על ב' אחר שאין כפופים תחתם שאין בדבריהם כלום ואין
 דינן דין כמו שכתב הרמבם בשימה' סנהדרין מי שאינו מומחה ולא קבלו אותו
 בעלי דינא אע"פ שנטל רשות הריוה בכלל בעלי זרוע ואינו בכלל הדינים לפיכך אין
 דינן דין בין טעה בין לא טעה וכל אהר מבעלי דינא אם רצה חזור ודן בפני ב' ואם
 טעה ונשא ונתן ביד חייב לשלם מבתו וחזור ולוקח מבעל דינא זה שנתן לו שלא
 כהלכה ואם אין לו להחזיר או שטמא או שהאכיל דבר המותר לכלבים ישלם כדין
 כל גורם להזיק שזה מתכוון להזיק הוא עכ' ונראין הרברים אפילו במקומו ואין צריך
 לומר כשבא לדון חוץ למקומו ומעשה דר' מאיר באתריה דרבי בירושלמי' משילין
 זכייה שהרי הוא לא הומין לחכמים או זולתם שם אלא שעבר לפני ביתו ואמר רבותני
 הותרה שבת וכד צוותר לקליה מי זה בא לדרותנו בתוך ביתנו ערק ליה מן קדמוהי קו
 בנו של קו להומין חוץ למקומן ב' או חכמים הנכונים תמיד למיצת דינא עם כל תובעם
 בכל מה שהדין יתן שאין כח ביד שום אדם מישראל להמנות ב' עליהם ולדון אותם
 בעל כרחם . וכן העלו הפוסקים לפסק הלכה דכל שלשה דנין לאדם בעל כרחו כדלא
 ציית לדינא וכדציית לדינא אי אפשר אלא בדרך ברירה כבמשנה דוה בורר . זו
 דעתנו נכונה אצלנו . ואם יש אתכם דעת אחרת טובה הימנה כי באויל לא ראתה עינינו

יפה וטעות הוא בידנו זאת היתה מאתכם להבינו בטוב סעם ודעת ולהעמידנו על
האמת אם חטאנו לה כי בה חפצנו יבא דברכם אמת וכבודנו וי עס כי חדעו שגם גמלכנו
בזקנינו שקנו חכמה וטובי עידנו אשר להם משפט המלוכה על בעלי הדין מבני קהלנו
יצו וכל שבתם וקמתם צאתם ובואם מניע אליהם ובכל מה שהדין נותן לצאת ולבא על
פיהם יצאו ועל פיהם יבואו כמו שכתב הרמבם שם בשישי מה' סנהדרין אם אמר המלות
כו' ורצה הטוען לעלות כופין בד' שבעירו את הנטען לעלות עמו עכ' הרי שהדבר
מסור להם וכמו שכתב גם מר מלאטיש בפסק שלו ושפטו העדה והצילו העדה כלל
עדה שופטת ועדה מצלת לא נעלמו דברינו מעיני העדה כאמור ולא אמרו לירד אינם
נוסף על זה נאמר כי בחלוקת זושבין שתי הכתות הללו אוסרין והללו מתדיין
אפילו היה על נושא אחד בענין אחד מה שאינו כמו שיתבאר בעה' לא תמלט מאחת
משתיים או שאין לכתות זו על זו כלום וכן נראה מפישט הדברים שהכאנו למעלה
דשני חכמים או שני בתי דינין זה אוסר וזה סתיר כו' בשל תורה הלך אחר המחמיר
ואין להם לפי כן שום דין ביניהן עכשיו שאין לנו סנהדרין בעוה' דאם כן היה שיצטרפו
לירד לדין זה עם זה מאי הלך אחר המחמיר וקאמר וכן הלכה יתכן לגמר דין שיצא
מפי דיניהם כדרך שהיו מצפין בזמן הסנהדרין לתשובתם הרמתה: או שענין הכתות
ההם כשנים הטוענין זה על זה שכל אחד מהן טוען ותובע את חברו וגם בדרך זה אין
חובה על שום כת מהם לצאת מעירם אפילו לילך לבד הגדול ואין צריך לומר לבית הועד
כנפ' זה בורר ונא בהרמבם שם בה' סנהדרין בזה הלשון שנים שנחצצמו בדין אחד
אומר נדון כאן ואחד אומר נלך לבית דין הגדול כו' כופין אותו וכן בעירו כו' עד במה דבר
אמורים נשאר הדינין שזה טוען וזה טוען עכ' ומה גם עתה בנדון שלא ראינו שם כת
טוענת על חברתה לירד לדין עמה במקום פלו' או אלמוני ואם ישנה מה שלא ראינו
מהזמנתם שהרי אתם מומינים בה הכתות שתיהן ולא האחת מהן לבקשת האחרת שזו
טוענת וזו נטענת כי מ' הדין פשוט בומיניו שהתובע הולך אחר הנתבע שכן העלו
האחרוני' כבמרדכי פר' זה בורר גם אין ספק בנדון שכאשר תטען הכת האחת על
האחרת טענת חוזר כך מדעתך שלא ידענו מקום שם לטענה אחרת גם הכת הנטענת
תטען עליה כן ונמצאו שתיהן טוענות זו על זו וחזר הדין למה שאמרנו שלא תוכל
הטוענת ראשונה לאמר לשנית נלך לבד הגדול ואין צל לבית הועד' כמבואר
למעלה מדברי הרמבם לפיכך כל שאין האחת תובעת את האחרת לדין כנדרין להווח
אין כאן טענה על שום כת מהם כדי שתעמוד לדין עליה במקומה או חוצה לוי' וכל
שתיה' שם כת או חלק שיתבע את הכת האחרת או איזה מהם' כבר אמור שעל החובע
לילך אחר הנתבע כל אלו דברים פשוטים למראה עינינו כמ' אם רוח אחרת אתכם
הביאו ראייה או טעם לעוכת דברינו כי הן אמת חפצנו ובסתוב חכמה חודיענו אך
אמנם צדק נדבר כי בין שתי הכתות אשר אמרתם כת מסדרי הגוש שיצא מאתם היתר
האשה במעשר בד' שראינוהו כאז עדות בידה על קבלת גטו כד' שתנשא בו וזו

אצלכם כח המתירים מצד א' וכח האוסרים את האשה להנשא מחמת האונסין
והמודעות שגדוהו שם על פי עדיהן של מודעות המעידים כמו כן על האונסין שראו
האוסרים בהן שתי ראיות: ראשונה קודם שנתקיימו בבית דין, ושנית לאחר שנתקיימו
בכ"מ מפי העדים עצמם מצד שני אינן חולקות או סותרות בדבריהן זו את זו, אבל דברי
שתיים עומדין ככר אמר הדאומר אמר חרא ולא פליגי, אמתתוה יתבאר מדבריהם
עצמם כי המתירים לא דברו אלא מהגש שנתן לה על ידם ביו המעשה, ועל האונסים
והמודעות אשר לא ראו ולא ידעו בעת ההיא לא אפקו שותא, והאוסרים מצד אחר
לא אפקו שותא על הגט וסדר נתינתו, כי לא ראוהו ולא ידעוהו, לא דברו לא מכת
המודעות שראו והעדיות על האונסין, ונמצא בזה שאין כאן החזקה מאלו לאלו עד
שכבר היה אפשר לכת אחת עצמה או עדים עצמן להיות להם שם בכל אחד מהם. ול
במודעות הנמסרות נגד הגט, וזו במעשה נתינתו, כהיא דפ' חוקת הבתים גבי טבי
דתלא לפי' אכנרא חבין דחתים רבה בר בר חנה אמורעא ואשקלתא. אמר רב הונא
מאן דחתם אמורעא שפיר תתם ומאן דחתם אשקלתא שפיר תתם, ולענין איזה מהן
מעשהו קיים אסיק שם אי לאו מודעא מאן דחתים אשקלתא שפיר תתם. הכא נמי
אי לאו מודעות דחתים אגישא שפיר תתימי, וכן כתב הרמב"ם פ' מהלכות מכירה.
עיי' המודעא יש להם לחתום הם עצמם באותו הממבר שנסמרה להם המודעא עליו
ואין בכך כלום: ולזה מה שכתבתם אלו פינו בהזמנתכם כלפי דין המרימים קול פיסול
בגט או בטולו לעד לא דייקתו בלישנכון כבני יהודה. שאין אנו מטיילין שום פיסול בגט
מצד הגט עצמו נתינתו וסדרו לא מפני שראינו שקדמו לו המכטלין האמורין מהמודעות
מקוימות מפי עדיהן המעידים על האונסין כאמור. עם יתר הדברים אשר ראו עינינו
המאמתין אותם בשלשה ההרים המפורסמין עיבל ומוריעית והר גריזים ובזולתם
שכן הביאו אינו החלקי שניה ראיותיה ועל פיהם יצאנו ואסרנו את האשה להנשא על
הדרך שאסרנו בסדרנו הראשון שמסרנו ושלחנו לכל אחד מהחלקי, ובה דאה שנית
מאתנו בכתב מפורסם ככל הכתוב בה. הלזה יקרא קול הרמת פיסול בגט ולא פגענו
בכבודו אפילו כמלא נימא, גם לא היה לנו עסק בו, אך ראינו דברי טובים ונכוחים עם
האשה מחמת המודעות והאונס, לא פרושי מאיסורא, גם מה שתארתם אותנו בהזמנה
ההיא בשם מערערין לאו דידן הוא לפי דעתנו כי לשון ערעור נאמר ומורגל על דבר
שאינו ברור, ולא כן אנתנו בדבר הזה, כי המודעות הנעשות מתוך אונסי' והן מקוימות
והעדים מעידים עליהן כאמור. ולא עוד אלא שנעשו בכל תוקף מורגל ושאינו מורגל
עברו משכו' לכב ככוונה מכוונת לעמוד בהן נגד הרמב"ם והרשב"א או זולתם, ונתפרסמו
בבבלוגיא כי נתקיימו שם בכ"ד שהעידו על כשרות עדיהן ונקראו קריאותיהן בפומבי
בפר' ארה ומנוטובה. גם לפי מה ששמענו נראו אל פני הפארתכם שניכם או אחד מכם
ולאחרים מבני גליל שלכם וזולתו. גם לא נעלמו מעיני כל חכמי רבני רומא לפי מה
שכתבו הם עצמם באגרות שלהן שהורגו הם בדבר להביאו לפני כ"ד בין החלקים

נראה לנו שעל דבר אשר כזה לא יאמר קול לו ולא ערעור אליו אבל ראיות ומורות
כשטרות מקיימו מפי עדי כשרי ואם לזה וכיצא בו יאמר ערעור וקול בעלמא מי יתן
ונדע מה תהיה ומה תוסיף עליו הראיה הגמורה: ועתה מלכי השכילו כי לא קמנו לקול
צפור ועל דברי ערעור בעלמא ובכל זאת לבלתי היות מן הנמנע המצא שם איזה שקר
וזייף שלא ידענו בו ואם הוא אפשר רחוק וחשש אשר כזה יפול בלא ספק גם על כל
ישטר אחר מקיים כהלכתו אלא שמעמידן אותו על חזקתו עד שיחברר זייפו גם
אנחנו בכל דברינו ראשוני ושני האמורי הנחנו מקר לבד מצווע ונברר בין החלקים
כראוי שיוכל להתדרר בדבר ולעשות בו כרצונם גם להתיר את האשה לשוק בלי נט
אחר ככל אשר יראה בעיניהן כי סמכנו עליהם שירשו ויחקרו היטב בטענות מפי
החלקי ובעדייות כפני הבעלי דינין ובכל מה שיצטרך מכל צד עד שיחברר להם אמתת
הדברי כהיותן ויצא מאתם עליו דין אמת לאמתו על פי התורה ככל הראוי ומחוייב
וכתבנו בפירוש שאחר דבריהם אין להשיב מעתה אחר שהנחנו הדבר בחזק
הבד ההוא אם הם יאמרו גוד דברינו אין חזרה מאתנו גדולה מזה ומה עוד טענה עלינו
לחזור בנו אשר תורת גם אתם עליה אחרי שכך גורו עלינו מאו אופי אשכנזי ממטובה
ואתם גם שניכם עם זולתכם הוכחתם אות על כך כי רע עליכם המעשה מאתם ככל הכתוב
והתוב בדבריהם אשר קיימתם בהם כי אחר היותנו צייתי לדינא בדרך ברורה עם כל
הולק או טוען עלינו כבר יצאנו בזה ידי חובתינו כמה היה דברכם זה זור בעינינו אין
יתכנו שני הפכים בנושא אחדי כמעט שאמרנו עליכם הנה יסרתם רבי ועתה באה
עדיך והלאו: אבל בקשנו לכם צד זכות ואמרנו אין זה לא מאנשי שהטעו אתכם בספור
המעשה הנדפס בו יוציא אשר ידענו בו כמה מומין בחסר ויתיר וחליף לאמת במה
שספרו בו מה דברים הידועים אלינו ועת דים אנו לשלוח אליכם תוך ימים אחדים בעה
המעשה ההוא עצמו על שלמותו ואמתתו ואם באמת תהפצון גם אתם כרבינו רומא
תביאו הדברים לבד ממוצע בין החלקי כמו שהדין גותן אשר על זה הבאנו ראוי נכותו
ויגיעו אליכם גם המה להוזהר בעה מתוכם יתברר האמת אך ראיותינו אשר אמרתם
כי נשלח אותן לידכם זאת לא תצא מעמנו כי איתן עם פינו למשפט נקריב לפני בד
שה וממוצע שיחברר מאת הטוען או הטוענים עלינו ומאתנו כדת וכשורה באופן ראוי
ובמקום הראוי או בכל צד ואופן אחר שהדין יתן כי יבואו דברינו לפניכם לא נפיל דבר
מכל המוטל עלינו בדין או קרוב אליו משום צד: גם המקום אשר בחרתם בו ויניציא
וכתבתם עליו שהוא נוח לשתי הכחות מצדנו לא נוח בו ומאסנו אותו בדין אצלנו מכמה
טעמים וזאת האמורים למעלה הא מהם כי המקום ההוא היה כדבר הזה כשכם מקום
מוכן לפרוענות שם נעשה הפסק על דין כנוס או פטור שנהיה בין החלקי מקדם כאשר
נעשה ושם נזרה עליו הגזרה כאשר היתה ושם הובא הארוס שלא כדון בשלשלאות
הגזר מהמורי אשר הם שם ומולת שנטפל להם שני לוכי הוא מקום כבודו של הרופא
אב הנערה שהדין סובב על אודותיה והוא ידוע ונדון לפי מעשיו לחקיף בעירו שכבר

הסכימו האחרונים שמוציאין אותו מבית דינו אל מקום הגון לגדונים כדי שלא יתעורר
הדין ויצא לאמתו ככתב שבץ סימן תקטו ואם הוצרכנו לעדות עליו פוקו חזו מאן גברא
רבא דקא מסהיד עליה בקונטרס שלו המופלא מפאדו"בה וצ"ל ה"ל מעתה ראו דרכו
שתמיד עם כלנו הלך בע"ש רק לפעמים כאשר לא השיג רצונו בע"ש פשט טלפיו ואמר
לרון בדניי ישראל עכ"ל לאפוקימה שחתמו עליו בספור המעשה הנז' גם ידענו
מפי השמועה האמתית מה שעלה מתקפו ונבורתו במקום שהוא לחתנו עד שברוב
כחו אבד ושבר הבסתון שהיה לו על גופו שם והשיג רשות להתפייסו על חוב שלא
היה לו עליו לפי האמת כפי מה שראינו והשגנו מה דברים ביניהם בעת ההיא: חששנו
דלמחש' מבעי לן שגם עלינו יענו כוס תרעל' שלו או מזולתו מאהבתו אותו או משנאתו
אותנו אילו באנו לשם לפני משורת הדין: שלישי לו שיד המורים הנז' היתה שם
עם הרופא והמה היו בעורריו ובעוקרי הארוס שכנגדו אוקירו לאסיא על כל עולתה
בו: רביעי לו כי לפי דבריהם החולק' משתי הכתות אשר אמרתם הם שנים כנגד שני
שכלם ארבע' הנה אנתנו שנינו והאחד מהם נמצאים ועומדין פה מנטובה רק האחד מן
השנים שכנגדנו עומד בויניציא' ולא יתכן שילכו השלשה אצל האחד שאפילו בשנים
אמרו בשבעי מברכות אחד ממתין לשנים ואין שנים ממתנים לאחד ואם וקן הוא גם
ישיש בני: חמישי לו שהמקום שהוא אם הוא נוח לעדים לזכות האשדה בדבר הגט
שאין עליו חולק ושאר דברים הבאים לקיימו אינו נוח לעדי האונסין והמודעות שידעו
בהן וגמסרו לפניהם והרי שם מה עדר השווה הראוי לצדק הדין בין החלקים או חולק'
בדבר ההוא כ"ש שכבר נעשו שם איזה בתי דינין וקבלת עדיות שלא בפני בעל דין אשר
אין ספק בהן מפאת הדין לדעתנו שנעשו שלא כהוגן ויצאו משורת הדין גם שם נדפס
ספור המעשדה והעידו עדים עליו על הדרך ההוא שלא בפני בעל דין וכבר אמרנו
שראינו בו דברים רבים בלתי מתוקנים ומה עוד תקנה אל השגת האמת לאמתן שם.
ששי לו ששם הרופא מצוי בידו הרמ"ה כי שם ביתו והארוס שכנגדו אינו לעומתו
לדעת מה יעשה ישראל על אודותיו ועל דבריו גם כי גורש משם על דבר זה עצמו ולא
יכול לבא כגבולו ועל זה נוראות נפלאינו איך עלה על רות בינתכם אפי' שמץ מחשבה
על המקום ההוא לדין ההוא אף כי לבחור בו כאילו היתה הכונה הו' להעלים ממנו לירוף
במסתרים תם ולקבל העדיות לכתחלה שלא בפניו או לרון על פי העדיות שנתקבלו
שלא בפניו למען תהיה האמת נעדרת ולא יצא הדין לאמתו: שביעי לו ואחרון בזה
שהדברים ידועים שאין לנו לירד שמה מקום ששולטת בו יד החולקים עלינו לפי דבריהם
כי אם אל המקום שיהיה שוה ונאות בינינו שם נתן ארת דודינו וראיותינו בפניו וקמנו
ועלינו אליו בע"ה גם לא נשלח ראיותינו בכתב מבלעדנו שאין זה מן הראוי והועד בבעליו
אמר הכתוב יבא בעל השור ויעמוד על שורו: ומה גם עתה שהכתה האחרת שכנגדנו
או אחר מהם נמצא שם בעצמה וכזה בפיה ובלשונה להטעים דבריה לדיינים ומה
ישיבו עליהם דברינו בכתב ואם שכנגדנו ישיגו על דברינו מי ישיב על תוכחתם: וחרי

טעמינו וראיותינו אפי' היו על שלמותן (מה שאינן כ' עדיין לא נגמרה מלאכתן) יהיו
שם כאלומים אלמים כנגד המדברים ולישר המסילה בזה אמר הכת' שמוע בין אחיכם
וגו' ודברי חכמים ידועי' עליו בספרי וברא' מסנהדרין מכאן לדין שלא ישמע דברי בעל
דין אחד קודם שיבא בעל דין חברו' לכן דעו נא אופינו כי פנינו ילכו בקרב בעדו לפני
בד' שוה ומקום ממוצע בינינו וכתב שפט' כי כן היינו ונחיה תמיד נכונים לעמוד לדין עם
כל חולק או מתרעם עלינו איש או אשה יחיד או רבי יהיה מי שיהי' ועל כל דבר שיבוקש
ממנו ממון או דברי ראיות ומכתבי' היו מה שיהיו ואיך שיהיו במקו' ראוי ובכד' ראוי אשר
יסכימו בו שני החלקים או בדרך ברירה כרת לא נפיל דבר בדרך זה או בזולתו מכל
מה שהדין יתן וגם לכל יבא כנושא ונותן באמת ובתמים לא נכתב דבר למען ידעו כל
רודפי טוב כי על טוב יזכר שמנו ונמוקינו עמנו בכל מעשינו בדבר הזה' ולו היתה פי
קרושתכם ורוח חיותכם הטוהרה ממללת עמנו היינו מצדיקים את דיננו לפניכם בדרך
נכונה ובאמרות טהורות בחנונו אתם וכל כיוצא בכם כוזה נצא' ונפלינו מאד מבינתכם
כי התפללתם עלינו אל המקום ההוא אף כילצוות עלינו' לדבר הזה יסלה כבודכם
לנו ולכל החוסים בצל אהבתכם האלדים אם לא הייתם כמכשילי הרבים הו' וגרמתם
לחשוב מחשבת פיסול והרחוק חשש כי כל הטוהרת שטרחת' ללכת א' עיר מושב האשה
ולשער בית אביה לא היה אלא על כוונה מוחלטת להכשיר הארוסה או האסורה
הלילה ואפי' מבלי שמוע החלקים ובקבלת העדיות שלא בפני הארוס' או להאמין
לאשר נתקבלו מהן שלא בפניו ובזולת שמוע טענותיו וגם בלי ידיעת ראיותיו ככת קול
יציאת מהר חורבי' אבל המעשים והמקו' גורמין וכש בהתחבר' לשלישי אשר עמכם
יצא ובא לעומתנו כוונת דעת היודעים אותו ואת שיהיו' הטוב בעיניכם שיהיה הוא דיין
בדבר שפסק עליו מה שפסק ואח' כנעשה עד והכחיש דבריו בפסק דינו אשר אין ספק
בו שהוא נוגע בגדון ונעשה כבעל הדבר' הוא עד הוא דיין הוא בעל דין' ואתם
הצדיקים התחברתם אליו ולרעיו אשר נפשו ואירע לכם כליהושע בן יהוואק עב
חבריו ובהדי' הוצא לקי'א כרבי' ה' הטוב יכפר בעד אם היו מי שהיו כחושדין בכשרי'
או כמהרהרים אחר מדותיכם אבל כל זה מלתא דעבידא ליגלוי' סופן של דברים
יוכיח על חלהתן והמעשים יורו על מחשבת הלב' עד כאן באו הדברים מאתנו על פי
הדין דין אמת אצלנו ועל אופניו או קרוב לוי' אך ממת טובנו עוד רצתה נפשנו ליכנס
בדבר הזה לפני' משור' הדין כמה וכמה בדרך זה והוא כי אם תבחרו גם שניכם האופי'
מלאישי ואמיגו יצו' לעלות מיניצי'א' א' מקום ממוצע בין הכחות אשר אמרתם ואנחנו
גמנה שלישי עמכם אדם חשוב והיגון והייתם שלשתכם אתם והוא דיינים בינותינו או גם
בין החלקים אם יתראו בכך גם בזה נאותה לכם לבא לדין עמכם לפניכם כאמור' שם
נשא ונתן ושמרנו ועשינו על פי הרבר אשר יצא מבית דינכם הצדק כי האמת והשלום
אהבנו מאת ענות צדקכם נבקש את הטוב תקבלו מדברינו כי רב הוא לפי דעתנו ואת
הרע תחרימו אם ישנו שם שמץ מנהו' יען הועבר עלינו את הדרך ונעשה עמנו שלא

כהגון ודי בזה למביני וכי תשיבו אמרנו אלבכם תודו ותאמרו אמת ויהי מה לא מפני
 כן נסוגונו ואחור מליכנס עמכ' לפני משור' הדין כאשר אמרנו יצא מפינו דבר אותו נשמור
 לעשות עם כל הכתוב עלינו בזה ואתם תבחרו או מי שיגיעו הדברים להם אך כמונו
 כמוכם על כל פשעים תכסה אהבה ואיש את רעהו ועזרו אל הטוב ואחיו ידין לקף זכות
 גם השם ידין את כלנו לקף זכות ויפרוס על עמו סכת שלום : ממנוטובה יוסב כ'ז אב ש'כו
 מאתי הנכון לכל מבחן במשפט צדק אני הצעיר משה בכמ' אברהם פרונינציל' זל'
 גם ממני ומאתי על הדין ועל האמת ועל השלום לא זולת הצעיר פנחס אלי'א בן לאון
 א'א הצדיק והחסיד כמוה'רר צמח אלי'א אבי' ממילי ז'ל' :

כתב מהגאון פרונינצילנו ינו' הכז' מיוחד אל' האלוף מלאטיש הנזכר

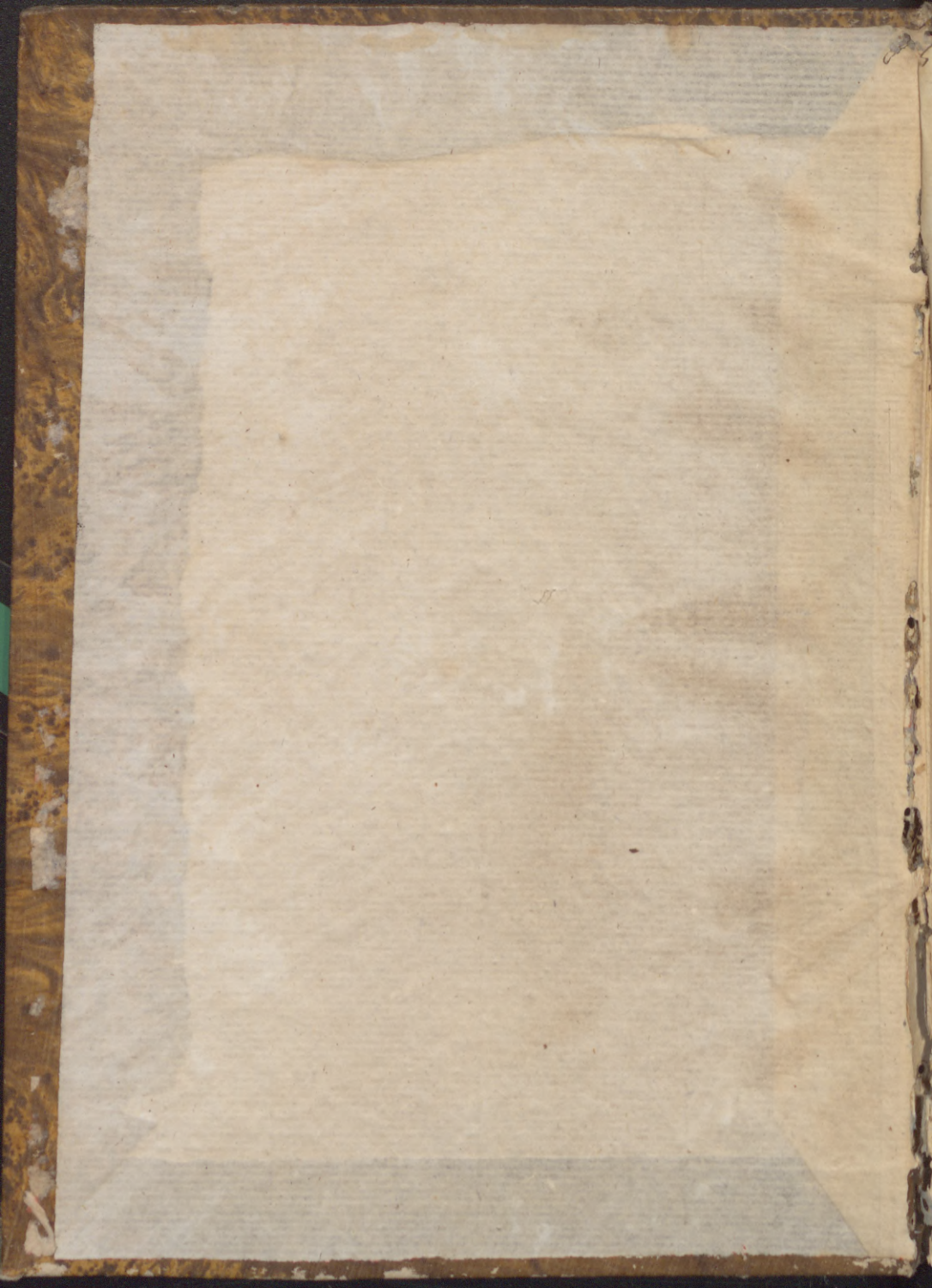
שר התעודה שלום

אם היו לי געגעעין עם האוף אמי'גו יצו הייתי מיחד כתב גם לכ'ת אך אני לא ראיתיו מעולם
 ולא ידעתיו אמרתי לחוות פני מל'ת באגרת' זאת אשר מני קדם אהבתנו ידועה ואדו' צדק
 יספרנה או יראנה למ'כת וזכרון אחד יעלה לכאן ולכאן עיניכם תחזינה מ'שרי' בתשובתנו
 לכתב הומנתכם ולא האמנתי מט'כת כי יסכים בדבר להקל בכבודנו שלא כדין לולי ראינו
 חתימ' דיך על הכל ישתבת א'ה ממעל רואה אני כי נקשרו עלינו רבים להעביר עלינו את
 הדין אשר בו לא נירא ולא נחת ולמען לא ינבעו מצפוניהם עושים בכל כחם שלא יהיו
 עסקי' הוט שלפניו ולאחריו נדוני' חוץ לויניצי'א וכמדומה לי שהצליחו בדבר עד שנגררו
 אחריהם רבים וטובים כי אהבי עשיר רבים ואין ספק אצלי כי במחיר כסף וזהב קצתם
 עושים כמנהג בזמן הזה לכן הכל אומרים הנה הרברים האמורים בסוף תשובתנו כי
 נעשה הקשר להתיר האסורה וכל שכן שהארוס עומד וצוות לירד לדין עם שכנגדו
 לפני ב'ד ממוצע ולהראות להם ולהוכיח כי כל דבריו אמת ואמונה ועל פני מגדיו יוכיח
 ואין קולו נשמע חושש אני כי מרה תהיה באחרונה : ההינה עיניכם פקוחות ודעו
 את אשר תעשו כי הרברים הנעשים בשמירת הסדר הראוי בהם יצאו כמו שיצאו הדין
 יקוב ביניהם ואין בכך כילום אבל בהחטיא נונת היושר ברוב דברים והכלים של קללות
 וחרמים לא יחדל פשע' חכמים אתם כמלאכי אלקי' אינכם צריכים לעצה והודעת
 יהי אלקים עמכם צדק צדק חרדופו אחד ב'ד יפה בין החלקי' או תהיו כמוצאי של' ו'השם
 יסכים עמכם הטוב והשלום כה מעתיר אהבכם נצח הצעיר משה בכמ' אברהם
 פרונינציל' זל' היום יוסב כ'ז אב ש'כו פה מנוטובה :

גב הכתב

עצתו השם ישלים הוא ושיעוהו מעצת מרגלים מרנא ורבנא הגאון
 כמוה'רר יצחק יהושע דלאטיש אהובי ואומי' יצו יפעת מל'ת כהיום בוניצי'א :

B

68-70.

גמלה פי

פנסק מר

תקל

קצ"ב

צביאור

והיפ

למאונ

1566

71

23